



Vlaams
Parlement

vergadering **C287**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 17 september 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de Facebookban van Zwarte Piet – 3254 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de middelen uit het coronanoodfonds voor de VRT – 3173 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad over de cyberveiligheid van het 5G-netwerk – 3075 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de participatie van de VRT in het streamingplatform Streamz – 3205 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de samenwerking tussen de VRT en Telenet/DPG Media voor Streamz – 3226 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het aanbod van de VRT op het nieuwe streamingplatform Streamz – 3251 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de rol van VRT NU en de samenwerking tussen de VRT en Streamz – 3301 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verdeling van middelen van het coronanoodfonds voor radio – 3227 (2019-2020)	35
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uiting van de VRT-regerings-commissaris over de dotatie aan de VRT en het onafhankelijke journalistieke werk van de VRT NWS-redactie – 3249 (2019-2020)	37
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het ontvangen van ongewenste video's op TikTok – 3294 (2019-2020)	39
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over een koepel voor gemeentelijke jeugdleden – 3136 (2019-2020)	44

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de relatie tussen de intelligentieontwikkeling bij kinderen en een groene leefomgeving

– 3224 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het geestelijk welbevinden van de Belgische kinderen

– 3231 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het algemeen welzijn van kinderen en jongeren bij de mondkemperplicht vanaf 12 jaar

– 3317 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de structurele verankering van kinderrechten in het coronabeleid

– 3319 (2019-2020)

50

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de niet-gesubsidieerde hostels

– 3318 (2019-2020)

63

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de Facebookban van Zwarte Piet
– 3254 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, op 11 augustus 2020 kondigde de multinational Facebook aan dat afbeeldingen en video's van Zwarte Piet zouden worden verwijderd van het medium. Zowel nieuwe als oude berichten komen met deze maatregel in het gedrang. Het is met andere woorden dus mogelijk dat een post van enkele jaren geleden over het kinderfeest, familie en kinderen samen met de heilige man en Zwarte Piet, zal worden verwijderd.

Wat mij stoort in die berichtgeving – ik kan mij er soms blauw aan ergeren, en de kleur is in deze bewust gekozen – dat men daar altijd de term 'blackface' bij vermeldt. Voor alle duidelijkheid: er is een enorm verschil tussen de figuur van Zwarte Piet en de term 'blackface'. Zoek maar op, collega's, blackface gaat erover, vooral in Amerika een hele tijd terug, dat in theatershows, cabaret of wat dan ook, mensen zich zwart schminkten om een soort van karikatuur weer te geven van zwarte mensen en zo bepaalde liederen of wat dan ook te brengen. Dat is iets helemaal anders dan de figuur van Zwarte Piet. Ik zou dan ook willen vragen aan de collega's om eerst de historie te bestuderen en die goed na te kijken alvorens dergelijke termen te gebruiken. De persoon is hier niet aanwezig, maar ik vermoed wel ... *(onverstaanbaar)*

Dat Zwarte Piet met zwarte schmink wordt afgebeeld, kent een volledig ander doel. Het is hier alleszins niet de bedoeling om een karikatuur te maken van personen met een andere huidskleur. Het lijkt erop dat Facebook dit onderscheid niet kent en denkt: 'Potverdorie, er is hier wat commotie, we gaan alles gewoon verwijderen, dat is gemakkelijk.'

Een tweede punt is de vraag die we ons moeten stellen of het wel aan Facebook is om te gaan bepalen wat nu eigenlijk kan en wat niet kan in onze samenleving in verband met tradities of gebruiken. Door dat verbod mengt een bedrijf zich in het maatschappelijk debat dat we kennen rond deze traditie. Er wordt een standpunt ingenomen en de geldende waarden en normen worden op die manier direct gestuurd door een bedrijf. Het lijkt wel of Facebook de rol van rechter of scherp-rechter heeft opgenomen in het debat en daarbij deze nieuwe regel heeft vastgelegd. Dat baart me toch wat zorgen.

Minister, in hoeverre kan Facebook dergelijke maatregelen zomaar nemen en even gaan bepalen wat kan en wat niet kan in Vlaanderen wat betreft tradities? Is dit geen gevaarlijk precedent, waarbij een buitenlands bedrijf invloed gaat uitoefenen op gebruiken, waarden, normen en regels in onze maatschappij? Ik zou graag uw visie daarover kennen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, collega's, fijn dat we onze werkzaamheden opnieuw kunnen opstarten met een gevulde agenda. Dank ook aan collega Meremans voor de vraag.

Op basis van de huidige regelgeving is Facebook niet verantwoordelijk voor wat gebruikers posten via dat platform. Dat houdt in dat Facebook niet actief op zoek moet gaan naar illegale content, ik denk bijvoorbeeld aan haatspraak, maar deze

content wel onmiddellijk moet verwijderen zodra het hiervan op de hoogte is gebracht.

Facebook heeft er toch voor gekozen om een aantal gedragsregels op te leggen aan zijn gebruikers, de richtlijnen voor de community.

Enerzijds ga je als gebruiker van Facebook een contract aan met het bedrijf waarin je verklaart de huisregels te volgen. Anderzijds kan ook melding worden gemaakt van posts die in strijd zouden zijn met die huisregels en die kunnen verwijderd worden.

Zoals collega Meremans aangeeft, werd op 11 augustus jongstleden aan de huisregels die betrekking hebben op haatspraak toegevoegd dat karikaturen in de vorm van blackface en stereotyperende beelden van Joden ook kunnen worden gesignaleerd en verwijderd. Aan die beslissing ging een lang traject vooraf, dat onder meer gelinkt is aan de protesten in de Verenigde Staten, het debat dat daar woedt en ook de resolutie van het Europees Parlement waarbij het Parlement opriep om racistische en afrofobische tradities, zoals de blackfacetraditie, aan de kaak te stellen en tegen te gaan.

De beslissing van Facebook geeft de mogelijkheid om in te grijpen in geval van discriminerende karikaturale en stereotiepe kenmerken. Dat is nog wel iets anders dan het bepalen van onze tradities. Het gaat over karikaturen van gekleurde mensen in de vorm van blackface.

Het is ons ook verduidelijkt wat dat betekent. Er kunnen inderdaad nog posts en video's van Zwarte Piet geplaatst worden, dat spreekt voor zich. Maar afbeeldingen en video's met discriminerende stereotiepe kenmerken kunnen worden verwijderd na melding, zo stelt Facebook.

Ik heb aangegeven dat Facebook de huisregels van het platform kan bepalen op voorwaarde dat die de toepasselijke regelgeving respecteert. Maar dat betekent natuurlijk niet, collega's, dat we zomaar akkoord moeten gaan met de beslissingen van Facebook. Dat is eigenlijk gelinkt aan een breder debat dat zeer terecht aan de orde is, namelijk het debat over private censuur. Dat maakt momenteel ook het voorwerp uit van debat op Europees niveau. Private censuur houdt verband met het verzekeren van mediapluralisme in een digitale omgeving en met de rol van zogenaamde gatekeepers in dit verband en Facebook kan gezien worden als zo'n belangrijke gatekeeper.

Onder Duits voorzitterschap zal gewerkt worden aan Raadsconclusies over het vrijwaren van een vrij en pluriform mediasysteem. Private censuur zal zeker aan bod komen in die discussies.

De rol van gatekeepers, zoals Facebook, zal ook aan bod komen in een aantal andere instrumenten waaraan momenteel op het niveau van de EU wordt gewerkt. Ik herinner er ook aan dat België in 2024 voorzitter zal zijn van de Europese Unie. We moeten uiteraard niet tot dan wachten om actie te ondernemen. Het is wel ook een belangrijk traject richting dat moment.

Er is de Digital Services Act, waar de focus zal liggen op de rol van platformen als gatekeepers, maar ook bijvoorbeeld op de aanpak van illegale inhoud door die platformen. Er is het European Democracy Action Plan, waar een aanpak rond desinformatie uitgewerkt zal worden en het Media and Audiovisual Action Plan, dat meer gericht is op de competitiviteit van de Europese audiovisuele sector in de wereld.

U kunt erop rekenen, collega Meremans, collega's, dat het probleem ook aandacht zal krijgen op Europees niveau. Ik zal in die discussies ook aandacht vragen voor het probleem van private censuur.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Als ik het goed begrijp: op Europees gebied, in het verband van de Europese Unie, is men bezig met een aantal dingen over private censuur. Maar mijn vraag is of u zelf ook actie gaat ondernemen als Vlaams minister. Het begint stilletjes aan te leven. Ik wil zeker niet opnieuw naar Nederlandse toestanden gaan, dat wil ik zeker en vast niet. Maar het leeft wel bij de mensen. Stel je voor dat je een vereniging bent en je organiseert een Sint-Maartenfeest – want Sint-Maarten is in onze deelgemeente de voornaamste heilige – of een sinterklaasfeest, en dat mensen dan vragen: 'Oei, mag ik nog wel een foto nemen met de kinderen?' – coronaproof, natuurlijk. 'Mag dat allemaal wel nog? Wat moet ik doen?' Dat zijn allemaal elementen die leven. Er zijn zelfs mensen die bang zijn en vragen of ze een boete gaan krijgen. Zover zitten we al op dit moment.

Met andere woorden: mijn vraag is of u als minister naar Facebook zal gaan en zeggen: 'Jongens, efkes puntjes op de i, efkes uitleg over die traditie, ook over het debat dat hier leeft.' Dat staat er nu een stukje los van. Ook al heb ik geen enkel probleem, in de verste verte niet, met Zwarte Piet, integendeel. Maar het gaat nu over het feit dat die vragen leven bij de bevolking. Daarbij zou ik ook willen weten of u als minister zelf zult handelen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik had normaal vanmorgen een soortgelijke vraag aan de minister-president gesteld, maar om logistieke redenen is dat niet kunnen doorgaan. Dat is volledig mijn schuld, waarvoor mijn excuses. Ik was wel blij dat u bereid was om die vraag naar boven te plaatsen, maar dat terzijde.

Ik ben blij dat collega Meremans deze vraag ook gesteld heeft, hoewel ik wel een beetje verbaasd was als ik kijk naar verschillende NV-A-burgemeesters, zoals bijvoorbeeld de heer Dehandschutter in Sint-Niklaas, die in 2015 zei dat Zwarte Piet nooit zou verdwijnen uit Sint-Niklaas, maar dan nu toch stilaan op zijn woorden aan het terugkomen is. Maar dat is meer een lokaal gegeven. Desalniettemin ben ik zeer tevreden dat ook de heer Meremans mijn bezorgdheid enigszins deelt. Het is van groot belang dat debatten rond het al dan niet plots veranderen van tradities niet boven de hoofden van de mensen gevoerd worden en dat alle stemmen worden gehoord, met respect voor de leden van de erfgoedgemeenschap, in dit geval dus de Vlamingen. Facebook en Instagram zouden gesproken hebben met meer dan zestig organisaties uit verschillende landen. Dat zijn organisaties die vaak enkel zichzelf vertegenwoordigen, maar niet de democratische politieke vertegenwoordiging in Vlaanderen of in Nederland.

Het is volgens onze fractie dan ook hoog tijd om bedrijven als Facebook en Instagram, die naar mijn mening overigens als publiek platform beschouwd moeten worden, net zoals het internet er zelf een is, op te roepen om respect te tonen voor onze grondwettelijke rechten en vrijheden en onze culture specificiteit. Blackface is inderdaad Amerikaans, hier in Europa gaat het over Zwarte Piet. Het is dus aan de parlementsleden en de regeringen in ons land, waartoe u behoort, minister, om zich te engageren om wettelijke instrumenten te voorzien om censuur door privébedrijven als Facebook tegen te gaan. Ik vind dat u daarvoor niet alleen naar Europa moet kijken, niet alleen op Europees niveau, maar zelf ook stappen moet zetten. Daarom heb ik gisteren ook een voorstel van resolutie ingediend, onder andere samen met collega Sloomans.

Voorafgaand daaraan zou ik al eens willen weten of u bereid bent, zoals collega Meremans daarnet ook vroeg, om zelf contact op te nemen met Facebook, om zelf overleg te plegen om een einde te maken aan deze ronduit belachelijke censuur en schending van onze grondwettelijke vrijheden in Vlaanderen. Bent u bereid om

een wettelijk kader uit te werken om dergelijke machtsposities van multinationals te vermijden?

Tot slot richt ik mij dan nog graag – maar ik zal dat tijdens mijn voorstel van resolutie nog veel uitgebreider toelichten – tot de andere parlementsleden van de andere partijen om absoluut niet bij te dragen tot het creëren van een sfeer die een bedreiging voor onze cultuur en tradities vormt, iets wat jammer genoeg veel te veel gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De discussie rond die Zwarte Piet heeft inderdaad heel hevig gewoed, enfin, toch de beslissing van Facebook om die beelden niet meer te plaatsen, maar dat is ook het geval in Nederland. Het gaat zeker niet alleen over Vlaanderen, het gaat ook over Nederland.

Minister, op zich vind ik het goed dat u de problematiek plaatst in een ruimer Europees kader. Ik denk dat Europa de goede plek is om met die grote tech-giganten als Facebook en Google in dialoog te gaan en daarmee tot overeenkomsten te komen. Het is dus goed dat u dat tot op Europees niveau trekt, want ik denk dat we echt dringend die dialoog moeten aangaan met de Googles van deze wereld. Maar niet alleen in Europa, ik denk ook dat we dat in Vlaanderen moeten doen.

Het is ook positief dat Facebook nu eigenlijk expliciet toegeeft dat het wel een rol heeft in de verspreiding van haatspraak, in verspreiding van fake news, en dat het bijdraagt tot de polarisatie. Facebook heeft veel te lang volgehouden dat het louter een neutraal doorgeefluik is, een neutrale technologie. Dat is het niet. Ik ben verheugd te horen dat de heer Brusselmans ook vindt dat bedrijven als Facebook moeten behandelen als publieke diensten. Op zich zie ik hier een opening.

Dat wil niet zeggen dat bij de eerste actie die Facebook onderneemt, ze er 'boenk op' zitten door te kiezen voor de figuur van Zwarte Piet. Het is absoluut belangrijk dat Facebook de dialoog met ons aangaat, met Vlaanderen en Europa, maar ook vice versa. Ik was verheugd te vernemen dat Facebook deze zomer een public affairs officer heeft aangesteld. Minister, ik roep op om die eens bij u te roepen op uw kabinet.

Beste vrienden, het kan zijn dat Facebook er nu niet 'boenk op' zit, maar anderzijds is de maatschappij in constante verandering, ze wordt steeds diverser. Wanneer heel veel mensen zich gekwetst voelen door het beeld van Zwarte Piet die als een onderdanige knecht wordt geportretteerd, wanneer we ook zien dat berichten aanleiding geven tot haatspraak en verdere polarisering, mogen we niet blind zijn. Het is superbelangrijk dat wij onder ons in Vlaanderen die maatschappelijke dialoog aangaan over hoe tradities wijzigen en hoe we daarmee omgaan. Maar het is ook belangrijk dat we een minister van Media hebben die de dialoog aangaat met Facebook en dat Facebook bereid is om die dialoog met de minister en met ons aan te gaan. Daartoe wil ik oproepen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik vind dat hier twee termen door elkaar worden gehaald. Je hebt enerzijds blackface en anderzijds Zwarte Piet. Ik heb even de juiste definitie opgezocht van 'blackface': 'make-up used by a non-black performer playing a black role'. Hier is er geen sprake van het maken van karikaturen, want dat is problematisch. Het aanbrengen van schmink om een andere huidskleur aan te brengen, vind ik geen gebruik dat getuigt van goede smaak en ook niet van respect voor raciale gevoeligheden. Ik vind het dus begrijpelijk dat Facebook dat gebruik niet wenst aan te moedigen op dat platform. Ik vind het ook niet goed dat

wij hier in de mediacommissie niet afbakenen dat het specifiek gaat over blackface. Vragen die je dan zou krijgen van mensen die zeggen dat ze zich niet meer mogen verkleden in Zwarte Piet en dat ze dat niet meer op Facebook mogen zetten: daarover gaat het niet. Het gaat specifiek over het gebruik van blackface, dat een raciale connotatie heeft en niet meer van deze tijd is.

Collega's, ik vind ook dat we soms als politici heel het verhaal van de multiculturele gemeenschap gaan verengen tot het weghalen van standbeelden van Leopold II en afbeeldingen van Zwarte Piet, maar dat zijn eigenlijk maar details. Het grotere debat is dat wat de minister zal voeren op Europees niveau in het kader van Google, Amazon, Facebook en Apple (GAFA). Het grotere debat hier in Vlaanderen is ook hoe je omgaat met polarisering en met verschillende groepen die tegen elkaar worden opgezet. Dan worden die veruiterlijkingen van Leopold II en Zwarte Piet uitvergroot. Het grote verhaal is dat we beginnen te leven in een maatschappij waarin zaken met elkaar in conflict komen. Wat moeten we dan doen? De dialoog voeren, ons niet verengen tot een discussie over Zwarte Piet, wel of niet, maar een dialoog voeren met mensen van andere gemeenschappen, zodat men niet meer gaat focussen op dat kleine verhaal. Ik vind dat wij daar als politici absoluut een rol in hebben, en die is niet hier vragen om uitleg stellen die puur daarop focussen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de bijkomende vragen en bedenkingen. We hebben in het verleden al heel wat vragen gehad over Facebook en andere sociale media platformen. Laat me eerst en vooral zeggen dat we de dialoog met die platformen zo goed als dat kan proberen aan te gaan. Heel concreet in dit geval hebben we op 11 en 12 augustus al contact gehad met de public policy manager voor Facebook Benelux en hebben we ook verduidelijking gekregen. Die contacten zijn er dus geweest en we kunnen die zeker voortzetten.

Essentieel is inderdaad wat collega D'Hose zei: het gaat niet over de traditie van Zwarte Piet, maar over blackface, met discriminerende stereotiepe kenmerken, echte karikaturen. De public policy manager heeft ons meegedeeld dat men zich ervan bewust is dat dat iets anders is dan de traditie die bestaat in onder meer België en Nederland.

Er is hier gepeild naar eventuele wettelijke – ik vermoed decretale – initiatieven. Op dat vlak wil ik zeggen dat decretale initiatieven nogal sterke beperkingen hebben in territoriale toepassing. U weet dat Facebook, net als alle andere sociale media platformen, niet geïncorporeerd is in België of Vlaanderen en dat wij bijgevolg in een Europees kader hoe dan ook moeten samenwerken, vaak ook in een internationaal kader. Een decretale aanpassing zou niet efficiënt zijn om deze problematiek aan te pakken, mochten we al zekerheid hebben over welke regel we precies willen invoeren, want zo evident zou dat niet zijn.

Wat wel werkt, is overleg. We moeten ook heel goed zien hoe dit zal worden toegepast. Op welke wijze zullen die algoritmes werken? Op welke wijze zullen de beoordelingen gebeuren? Het is het eerste jaar dat deze nieuwe richtlijn in werking is. Ik zal uiteraard goed monitoren of er in december problemen vast te stellen zijn. We zullen in functie van de al dan niet vastgestelde problemen eventueel verdere stappen kunnen nemen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ga ervan uit dat er dialoog is en uitleg wordt gegeven aan Facebook. Ik hoop dat ze in Europa ook wat snelheid maken om daar oplossingen voor te bieden. Wat ik niet wil, is polarisatie. Wat ik heel duidelijk zeg, is dat de term 'blackface', collega's,

internationaal een zeer beladen term is. Ik heb daarjuist uitgelegd hoe dat doorheen de geschiedenis zo gekomen is.

Indien er mensen zijn die zeggen dat iedereen voor zich moet bepalen of hij het woord 'roetpiet' of 'Zwarte Piet' gebruikt: het moet lokaal worden bekeken hoe mensen daarmee omgaan. Mevrouw D'Hose, dat we in een diverse wereld leven, daar ben ik het volledig mee eens. Dat je aandacht moet hebben voor de gevoeligheden en dat mensen zich daardoor beledigd kunnen voelen, daar ben ik het ook mee eens. Dat je zeker en vast raciale karikaturen niet mag toelaten op internet en Facebook, daar ben ik het ook volledig mee eens. Maar het werkt wel in twee richtingen. Ik vraag ook aan hen die zeggen dat het fout is, dat ze zich ook proberen in te leven in een aantal zaken die ook gevoelig zijn en die niet raciaal zijn. Het is een tweerichtingsstraat. We hebben vele tradities en dit is er maar eentje. Je krijgt soms het beetje het gevoel: wat zal het volgende zijn, wat gaat er nog komen? Dat gaat verder leiden tot polarisatie.

Ik stel voor dat we Facebook blijven zeggen dat er een onderscheid is en dat wij de zaak ook niet op de spits drijven waardoor je Nederlandse toestanden krijgt waarbij de mobiele eenheid moet interveniëren, dat wil ik ook helemaal niet. Maar ik denk dat we vanuit deze commissie Media en Cultuur de aandacht voor onze tradities en gebruiken heel hoog moeten houden en dat we dat moeten uitleggen aan mensen die daar problemen mee hebben. Maar het is een tweerichtingsstraat. Ik heb soms de indruk dat het enkel één richting is en dat het verkeer dat uit de andere richting komt, wordt afgeblokt. Dat vind ik niet goed. Dat geef ik toch even mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de middelen uit het coronanoodfonds voor de VRT – 3173 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik heb nog eens een vraag over het coronafonds. Er werd 10 miljoen euro uit het noodfonds toebedeeld aan de mediasector, een mooi bedrag. De verdeling was als volgt: 1,9 miljoen euro voor het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)/Mediafonds en VAF/Gamefonds voor steun aan producties; 3,8 miljoen voor de erkende regionale televisieomroepen; 186.250 euro voor erkende lokale en netwerkradio-omroepen; 313.750 euro voor free-lancers; 3,8 miljoen euro voor de VRT.

De middelen die de VRT ter beschikking kreeg, waren nodig om een aangepast en extra aanbod te verzorgen waaraan nood was door de coronacrisis. De VRT moest immers meer investeren om haar aanbod op peil te kunnen houden, bijvoorbeeld extra onderzoeksjournalistiek van Pano, extra uitzendingen van nieuws- en duidingsprogramma's zoals De Afspraak, Villa Politica enzovoort. Ook heeft de VRT haar steentje bijgedragen op educatief vlak. We hebben allemaal gezegd dat het heel goed is dat de VRT zich echt getoond heeft in deze crisis als een zeer goede openbare zender.

Bij de besteding van de middelen zou prioritair aandacht besteed worden aan de lokale facilitaire sector, de productiesector, Vlaamse artiesten en andere (zwaar) getroffen onderdelen van de mediasector en de culturele sector.

Kunt u een overzicht geven van de exacte aanwending van het bedrag van 3,8 miljoen euro dat ter beschikking werd gesteld van de openbare omroep?

Is er boven op deze 3,8 miljoen euro nog extra steun gepland in de toekomst die specifiek naar de VRT zal gaan?

Heeft de VRT dankzij herschikkingen in haar dagelijkse werking, zoals programma's die niet gemaakt werden en het wegvallen van andere kosten, nog extra middelen vrijgemaakt die naar een adequate aanpak van de coronacrisis gingen? En zo ja: kunt u daarvan een overzicht geven?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: U weet dat bij het uitbreken van de coronacrisis de VRT onmiddellijk heeft geschakeld om een zo volledig mogelijk aanbod te blijven garanderen. Niet alleen om de Vlamingen op de meest volledige manier correct te informeren, maar ook om elke inwoner van Vlaanderen en ook van Brussel te tonen dat ze er niet alleen voor staan en een ruim antwoord te bieden op onder meer de nood aan verbinding, solidariteit, troost, verstrooiing en ook educatieve ondersteuning. Daarbij was het ook vanuit de Vlaamse Regering de prioriteit om daarbij ook extra middelen te kunnen toekennen aan de externe private sector met uitgaven die we binnen de VRT 'cash out' noemen. De VRT heeft effectief gezocht naar manieren om de facilitaire productiesector, de artiesten en dergelijke meer zoveel mogelijk te ondersteunen.

Extra programmering en maatregelen die de VRT nam naar aanleiding van de coronacrisis om haar publieke opdracht maximaal te realiseren en de sector te ondersteunen, zijn in te delen in vier groepen. Ik zal dat in detail toelichten, omdat het belangrijk is om aan te geven wat er allemaal is gebeurd aan extra uitgaven.

Je hebt het informatieaanbod, het televisieaanbod, het radioaanbod en ten vierde het verzekeren van de bedrijfswerking. Wat het informatieaanbod betreft werd bij VRT NWS de programmatie uitgebreid en de werking aangepast met het oog op de publieke opdracht en actuele thema's. De nieuwsdienst heeft zijn eigen interne capaciteit optimaal trachten te benutten, maar heeft ook ingezet op freelancers en interimkrachten. Die waren nodig om de continuïteit te kunnen garanderen.

Er werd ook geïnvesteerd in maatregelen om alle programma's en interviews te kunnen laten doorgaan. Om het aanbod mogelijk te maken werden ook middelen ingezet om met het technische materiaal ook vanop afstand te kunnen werken. Enkele voorbeelden daarvan zijn: de journaaluitzendingen van 19 uur werden uitgebreid naar 50 minuten, waardoor ook externe facilitaire dienstverleners ingeschakeld werden om extra reportages mogelijk te maken. Er werden extra afleveringen gemaakt van Pano, Terzake, Vandaag, De Afspraak, Villa Politica, de Zevende Dag, Vranckx en dergelijke meer. Duiding op de radionetten werd aangepast en uitgebreid met extra uitzendingen. Er was een omzetting van bestaande content van de EDUbox naar een interactief lessenpakket en er werd ook ingezet op factchecking.

Een tweede element betreft het televisieaanbod. Het aanbod van de televisiekanalen van de VRT werd bijgestuurd. Enkele zaken die daarbij in de kijker kunnen worden gezet, zijn de volgende. U weet dat de opnames en de uitzendingen van Thuis op 24 april vroegtijdig stopgezet moesten worden. Dat was ook het geval voor Familie bij VTM. Er was het wegvallen van het EK Voetbal, waardoor andere programma's gemaakt moesten worden, zoals bijvoorbeeld extra afleveringen van Dagelijkse kost, De stoel en Blokken. Er waren drie nieuwe afleveringen, coronaproof, in het kader van de crisis, van het programma Komen te gaan. Die werden ook uitgezonden. Reizen Waes blijft thuis kwam in de plaats van Reizen Waes. Vive la Vie werd in plaats van Vive le vélo uitgezonden in juli. Vive le vélo wordt nu opnieuw uitgezonden in het kader van de Tour, dat weet u.

Fictieproducties werden met een jaar uitgesteld. Eén bestelde vier minireeksen die op een coronabestendige manier geproduceerd kunnen worden. Daarnaast heeft

de VRT haar productiepartners van bestelde en lopende reeksen zo goed mogelijk bijgestaan en gesteund. Er werd ook samen met hen naar oplossingen gezocht om de producties zo goed mogelijk te vrijwaren. Dus zeker ook op het vlak van televisie extra investeringen en 'cash out'.

Wat het radioaanbod betreft, werd ook op VRT Radio de programmatie op alle zenders aangepast, steeds met het oog op de publieke opdracht. Dat zorgde ook voor extra opdrachten voor muzikanten, auteurs, acteurs, columnisten, podcast-makers, waardoor ook de externe creatieve sector in Vlaanderen ondersteund werd.

Enkele voorbeelden: bij Radio 1 was er We zullen doorgaan, een programma dat specifiek ontwikkeld werd. Radio 2 had het Beste Buren-project. Klara On Tour was er op 21 juni. Studio Brussel had een themaweekend #ikluisterbelgisch en startte een gelijknamige digitale stream op. Tot slot maakte MNM Hoewist? waarbij via Instagram live sessies werden gehouden met een psychologe en met kijkers en luisteraars.

Ten slotte heb je ook de bedrijfszekerheid en de impact op technologie en online. De VRT heeft ook daarin geïnvesteerd. De impact van corona op de werk- en productiesystemen werd als volgt aangepakt. Er was het opschalen van thuiswerk naar een veelvoud van de capaciteit. Er waren aanpassingen aan mediaproductie, videomontage, radio-uitzendingen, regie enzovoort, waardoor een deel van de mediaproductie vanop afstand, en dus thuis, kon worden uitgevoerd.

De stijging van online kijken en luisteren, maar ook de stijging van het verkeer naar vrtnws.be en ketnet.be leidden tot hogere streamingkosten.

U peilt ook naar extra maatregelen boven op de 3,8 miljoen euro. De impact van corona zal pas volledig duidelijk zijn bij de afsluiting van dit jaar en misschien zelfs pas later. Het is evident dat we als aandeelhouder van de VRT de financiële situatie op de voet volgen. Het financiële kader werd uitgetekend in het regeerakkoord en is een onderdeel van de beheersovereenkomst die we momenteel aan het bespreken zijn.

De VRT heeft haar middelen herschikt om haar publieke opdracht de voorbije maanden en de komende maanden te blijven waarmaken. Volgens de VRT is het niet mogelijk om daarvan een gedetailleerde beschrijving te geven. Waarom? De productie- en programmeringsbudgetten worden bij een mediabedrijf immers tijdens het jaar voortdurend bijgestuurd. Dit jaar, met de coronacrisis, is dat natuurlijk nog meer het geval dan anders. Daarom kan ik niet meer details geven dan ik hier al heb gegeven. Aan de kostenkant is er bijvoorbeeld een verschuiving van de grote sportevenementen EK Voetbal en Olympische Spelen. Die waren budgettair dit jaar gepland, maar daarin wordt nu budgettair voorzien in 2021.

Naast de programma's die werden geschrapt, waren er programma's waarvan de risico-inschatting met betrekking tot de productie evolueerde, waardoor sommige producties toch konden doorgaan, andere uitgesteld werden of productioneel coronaproof aangepast werden. Daarnaast moest de VRT extra kosten maken om de veiligheid van haar medewerkers te verzekeren. Bovendien verhoogde de complexiteit van het productieproces. Dat zorgde onder meer voor extra overheadkosten.

De VRT-inkomsten – dat weten jullie ook en dat geldt voor alle mediabedrijven – staan dit jaar onder erg druk door de minderinkomsten uit de advertentiemarkt en minderinkomsten van brand extensions, zoals inkomsten uit evenementen en merchandising.

Tot daar een misschien iets te uitgebreide toelichting, maar ik denk dat het op die manier helder is dat er heel wat ook externe extra middelen zijn uitgegeven.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Het is inderdaad een lang antwoord, maar het geeft me wel wat inzichten hoe de VRT die 3,8 miljoen euro heeft aangewend. U gaf zelf ook de nieuwe beheersovereenkomst aan. Ik kan me inbeelden dat er ook in de beheersovereenkomst wel zal stilgestaan worden bij de coronacrisis en de verdere gevolgen die die zal geven. Ik kan me inbeelden dat de extra zaken die moesten gebeuren, ook in het najaar nog zo zullen zijn. Ik denk dat we daar blijvend aandacht voor moeten hebben.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Inhoudelijk heb ik niet veel toe te voegen, voorzitter, maar ik wil me aansluiten bij het schouderklopje dat hier in de richting van de openbare omroep gaat.

Ik denk inderdaad dat de VRT haar rol goed heeft gespeeld in deze coronacrisis en nog speelt. Dat mag ook wel eens gezegd worden. Wij denken dat er nog een belangrijke rol te spelen zal zijn, ook wat betreft de opstart van de bredere mediasector na corona, en waarschijnlijk ook nog een rol op het ogenblik dat de Vlaamse Regering – en dat zal niet zo lang meer duren – de relanceplannen op andere terreinen in de steigers zet. Ik denk dat ook daar de openbare omroep zeker een rol te spelen heeft om mensen te informeren en om dat hele proces mee te begeleiden op mediagebied.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Dank u wel, mevrouw D'Hose, voor de vraag, en minister, voor het antwoord. Ik vind ook dat we niet genoeg schouderklopjes aan de VRT kunnen geven en waardering voor de VRT kunnen hebben voor de manier waarop zij de voorbije zes maanden haar taak als publieke omroep heeft volbracht. We kunnen dat niet genoeg prijzen. Ik sluit mij daar opnieuw graag bij aan.

De coronacrisis is nog niet voorbij, helemaal niet, nog lang niet. Hoe lang die nog zal duren, is ook onvoorspelbaar. De relance is des te belangrijker, ook al is daar nog geen sprake van. De relance van onze samenleving, van cultuur enzovoort: ook daar zal de VRT nog een belangrijke rol in blijven spelen. Eigenlijk wil ik mij dus ook aansluiten bij de laatste opmerking van collega D'Hose. Net voor het reces is in de plenaire vergadering zonder debat – dat ga ik nu niet opnieuw zeggen, maar ik ben er nog altijd boos om – de resolutie goedgekeurd van de meerderheid die de blauwdruk vormt van de nieuwe beheersovereenkomst. Minister, ik begrijp dat u heel de zomer bezig bent geweest met die onderhandelingen daarover op te starten – ik denk dat ook de volgende vraag daar voor een stuk naar gaat verwijzen. Het is niet en het zal niet 'business as usual' zijn. Ik zou u willen oproepen om absoluut die beheersovereenkomst voor de komende vijf jaar, waarvan er toch nog minstens één, of twee misschien, in coronaomstandigheden zal moeten verlopen, ook zeker in het licht daarvan te bekijken, dat de publieke omroep haar opdracht die ze voorbeeldig heeft gespeeld, ook kan blijven spelen. Als daar extra middelen tegenover moeten staan, dan moet het maar zo.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik heb daar niet zoveel aan toe te voegen. Het is goed dat we hier in de mediacommissie eens zeggen wat er allemaal wel goed gelopen is. Ik stel het op prijs dat dat ook op consensus kan rekenen in deze commissie, waarvoor veel dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad over de cyberveiligheid van het 5G-netwerk – 3075 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ben heel blij om opnieuw in deze commissie te zijn. Het is wederom over hetzelfde onderwerp, namelijk 5G. Ik ga niet zeggen waarom 5G zo belangrijk is, dat weten we ondertussen allemaal.

Er is tijdens het zomerreces wel het een en ander gebeurd. Ik zou graag daar de mening van de minister over en houding van de Vlaamse Regering in willen weten. Om precies te zijn: op 22 juni heeft de federale Nationale Veiligheidsraad een aantal beslissingen genomen omtrent de infrastructuur van 5G. Zoals u weet, is dat een belangrijk onderwerp, want er is natuurlijk de vrees dat bepaalde fabrikanten van apparatuur de onveiligheid van het netwerk zouden vergroten, met name – om geen namen te noemen – fabrikanten van Chinese oorsprong. Er was natuurlijk de vraag of we die fabrikanten moeten toelaten in de corenetwerken van de toekomstige 5G-netwerken.

De Nationale Veiligheidsraad heeft daarin een vrij strikte beslissing genomen, namelijk dat er geen apparatuur in het corenetwerk geïnstalleerd mag worden van buitenlandse leveranciers met een hoog risico. Die leveranciers met een hoog risico mogen wel antennes plaatsen in de buitenlandse schil van het netwerk, maar dan nog voor maximaal 35 procent van de sites.

De federale overheid zal in samenwerking met de veiligheidsdiensten ook de sites aanduiden die een hoog veiligheidsrisico hebben en waar er dus nog strengere regels zullen zijn voor bepaalde leveranciers. Dat is een vrij strikte regelgeving en dat zorgt er natuurlijk voor dat we ook in Vlaanderen moeten kijken welke leveranciers hier welkom zijn om dat 5G-netwerk, dat we de komende jaren toch tot elke prijs willen ontwikkelen, mee vorm te geven. Dat is tenminste wel duidelijkheid, want die duidelijkheid was er lange tijd niet, maar dat zorgt er wel voor dat de Vlaamse Regering daar moet op inspelen en zien welke keuzes we daar in Vlaanderen voor maken.

Dan speelt er nog een andere kwestie en dat is natuurlijk de veiling van de licenties. Ik heb u daar voor de zomer een vraag over gesteld. U weet dat daar een studie gaande was die de verdeling van de licentie-inkomsten op een objectieve basis moest beoordelen. Die studie is uitgebracht. U hebt mij zeer vriendelijk verteld dat daar enige twijfel over bestaat binnen de Vlaamse Regering of die studie wel correct is, en dat u daar ook een antwoord op zou formuleren dat dan verdere aanleiding moet geven tot het bepalen van die verdeling tussen het federale niveau en de verschillende deelstaten.

Die twee elementen in beschouwing genomen, had ik u graag volgende vragen gesteld.

Werd de Vlaamse Regering eigenlijk betrokken bij heel die oefening over de veiligheid van het netwerk en welke fabrikanten wel of niet zouden worden toegelaten? Wat is uw mening over de uitkomst daarvan en de gevolgen voor de verdere ontwikkeling van 5G in Vlaanderen? Wat de sites met een hoog risico betreft: ik denk dat we er wel een aantal kunnen hebben in Vlaanderen, denk maar aan onze havens, onze luchthavens, enzovoort. Hoe gaan we die verder bepalen? Hoe gaan we echt bepalen waar leveranciers uit het buitenland die geacht worden een groot risico te hebben, aanwezig mogen zijn en niet? En vooral, wie gaat dat

bepalen? Is dat in samenwerking met minister-president Jambon of zo? Het is soms zo onduidelijk wie daar eigenlijk de eindverantwoordelijkheid in heeft, wat toch wel belangrijk is.

Mijn tweede vraag gaat over de licentieverdeling. U hebt gezegd dat u een officieel standpunt ging formuleren wat de studie betreft. Ik heb dat nog niet gelezen, maar misschien is dat er wel en is dat ook aan de federale overheid meegedeeld. Hoe werd er dan gereageerd op dat standpunt? Hoe gaat die verdere besluitvorming nu gebeuren? Ik vraag het u ook omdat u ongetwijfeld weet dat er zich een Federale Regering aan het vormen is, en ik denk dat de verdeling van die licentie-opbrengsten daar toch ook een onderwerp kan zijn dat eventueel op tafel of in de Zoommeetings ter sprake komt. Ik vroeg mij dus af of u uw mening ook al aan die federale onderhandelaars had geventileerd en wat daarin dan het officiële standpunt van de Vlaamse Regering is.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De veiligheid van 5G-netwerken wordt exclusief opgevolgd door de federale overheid. Maar het spreekt voor zich dat ook de Vlaamse Regering wordt betrokken bij zaken die besproken en beslist worden op de Nationale Veiligheidsraad. Dat gebeurt in hoofde van de minister-president.

Zoals ik reeds heb geantwoord op uw vraag in de commissievergadering van 14 mei, heb ik effectief het BIPT aangeschreven om mijn bedenkingen over te maken bij de studie die Capgemini maakte in opdracht van het BIPT inzake het media-gebruik en de mediadefinitie.

Ik had daar grosso modo twee bedenkingen. De eerste houdt verband met de mediadefinitie die de studie hanteert om het mediagebruik en het media-aandeel te berekenen in het totale volume van mobiele data en die volgens mij te beperkend is.

Ten tweede stelde ik me ook vragen bij de resultaten van de studie en hoe men tot bepaalde resultaten komt. Zo lijken mij bepaalde veronderstellingen over de exponentiële groei van mobiele data wat overroepen en zijn er bepaalde dimensies die in de studie ontbreken inzake marktontwikkeling en toekomstige spelers.

Mijn bedenkingen bij de resultaten van de studie worden trouwens bevestigd wanneer je ze vergelijkt met de resultaten van andere internationale studies, die een groter aandeel van media voorspellen op 5G dan de cijfers waar de BIPT-studie toe komt.

Op 28 augustus hebben medewerkers van mijn kabinet en mijn administratie een technisch onderhoud gehad met het BIPT en de opdrachtnemer van de studie. Daar werden de wederzijdse standpunten en interpretatieverschillen over de conclusies die volgen uit de studie en de assumpties die tot de resultaten van de studie geleid hebben, besproken. Ze blijven wel aanwezig. Het is uitgeklaard waar de verschillen liggen, maar er is nog geen consensus over.

U hebt verwezen naar de federale regeringsvorming. Ik denk dat we inderdaad nood hebben aan een nieuw voorstel van de Federale Regering, waarbij het spectrumdossier wordt ingediend bij het Overlegcomité. Het is daar dat het verdere overleg zal moeten plaatsvinden. U kent het standpunt van de Vlaamse Regering, dat staat ook in ons regeerakkoord: wij gaan ervan uit dat, gelet op de evolutie en het aandeel van media bij mobiele data, er een merkkelijk hoger aandeel moet zijn in de inkomsten van die licentieveiling. Dat standpunt is onveranderd en wij rekenen er ook op dat daar de komende weken en maanden vooruitgang in kan komen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, hartelijk dank voor uw antwoorden. Ik moet eerlijk zeggen dat ik een beetje op mijn honger blijf zitten wat het antwoord op de eerste vraag betreft, maar ik neem aan dat ik die dan gewoon aan de minister-president moet stellen. Het betreft onze Vlaamse houding ten opzichte van fabrikanten met een hoog risico in het corenetwerk en de sites met hoog risico. Dat is belangrijk, omdat het lastige in heel het verhaal is dat de leveranciers die worden aangemerkt als hoog risico, vaak technologisch superieure producten hebben. Ik geef een voorbeeld: de Chinese fabrikant Huawei heeft technologie die 5G-signalen kan versturen aan constante sterkte, zelfs wanneer er objecten in de weg staan, terwijl andere fabrikanten die technologie nog niet of onvoldoende hebben. Het is een keuze tussen veiligheid en technologische superioriteit.

Voor alle duidelijkheid: ik begrijp de bezorgdheden over de veiligheid. Ik vind het goed dat we daar op federaal niveau beslissingen hebben genomen, maar het is mij niet altijd duidelijk hoe de Vlaamse Regering daar verder op ageert, zeker wetende dat we in onze havens en luchthavens enzovoort in de toekomst voor een aantal dilemma's zullen staan. Ik neem aan dat ik de vraag nog verder moet uitspitten met de minister-president. Ik weet dat onder meer collega Van Peteghem daar al een aantal vragen over heeft gesteld.

Wat betreft de tweede vraag over de licenties, kies ik geen zijde in dezen, ik wil gewoon dat er een oplossing komt, dat die licenties verdeeld worden en dat we daar vooruit mee kunnen gaan, want ons land heeft dat echt nodig. Dat mag niet in de communautaire frigo blijven zitten. Ik vind dat een zeer nefaste houding. Ik wil er geen uitspraak over doen wie gelijk heeft of niet, ook niet over de studie zelf. Er zijn een aantal juridische twisten over. Goed, dat zijn meningsverschillen, maar ik denk dat het heel belangrijk is dat er een oplossing komt.

U vraagt een hoger aandeel van de opbrengsten, dat begrijp ik, maar welk percentage legt de Vlaamse Regering dan expliciet vast? Staat daar een bepaald bedrag op? Zou het de mogelijkheid zijn, zoals federaal minister De Backer heeft voorgesteld, om als er geen akkoord kan worden gevonden, de licentieverdeling wel te laten doorgaan en de opbrengsten in een soort infrastructuurfonds te bundelen, dat later eventueel kan verdeeld worden tussen de deelstaten? Dat is een 'second best'-oplossing die ervoor kan zorgen dat die licentiekwestie geen beperking meer vormt op de verdere ontwikkeling van 5G.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik wijk een beetje af van de kern van de vraag van collega Vande Reyde, maar we hebben dezelfde overtuiging, namelijk dat 5G een essentiële stap is die we moeten zetten, gewoon om niet achterop te geraken zodat onze economie en communicatievoorzieningen in onze maatschappij competitief blijven.

Maar een punt dat we met zijn allen al gemaakt hebben, is dat er een draagvlak moet zijn. We weten allemaal dat er een hevig verzet is vanuit een zeer kleine hoek, dat via de sociale media wordt opgeblazen. Dat verzet en die angst zijn er wel, onder meer dat 5G voor corona zorgt.

Er wordt wel wat weerwerk geboden. De VRT informeert goed. Deze week was er een goede reeks in De Standaard rond 5G, waar ook tegenstanders weerwerk konden bieden. Het was een goede reeks, maar niet alle Vlamingen lezen De Standaard uiteraard. Ik wil nog eens van de gelegenheid gebruikmaken, minister, om u op te roepen om met de federale collega's te kijken naar de mogelijkheid van een informatiecampagne over het nut, het belang en de veiligheid van de 5G, want daar zijn we allemaal bezorgd om. De onduidelijkheden die er zijn over de

onveiligheid en de gezondheidsrisico's moeten uitgeklaard worden en dan moet dat gewoon naar de bevolking gebracht worden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De verdeling van de opbrengsten van de veilingen ligt ons natuurlijk zeer nauw aan het hart. U zult zich herinneren dat wij jaren geleden over dit dossier voor het eerst de kat de bel hebben aangebonden. We weten dat het aandeel media steeds groter wordt. Je kunt daar wat mij betreft dikke studies over maken, maar je moet echt niet lang gestudeerd hebben om te weten dat het aandeel media, en dus het deel dat de regio's toekomt, steeds groter wordt.

Collega Vande Reyde, wij gaan er in elk geval van uit dat uw partij en ook de partij van de minister dat dossier met kracht op de tafel zullen leggen bij de federale regeringsvorming. Dat is iets waar wij echt op rekenen. Het zal uit de uitkomst van dat soort dossiers moeten blijken wat de impact is van jullie partijen aan de federale regeringstafel.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen. De minister-president is inderdaad aanwezig in de Nationale Veiligheidsraad. Hij brengt daar uiteraard die elementen in die voor Vlaanderen relevant zijn. Onze strategische locaties, zoals onze zeehavens en onze luchthavens, zijn daar uiteraard bepalend in. Wat ik enkel heb willen aangeven, is dat het aspect veiligheid van het 5G-netwerk een federale bevoegdheid is en dat de minister-president daarin de Vlaamse belangen en verzuchtingen aanbrengt. Wat dat betreft, kan ik niet meer details geven.

Het percentage waarnaar gepeild wordt: u weet dat daar ook in de begrotingsbesprekingen naar gekeken is, maar uiteindelijk moet dat samen beslist worden in het Overlegcomité. Ik wens niet vooruit te lopen op dat precieze percentage. Ik kan enkel verwijzen naar wat ik heb gezegd over het Vlaamse regeerakkoord ter zake.

Tot slot is er de informatie over 5G, bijvoorbeeld rond de gezondheid. Dat is eigenlijk het tegengaan van fake news. Dat is een bredere problematiek waarover we het in deze commissie al hebben gehad en waarvoor verschillende media-bedrijven inspanningen doen. Ook de VRT doet dat via factchecken. Er zijn zelfs diverse factchecks geweest van berichten rond 5G, die uiteraard berusten op manifest onjuiste data. Er zijn geen aanwijzingen dat dit problematisch is voor de gezondheid, en al zeker niet in het kader van het coronavirus.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mevrouw Segers heeft volledig gelijk dat een tegengewicht tegen het fake news echt wel noodzakelijk is. Ik heb dat voor het zomerreces ook al aan de minister-president gevraagd. Hij heeft gezegd dat daarvoor zou worden gezorgd. Moet dat via de overheid? Ik denk dat de overheid er wel een rol in kan spelen om eventueel een aantal middelen vrij te maken om objectieve informatie te promoten, onder andere via de kanalen waar het moet, zoals YouTube, Facebook en Instagram. De reeks in De Standaard is inderdaad zeer goed, maar niet iedereen wordt daarmee bereikt. Ik denk dat we online echt wel een tegengewicht moeten vormen, maar het is ook in de eerste plaats aan operatoren en fabrikanten om daarvoor te zorgen. Misschien kan de overheid daar inderdaad een ondersteunende rol in spelen.

En dan, ten slotte, mijnheer Vandaele, bedankt voor de voorzet. Het is blijkbaar een sport geworden om te verwijzen naar het federale niveau en te zeggen dat het

daar allemaal slecht is en bij ons fantastisch. Ik denk dat dat misschien een nieuwe realiteit is tegenwoordig. Ik neem de opmerking mee. Ik hoop, net zoals u, dat daar een gedegen oplossing komt, los van Vlaanderen of België, gewoon een efficiënte overheid, en dat die 5G er komt, voor Vlamingen en voor Belgen. Dat is het allerbelangrijkste.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de participatie van de VRT in het streamingplatform Streamz – 3205 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de samenwerking tussen de VRT en Telenet/DPG Media voor Streamz – 3226 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het aanbod van de VRT op het nieuwe streamingplatform Streamz – 3251 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de rol van VRT NU en de samenwerking tussen de VRT en Streamz – 3301 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, twee jaar geleden stelde ik uw voorganger een eerste vraag om uitleg over de plannen van het toenmalige Mediaaan om een Vlaamse streamingdienst op te richten. Sindsdien hebben we, onder andere in deze Mediacommissie, veel debatten gehouden over wat we gemeenzaam 'de Vlaamse Netflix' zijn gaan noemen. Nu mogen we dat woord niet meer gebruiken. Ik herinner mij dat Telenet de boot toen stevig afhield en dat er toch wel wat twijfels waren. Vanuit CD&V hebben wij altijd gezegd dat dit zonder een aanwezigheid van de VRT en al haar producties op het streamingplatform weinig kans op slagen zou hebben. Maar goed, we hebben daar dus twee jaar over gediscussieerd.

In het Vlaams regeerakkoord werd daarover volgende afspraak opgenomen: "In de Vlaamse mediasector wordt gewerkt aan een betalend niet-lineair aanbod met focus op Vlaamse content. Aangezien de VRT de grootste catalogus heeft inzake Vlaamse kwaliteitsvolle fictieproducties vragen we aan de VRT om vanuit een rendabel businessplan in dit project mee te stappen. Er wordt een maximale inspanning gedaan om alle landelijke mediaspelers te betrekken bij dit project."

De voorbije maanden werden de plannen van DPG Media en Telenet erg concreet. Enkele weken geleden werd Streamz – dat is de officiële benaming – officieel gelanceerd, nadat de Europese Commissie enkele weken geleden toestemming had gegeven voor de oprichting van de nieuwe Vlaamse streamingdienst. Sinds deze week kunnen we dat platform in werking zien. De abonnees krijgen een zeer ruime keuze aan, onder andere, Vlaamse producties.

Mijn fractie, die altijd meegegaan is in dat verhaal, is bijzonder verheugd dat vandaag blijkt dat ook de openbare omroep VRT zal instappen in dit essentiële en historische project voor de verankering van onze Vlaamse mediabedrijven.

Hiermee wordt de Vlaamse streamingdienst concreet, wat toch een belangrijke aanbeveling was van de Econopolisstudies over de toekomst van de Vlaamse mediasector. We zijn al zo'n klein cultuurgebied. Als we willen optornen tegen de grote streamingplatformen in de wereld, zoals het echte Netflix, moesten we echt wel iets doen. De nieuwe CEO van de VRT, Frederik Delaplace, heeft dat blijkbaar zeer snel begrepen. Na amper een maand in dienst kan hij deze realisatie al afvinken op zijn ongetwijfeld imposante to-dolijstje. Wij willen hem daarmee feliciteren.

Tijdens de lancering sprak u, minister Dalle, zich daarover uit: "Dit is een echte mijlpaal in onze Vlaamse televisiegeschiedenis. De komst van Streamz betekent meer lokaal aanbod voor de kijker maar ook een echte boost voor onze eigen productiesector." Dat is inderdaad juist. Hoe meer middelen we binnen Vlaanderen kunnen houden, hoe meer Vlaamse producties we opnieuw kunnen produceren en tonen aan de mensen. Ook daar was de laatste jaren duidelijk geworden dat het aantal kwaliteitsvolle producties stilletjesaan aan het dalen was door een gebrek aan middelen.

Minister, ik had toen enkele vragen. Een aantal ervan zijn al het voorwerp geweest van discussies in de pers. Ik zal ze sec opnieuw stellen zoals ik ze had ingediend op 3 september.

Wanneer werd de beslissing door de VRT genomen om te participeren in Streamz? Door wie? Wat zijn de voorwaarden die de VRT daarbij heeft gesteld? Welke VRT-content zal aangeboden worden via Streamz? Hoe zit de verdeling van de VRT-content over VRT NU en Streamz? Zal nieuwe content bijvoorbeeld altijd eerst aangeboden worden via Streamz? Hoe zit dat juist? Zal de VRT ook nog producties aanbieden via andere internationale platformen zoals Netflix of verdwijnen alle VRT-producties op Netflix?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik zal mijn inleiding niet geven, want collega Brouwers heeft dat al uitmuntend gedaan. Ik wil benadrukken hoe goed ik het vind dat de VRT is toegetreten tot Streamz. We zullen daar straks nog wel een beetje over debatteren.

Minister, kunt u wat meer uitleg bieden bij de deal die werd afgesloten?

De VRT heeft in het verleden al reeksen aangeleverd aan Netflix, bijvoorbeeld Eigen kweek. Gaat die samenwerking stoppen, of zal de VRT met twee platformen werken, of misschien in de toekomst met nog meer?

Collega Brouwers verwees al naar de toekomst van VRT NU. Hoe ziet u dat? Blijft alles wat ook op Streamz staat, ter beschikking van VRT NU?

De nieuwe CEO van de VRT gaf meteen aan dat de inkomsten die ze zouden genereren via Streamz ook de fictiesector ten goede zouden komen. Kunt u toelichten hoe dit zal gebeuren en ondertussen misschien al aangeven over hoeveel middelen dit zou gaan?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): We moeten inderdaad niet alles herhalen. Op 3 september is Streamz – with a z – gelanceerd, een initiatief van DPG Media en Telenet. Op 14 september ging het van start. Ook wij vinden de komst van Streamz absoluut positief. Dit moet en zal hopelijk de positie van het Vlaamse medialandschap versterken in een internationale context. De Vlaamse mediabedrijven zijn geen vijanden van elkaar. Ze moeten de krachten bundelen in de strijd tegen die internationale grote concurrenten.

Dat de VRT vanuit haar marktversterkende opdracht participeert, is ook een goede zaak, want de content van de VRT betekent een belangrijke succesfactor voor het welslagen van Streamz, dat toch kan starten met 420.000 abonnees. Dat ziet er dus allemaal goed uit.

Mijn vragen zijn dezelfde als die van de collega's.

Bij de lancering van Streamz kwam het als een verrassing dat de input van de VRT al duidelijk gecommuniceerd en geconcretiseerd was. Dat is bijzonder snel gegaan. De VRT is mede-eigenaar van het bedrijf, maar gaat wel programma's aanleveren in ruil voor een vergoeding. Over hoe de programma's van de VRT precies aangeboord zullen worden, bestaat tot op vandaag geen duidelijkheid. VRT-directeur Frederik Delaplace stelde in De Standaard van 4 september: "Het is de taak van de openbare omroep de sector te steunen, en deze samenwerking is ons net gevraagd uit politieke hoek." Dat klopt, het staat in het regeerakkoord. "Het is ook onze taak de kijker op zo veel mogelijk platformen te bedienen, en een streamingdienst als Streamz is een belangrijk platform voor wie niet meer lineair kijkt. Bovendien verdwijnen de reeksen niet achter een betaalmuur, mensen die ervoor willen betalen kunnen ze gewoon eerder zien. De lineaire kijker mist niets, hij krijgt zijn fictiereeksen op het afgesproken tijdstip gratis aangeboden. Het is ook niet zo dat álle nieuwe fictieprojecten eerst op Streamz komen, we maken afspraken per productie. En, tot slot: de inkomsten die we genereren via Streamz komen ook de fictiesector ten goede."

Dat is een antwoord dat tegelijk concreet is, maar ook vele nieuwe vragen oproept. Daarom, minister, mijn vragen aan u. Wat is de precieze inhoud van de overeenkomst tussen DPG Media/Telenet en de VRT?

Wat is uw appreciatie van die deal en de komst van Streamz? Ik ga ervan uit dat u bijzonder positief bent, zoals wij allen. Wat is concreet uw appreciatie van die overeenkomst?

Het vermoeden en de vrees die ik heb – en gisteren stond dat ook in een opiniestuk van ACOD – is dat het nieuwe VRT-aanbod in preview zou kunnen verdwijnen achter de betaalmuur van Streamz en pas op een later tijdstip lineair beschikbaar worden voor iedereen. Het blijkt nu ook zo dat reeksen gemaakt voor de VRT, zoals Black-out, achter de betaalmuur verdwijnen en pas in november, als ik het goed heb begrepen, voor de VRT-kijkers beschikbaar zullen zijn.

Dat is volgens mij maar één element, maar de fundamentele vraag is: op welke manier zal gegarandeerd worden dat het VRT-aanbod te allen tijde voor alle Vlamingen op hetzelfde moment lineair en online beschikbaar zal blijven?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik heb een gelijklopende vraag. Ik ga ze proberen wat in te korten, maar ik ga een aantal dingen toch wel aanhalen. Gezien de verklaringen die verschillende partijen in de pers her en der hebben afgelegd, onder andere over de afspraken met de VRT en vooral ook over de toekomst van VRT NU, was er nogal wat ruimte voor interpretatie. Aangezien we geen inzicht hebben in het contract – alvast voorlopig niet maar misschien komt dat nog wel – heb ik een aantal vragen ter verduidelijking.

Dit nieuwe platform zal bestaan uit Streamz Originals, een reeks die louter in opdracht van Streamz is gemaakt, zonder link met een lineaire tv-zender en Streamz previews, gemaakt in opdracht van lineaire tv-zenders. Deze zullen in de weken of maanden voor ze daar worden uitgezonden, eerst te zien zijn op Streamz.

Een eerste reeks vragen gaat daarover. Zal de VRT voor zowel Streamz Originals als Streamz preview produceren: zowel fictie als documentaire of ook andere

content? Hoe ziet dat veelgenoemde businessplan eruit? Hoe verloopt de financiering: enkel met aankooprechten of ook pre- en cofinanciering?

Hoe flexibel is het systeem, hoe groot de zeggingskracht van VRT over termijnen van rechten, over prijzen en over lineaire en online uitzending op eigen kanalen van de omroep?

Welk percentage van de nieuw geproduceerde content door VRT zal worden verkocht aan Streamz? Of is dat een heel flexibel systeem?

Op 24 juni 2020 dienden de meerderheidspartijen een voorstel van resolutie in over de nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap. Daarin wordt gevraagd om aandacht te hebben voor de fundamentele voorbeeldfunctie van de openbare omroep op de onderstaande domeinen. Daarin vinden we heel expliciet terug in punt 3.a dat het VRT NU-platform verder wordt uitgebouwd tot een volwaardig digitaal platform waarop de VRT haar missie waarmaakt met een gratis aanbod voor niet-lineaire kijkers.

Minister, hoe is dit volgens u verenigbaar met wat we op de website van de VRT lezen: "VRT versterkt het aanbod van Streamz met 1.500 afleveringen van de meest geliefde titels uit de VRT catalogus, gaande van Geub, F.C De Kampioenen tot Saftey First en Callboys." Over welke andere titels gaat dat? Ik had heel graag een overzicht, als dat er momenteel al is. Betekent dat – wat we helaas vrezen – een leegloop van het VRT NU-platform?

Hoe is dat verenigbaar met de belangrijkste taak van de VRT om alle Vlamingen te bereiken met een divers kwaliteitsvol aanbod? Kan de VRT hardmaken dat er op het eigen platform nog een ruim, gratis én kwaliteitsvol aanbod beschikbaar zal zijn?

In De Standaard van 5 september 2020 lezen we een aantal uitspraken van de CEO van DPG Media, de heer Vervaet. Op de vraag of VRT nog reeksen die niets met Streamz te maken hebben, mag laten bingewatchen, krijgen we het volgende te horen: "Dat blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt, we moeten daar eerlijk in zijn. Het moet een gezond medialandschap zijn. En als mensen hebben betaald om toegang te krijgen tot previews van goede Vlaamse fictie, en één partij geeft die dan gratis weg, dan ondermijnt je het model. Wij blijven pleiten voor een gezond evenwicht met duidelijke spelregels voor de drie platformen – lineair, gratis digitaal en betalend digitaal. En volgens mij is een van die spelregels dat bingewatchen in preview van sterke Vlaamse fictie niet gratis mag worden aangeboden." Ook zegt meneer Vervaet in een volgende bedenking: "Ik denk dat de gratis digitale platformen gebruikt moeten worden om de kijkervaring van het lineaire platform te verbreden. Dus met andere woorden: catch-up, met eventueel een aantal extensies."

Minister, de vragen die ik daarover heb, is of u die meningen van de heer Vervaet deelt. Zal de VRT eigen content zoals populaire reeksen, ook na afloop van de rechten voor Streamz, integraal kunnen blijven aanbieden op haar digitale platform?

Als voorstanders van vernieuwing hopen wij zeker ook dat er vele positieve effecten zullen zijn aan dit extra platform, extra werkgelegenheid bijvoorbeeld voor de zwaar getroffen entertainment- en mediasector, een breder en nog kwaliteitsvoller Vlaams fictieaanbod.

Daarover heb ik nog een aantal vragen. Hoe zal de VRT de verworven middelen door de rechten besteden? Welk percentage van die middelen zal opnieuw geïnvesteerd worden in Vlaamse content of beter nog Vlaamse fictie?

Op welke manier zal op het Streamz-platform duidelijk gemaakt worden dat het een reeks betreft gemaakt door de VRT en zal de kijker ook getriggerd worden om een kijkje te nemen op het gratis VRT NU-platform?

Zullen er Streamz Originals en previews gemaakt kunnen worden met gelden van het Mediafonds van het VAF en in welk percentages?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Als ik ze allemaal samentel, zijn er ongeveer dertig vragen over Streamz gesteld. Als u het me niet kwalijk neemt, zal ik ze proberen te groeperen en op die manier alles te beantwoorden. Het aantal vragen dat hier gesteld wordt, toont ook aan hoe belangrijk het initiatief is. Ik denk dat dit een mijlpaal is in de Vlaamse televisiegeschiedenis en inderdaad heel wat aandacht verdient.

Vooraleer in te gaan op de diverse vragen, zou ik graag drie principes, drie beleidsprioriteiten naar voren schuiven die achterliggend aanwezig zijn bij deze beslissing. Die hebben betrekking op ten eerste samenwerking, ten tweede digitalisering en ten derde de openbare opdracht van de VRT.

Ten eerste wat de samenwerking betreft, weten jullie dat het mediagebruik heel erg aan het wijzigen is, dat lineair of live televisiekijken nog altijd heel erg belangrijk is, maar dat de mediagebruikers vandaag hun mediabehoefte op steeds nieuwe manieren realiseren via online platformen, via tablets, via telefoon of smartphone en op allerhande nieuwe en innovatieve manieren. Daarop moet ook ingespeeld worden en daarop wordt ingespeeld, maar er zijn ook heel wat internationale concurrenten die daarmee bezig zijn. Het Amerikaanse Netflix is als eerste begonnen. Je hebt ook Apple TV en Disney+, dat gelanceerd is. De concurrentie is op dat vlak heel sterk.

We moeten als Vlaamse mediasector samenwerken om ook daaraan tegemoet te komen. Daarbij is het ook belangrijk dat er nieuwe inkomsten aangeboord kunnen worden om te zorgen dat onze sterke Vlaamse productie ook sterk blijft en in de toekomst ook nog versterkt kan worden. We hebben heel sterke producties, we hebben sterke regisseurs, acteurs, een facilitaire productiesector, maar we moeten dat ook in de toekomst hebben en we moeten die concurrentie dus absoluut aangaan, allemaal samen tegen die internationale concurrentie. We moeten die samenwerking effectief aangaan. De Vlaamse kijker moet daarbij centraal staan. De totstandkoming van Streamz in samenwerking tussen DPG Media, Telenet en van in het begin de VRT is dan ook een bijzonder sterk resultaat.

Een tweede element is digitalisering. U weet dat dat een van de krachtlijnen is van onze beleidsnota en dit zal ook een van de krachtlijnen zijn van de beheerovereenkomst die we met de VRT zullen afsluiten. Dat kan ook niet anders, rekening houdend met dat wijzigend medialandschap en wijzigend mediagebruik. Bijgevolg zal ook VRT NU een centrale rol vervullen in het uitvoeren van de publieke opdracht.

Een derde punt, waar we het in deze commissie al over gehad hebben, is ook het uitgangspunt van de publieke opdracht van de VRT: universaliteit. De VRT moet er zijn voor alle Vlamingen en dus streven naar een universeel bereik. Het kan dus zeker niet de bedoeling zijn dat de VRT-producties nog enkel betalend beschikbaar zullen zijn. Het is absoluut noodzakelijk dat de VRT-programma's op een bepaald ogenblik gratis uitgezonden en/of beschikbaar worden gemaakt. Er moet dan ook geen twee keer betaald worden om het aanbod van de publieke omroep te kunnen zien. Het uitgangspunt hier is zeker niet onverenigbaar met commerciële afspraken die tussen de VRT en de andere acht partijen gemaakt zouden worden over de

windows. Dit is iets wat vandaag gebeurt met Streamz, maar wat in het verleden ook al is gebeurd, onder meer met Telenet Play en het Amerikaanse Netflix.

Collega's, dat zijn een aantal uitgangspunten die ook verklaren waarom de Vlaamse Regering zeer enthousiast is over dit nieuwe streamingplatform. Het moet toelaten om extra inkomsten te bezorgen aan de productiesector, het moet een nog breder bereik realiseren, ook van de VRT-producties. Dat kan gerealiseerd worden via deze sterke samenwerking.

Er zijn verschillende vragen gekomen over het moment van participatie. Collega Brouwers heeft gevraagd wanneer de beslissing door de VRT werd genomen om te participeren in Streamz. Om elk misverstand te vermijden: u weet dat de VRT niet als aandeelhouder participeert in Streamz, het is een joint venture tussen Telenet en DPG Media. De VRT werkt samen met Streamz op basis van licentieovereenkomsten, zoals dat in het verleden ook al is gebeurd – ik heb daarnaar verwezen: Telenet, Proximus, Netflix zijn daar in verschillende samenwerkingen al aanwezig.

De strategische beslissing over Streamz werd reeds geruime tijd geleden genomen, zowel door de VRT als door de Vlaamse Regering. In augustus 2018 heeft DPG Media aangegeven een Vlaams alternatief voor Netflix op de markt te willen brengen. De VRT heeft steeds aangegeven dit idee genegen te zijn en positief te staan ten opzichte van een eventuele samenwerking. U weet dat ook in ons regeerakkoord en in mijn beleidsnota meer dan een jaar later de strategische keuze werd gemaakt dat er aan de VRT gevraagd zou worden om vanuit een rendabel businessplan in een Vlaamse streamingdienst mee te stappen. Dezelfde passage komt effectief voor in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota.

Na de aankondiging van de joint venture tussen DPG Media en Telenet in februari 2020 heeft de VRT-directie onmiddellijk aangegeven open te staan voor een samenwerking met de joint venture. Tijdens een hoorzitting – u zult zich dat herinneren – over de nieuwe beheersovereenkomst in deze commissie heeft Leo Hellemans in mei ook aangegeven dat hij dit engagement herhaalt en dat hij effectief die samenwerking wil aangaan. Op 2 september 2020 werd een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de VRT en de joint venture, een van de eerste wapenfeiten van de nieuwe CEO, Frederik Delaplace.

Om maar aan te geven dat dit geen nieuw gegeven is, dit is iets wat al lang aan de orde is. Ik was dan ook zeer verbaasd, collega Segers, om in de media te lezen dat u het niet kunnen vond dat de VRT deze beslissing nam zonder daarover tekst en uitleg te geven in de mediacommissie. Gelet op deze achtergrond, denk ik dat dat een vrij misplaatste uitspraak was.

Ten tweede zijn er vragen gesteld over de commerciële afspraken die gemaakt zijn, onder meer over de precieze inhoud van de overeenkomst. U zult begrijpen dat de overeenkomst tussen de VRT en Streamz commercieel gevoelige informatie betreft, die onder contractuele vertrouwelijkheidsverplichtingen valt, en dat ik die inhoud niet openbaar kan maken.

Ik kan u uiteraard wel een aantal krachtlijnen meegeven die voor de strategische keuze van belang zijn. De partijen zijn aan marktconforme voorwaarden tot een akkoord gekomen om VRT-titels bij de start van Streamz op te nemen in de catalogus van Streamz gedurende een bepaalde periode, uiteraard in ruil voor een vergoeding. Hier komen extra inkomsten naar de VRT.

De afspraken hebben betrekking op een brede catalogus aan bestaande programma's. Het gaat over titels uit het VRT-archief, het gaat over recente lineair uitgezonden titels en het gaat ook over lineair nog uit te zenden titels, met andere woorden over zogenaamde previews. De VRT zet daarmee de samenwerking verder die zij had met Telenet in het kader van het op-aanvraag aanbod Play en Play More.

De VRT heeft mij laten weten dat er tot op heden enkel afspraken gemaakt zijn over bepaalde bestaande VRT-titels. De VRT en de joint venture zullen opnieuw in overleg gaan over de verdere samenwerkingen rond andere bestaande en nieuwe programma's. Hierover kan ik dus nog geen informatie geven.

Tussen de VRT en Streamz werden ook afspraken gemaakt over een duidelijke branding van de VRT-content met de logo's en de namen van de betreffende VRT-aanbodsmarken. Gelijkaardige afspraken werden gemaakt over de communicatie door Streamz met betrekking tot VRT-titels.

Er waren ook heel wat vragen over de plaats van het digitaal platform van de VRT, VRT NU. Zoals daarnet aangegeven hebben de huidige afspraken tussen Streamz en de VRT betrekking op een brede catalogus aan bestaande programma's die voortbouwt op de samenwerking die VRT in het verleden al had met Telenet in het kader van het op-aanvraag aanbod Play en Play More. VRT NU bevat meer op-aanvraagprogramma's dan alleen fictiereeksen, denk bijvoorbeeld aan de nieuwsdienstprogramma's, documentaires en educatieve programma's. Daarnaast kun je op VRT NU ook live naar de VRT-zenders kijken. Ook de radiozenders bieden er ad hoc een videoaanbod.

Wat ik nogmaals wens te benadrukken, is dat VRT NU een belangrijk digitaal platform is voor de VRT om haar openbare opdracht te blijven vervullen in een veranderend medialandschap. U kunt erop rekenen dat dit ook prominent aan bod zal komen in de beheersovereenkomst die we aan opmaken zijn.

Een aantal andere vragen gingen over de beschikbaarheid van VRT-producties voor alle Vlamingen. Dat de VRT een deel van zijn aanbod in preview en/of in library via Streamz beschikbaar wil stellen, is niet in strijd met de opdracht van de VRT om alle Vlamingen te bereiken met een kwaliteitsvol en gratis toegankelijk aanbod. Ik zou zelfs durven zeggen: integendeel. Het gaat hier over een verbreding van het aanbod. Je hebt enerzijds datgene wat klassiek al altijd het geval was bij de VRT, namelijk het uitzenden op gratis basis, en dit wordt uitgebreid met een bijkomende mogelijkheid van bepaalde kijkers die een abonnement wensen te nemen op Streamz om dat ook te zien. Het zorgt er dus voor dat in een veranderend medialandschap de mogelijkheden van de kijkers worden uitgebreid. De kijkers die niet extra betalen, hebben hetzelfde aanbod, de kijkers die extra betalen, hebben een extra aanbod. Dit heeft enkel voordelen, het speelt in op dat veranderend medialandschap en het zorgt ook voor extra inkomsten voor de VRT, voor Streamz uiteraard en voor het productielandschap.

De VRT heeft in het verleden reeds gelijkaardige afspraken gemaakt met Netflix en Telenet in het kader van Play en Play More, zonder dat dit op enige manier afbreuk heeft gedaan aan de openbare opdracht van de VRT. Het belang hiervan gaf ik ook weer bij de aanvang.

Er waren ook vragen over de samenwerking met andere platformen zoals het Amerikaanse Netflix. De VRT beschouwt Streamz als een nieuwe partner om de rol die de VRT dient te vervullen, namelijk bijdragen tot het media-ecosysteem met kwaliteitsvolle Vlaamse fictieproducties, verder waar te maken. Dat betekent echter niet dat er geen samenwerking meer tot stand zou kunnen komen met andere spelers, zoals Netflix of andere platformen. De VRT gaf aan bij deze samenwerkingen steeds aandachtig te blijven voor de bevordering van het lokale ecosysteem. Dat heeft ook in de beleidsnota heel wat aandacht gekregen en we zien er vanuit de Vlaamse Regering ook nauwgezet op toe.

Een aantal andere vragen hadden betrekking op de besteding van inkomsten door de VRT. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen middelen die gegeneerd worden op basis van de verkoop van programma's enerzijds en middelen die gebruikt worden voor de financiering van programma's anderzijds.

In het geval van verkoop/licentie van programma's aan Streamz worden extra inkomsten gegenereerd die voor een deel naar de VRT terugvloeien. Deze inkomsten dragen bij tot de financiering van de publieke opdracht. Een ander deel van deze inkomsten vloeit terug naar de betrokken externe productiehuisen en komt rechtstreeks de sector ten goede.

Daarnaast kunnen er tussen VRT en Streamz ook afspraken gemaakt worden over de coproductie van programma's. In dat geval zijn de middelen van Streamz nieuwe financieringsmiddelen die gebruikt kunnen worden ter financiering van nieuwe fictiereeksen.

In het verleden werden fictiereeksen die mee gefinancierd werden door het VAF al in preview aangeboden op bijvoorbeeld Play van Telenet. Specifiek wat de Streamz originals en previews betreft, is dit nog voorwerp van gesprek met het VAF. Ik zal daar nu niet op vooruitlopen, maar het spreekt voor zich dat we het daar in de toekomst nog over kunnen hebben.

Collega's, ik kom tot slot bij mijn algemene appreciatie van die deal. U zult begrepen hebben dat die positief is. Ik hoop dat dit initiatief een succes kan zijn en kan bijdragen tot een versterkte productiesector en een nog mooier aanbod in Vlaanderen, in samenwerking met de hele sector.

Collega's, ik moet toegeven dat toen ik deze morgen de krant las, ik opgeschrikt was door een aantal berichten die door collega Segers naar voren zijn geschoven. In het kader van het wetslagen van een initiatief als Streamz, betreur ik dat enorm. Ik heb gelezen, en ik zal citeren om geen fouten te maken, collega Segers, dat u hebt gezegd dat de samenwerking van VRT in Streamz "ontransparant" is en "een duidelijke overtreding naar de letter en de geest van het Mediadecreet". Dat zijn harde woorden en ik wil daar dan ook graag in detail op antwoorden.

Collega Segers, als u zich op het juridische terrein waagt, dan is het belangrijk om precies te zijn. Een eerste punt dat ik wil aanhalen, is dat er geen sprake is van een schending van het Mediadecreet. Er is geen enkele bepaling in het Mediadecreet die op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze is geschonden, niet door Streamz en ook niet door de participatie van VRT in Streamz. Als er al een schending zou zijn, dan gaat het over een schending van een van de uitvoeringsmodaliteiten van het Mediadecreet, wat toch iets anders is dan de letter en de geest van het Mediadecreet, en dat is het besluit van 21 maart 2014.

Er bestaat onduidelijkheid over de interpretatie van artikel 6 van dit besluit. De omroepen, daarin begrepen de VRT, zijn van mening dat artikel 6 geen verbod bevat om programma's in preview aan te bieden op bepaalde platformen. VRM is van mening dat dat niet mogelijk is. Het is zo, collega's – maar dat staat los van Streamz, het is iets van voor Streamz –, dat de VRM zowel de VRT als DPG Media heeft veroordeeld voor een inbreuk op dit besluit. Collega's, de VRT is tegen deze beslissing in beroep gegaan bij de Raad van State. We wachten uiteraard die beslissing af. Ik wens alvast wel het volgende mee te geven. Op het moment van de opmaak van het besluit in 2014, zag het medialandschap er fundamenteel anders uit dan vandaag. Previews op betalende on-demandplatformen bestonden al, maar het belang ervan is de afgelopen jaren alleen maar toegenomen. Ook de VRM heeft dat overigens bevestigd in het Mediaconcentratierapport 2019.

De doelstelling van de investeringsverplichting – dan spreken we, collega Segers, over de geest van het Mediadecreet – is om ervoor te zorgen dat er extra financiële middelen ter beschikking worden gesteld om kwaliteitsvolle fictiereeksen te produceren

U herinnert zich wat we hebben gezegd over Streamz. Om ervoor te zorgen dat kwaliteitsvolle fictiereeksen geproduceerd kunnen worden, is het noodzakelijk dat

alle windows kunnen worden gevaloriseerd, niet alleen de lineaire en review-window, maar ook de previewwindow, tegen marktconforme voorwaarden. In mijn beleidsnota heb ik aangegeven dat ik de investeringsverplichting zou updaten. Het is absoluut noodzakelijk dat hierover geen rechtsonzekerheid meer zal bestaan.

Collega's, ik doe een warme oproep, als we het hebben over de juridische aspecten van de regeling, om secuur te zijn. Collega Segers, wat u hebt gezegd, is onjuist. Ik zou ook willen vragen om dit op een correcte manier te behandelen, in het belang van de Vlaamse mediasector.

– Freya Perdaens treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord

Karin Brouwers (CD&V): Minister, hartelijk dank voor uw uitgebreide uitleg, maar ik denk dat het nodig en nuttig is bij de opstart van iets totaal nieuws in ons Vlaams medialandschap dat we alle kanten van de zaak goed bekijken. En het juridische is zeker iets waar we nog een stukje op kunnen doorgaan wanneer er meer duidelijkheid komt van de Raad van State.

Een punt dat de laatste dagen in de pers is geweest, is de hele verhouding met VRT NU. Ik ben daar niet zo pessimistisch over. Als we een goede beheersovereenkomst met de VRT kunnen afsluiten, waarbij zij een aantal taken op zich moeten nemen, opgelegd door de Vlaamse overheid, dan zullen zij moeten zorgen dat het gerealiseerd kan blijven. Ik kan me moeilijk voorstellen dat ze in hun eigen voet gaan schieten door VRT NU helemaal zelf uit te kleden door allerlei zaken uniek op Streamz te zetten. Ik kan me niet voorstellen dat dat zou gebeuren. Ik vond het allemaal een beetje eigenaardig. Dat men daar misschien wat bang voor is, dat kan, maar persoonlijk ben ik daar niet zo bang van. Maar men weet natuurlijk nooit.

Ik zou toch willen vragen om bij de opmaak van de beheersovereenkomst te kijken hoe er eventueel kan worden ingegrepen mochten er in de komende jaren bepaalde evoluties zijn die niet positief zijn. Ik denk wel dat we vertrouwen moeten hebben in de VRT dat ze op een goede manier met de zaak zullen omgaan.

Ik begrijp anderzijds ook dat u over al die commerciële afspraken niet alles in detail kunt zeggen omdat daar een vertrouwelijkheidsclausule aan verbonden is. We moeten de zaken natuurlijk wel goed kunnen opvolgen. Ik zou nu niet pessimistisch zijn, integendeel. Ik was ook zeer optimistisch in de vraagstelling en ik ben al twee jaar optimistisch en ik ben nu tevreden dat we eindelijk Streamz hebben. Maar we moeten het toch eventjes in het oog houden. De bezorgdheden zijn er. Ik hoop dat het allemaal zover niet komt en dat we via de beheersovereenkomst een stukje de zaken kunnen sturen zonder helemaal op de autonomie van de VRT te gaan ingrijpen.

Ik heb geen bijkomende vragen, maar wilde gewoon nog deze bedenking meegeven.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik deel het enthousiasme van de minister over deze deal. Ik deel ook absoluut niet de visie van mevrouw Segers. Mevrouw Segers, ik heb gelezen dat u zegt dat de belastingbetaler twee keer zou moeten betalen. Ik vind dat zeer foute informatie die in de markt wordt gezet. De belastingbetaler zal nog steeds het zelfde aanbod krijgen, zij het dat sommigen het in preview kunnen zien. Maar goed, in se verandert er dan ook niets. Als men verder gaat in uw gedachtegang dat alles gratis zou moeten zijn, dan zit je wel op

een hellend vlak, want dan moet je je financiering ook zuiver beginnen te houden. Dan kun je zeggen dat er geen commerciële inkomsten meer mogen zijn.

Dus, ik vind dat heel gevaarlijk. Men heeft hier de dunne lijn gevonden omdat het absoluut nodig was dat de VRT mee op de kar sprong om de concurrentie met de netflixen van deze wereld aan te kunnen. Als openbare omroep kun je niet aan de zijlijn blijven staan in zo'n verhaal.

Ik wil hier nog eens duidelijk zeggen dat het platform VRT NU ook in de toekomst hyperbelangrijk zal blijven. Ik wil niet dat we nu zeggen dat VRT NU niet meer nodig is of dat het moet worden afgebouwd omdat Streamz er nu is. Dat zou in mijn ogen een heel grote fout zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Laat mij eerst en vooral echt duidelijk zijn: de komst van Streamz is een potentieel positieve zaak. Ik wil ook dat dit een succes wordt. Het moet een belangrijke speler zijn, zoals ook een sterke openbare omroep en sterke commerciële zenders in de strijd tegen de buitenlandse concurrentie belangrijke spelers zijn. Dat de krachten worden gebundeld, is een goede zaak. Alleen moet het wel gebeuren binnen het kader dat ons Mediadecreet gebiedt. Dan moeten de zaken duidelijk zijn.

Minister, u zei dat ik een misplaatste uitspraak deed toen ik mijn verrassing uitte op 3 september, toen de lancering van Streamz werd bekendgemaakt, en dat wij niet ingelicht waren over het feit dat de VRT daarin zou participeren. Wel, het feit dat we hierover met vier collega's vragen stellen en dat die allemaal in dezelfde richting gaan, betekent dat wij allen met dezelfde vragen zaten. Hoe zit het nu precies met de rol van de VRT? Wat gaat daarin de rol van de VRT zijn? We waren daar allemaal bezorgd over. Ik blijf daar bezorgd over. Er zijn nog heel veel zaken onduidelijk.

De angst dat VRT NU en het lineaire aanbod van de VRT zouden kunnen worden uitgehold, blijft bij mij bestaan. Ik vertrouw er uiteraard op dat de directeur van de VRT, de heer Delaplace, ervoor gaat zorgen dat het aanbod van de VRT te allen tijde behouden blijft. Maar ik wil absoluut mijn bezorgdheid uitdrukken dat het succes van Streamz niet ten koste van de VRT mag gaan, noch van VRT NU.

De overeenkomst tussen Streamz en de VRT is nog niet doorgesproken met de sector. Minister, u zei daarnet dat deze deal een versterking moet zijn van de sector, en dat de extra inkomsten naar de VRT gaan. Maar ze gaan niet naar de productiehuisen en de artiesten. De contracten van de reeksen die nu worden aangeboden, werden gemaakt in tempore non suspecto, toen er nog geen sprake was van Streamz. Met betrekking tot de verdere exploitatie op de lineaire platformen van Streamz staan de productiehuisen gewoon met hun rug tegen de muur, en zeker en vast ook de artiesten. Minister, ik roep u op om er bij uw federale collega's op aan te dringen om er bij de omzetting van de Europese Copyrightrichtlijn voor te zorgen dat de artiesten in Vlaanderen eindelijk gaan betaald worden voor exploitaties op andere windows dan lineaire televisie. Dat is heel belangrijk.

Als ik zeg dat de deal gewoon onwettig is, baseer ik mij inderdaad op het Mediadecreet en zijn uitvoeringsbesluit. Voor mij horen die twee echt wel samen. Minister, u zegt dat dat gemaakt is in 2014, en dat dat andere tijden waren. Dat klopt, maar dat uitvoeringsbesluit geldt vandaag nog steeds. Ik lees het even voor: "De rechten van de participerende dienstenverlener op de audiovisuele productie worden als volgt geregeld" – dat gaat over producties die gemaakt zijn met input van de providers vanuit hun investeringsverplichting. Daar staat, ten eerste, heel duidelijk in: "de gerealiseerde coproductieprojecten kunnen alleen lineair en alleen door een televisieomroeporganisatie in open net worden uitgezonden". En twee:

“dat elke voorafgaande uitzending door de dienstverlener van het coproductieproject aan de uitzending in open net is verbonden”.

Telenet heeft op 29 maart 2017, een jaar nadat ze hadden beslist om uit het Mediafonds te stappen, met fierheid laten weten dat ze opnieuw zouden investeren in drie producties bij de drie zenders: VRT, SBS en VTM. En ze vermeldde heel duidelijk in hun persbericht: “De projecten werden op 27 maart door de VRM erkend als coproductieprojecten in het kader van de stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector. Eens gerealiseerd, zullen deze televisieseries lineair en in open net worden uitgezonden.” Dat is precies wat vandaag niet gebeurt, zowel met Black Out, dat mee wordt gefinancierd door Telenet, als met De bende van Jan de Lichte, gefinancierd door Proximus, vanuit de investeringsverplichting.

Daar is dus manifest een probleem. U kunt nu zeggen dat we de wetgeving moeten aanpassen, maar het is een feit dat de vandaag door de VRT genomen beslissing om die nieuwe reeksen, die gemaakt zijn voor de VRT, nu achter een betaalmuur op Streamz te plaatsen, flagrant in strijd is met ons Mediadecreet. Ik vraag mij dus echt af wat uw reactie daarop is. Hoe is dit kunnen gebeuren? Is er binnen de VRT niemand die de CEO erop gewezen heeft dat we dit eigenlijk niet kunnen maken? Heeft er niemand op uw kabinet u zelfs niet gewaarschuwd? Binnen de contouren van het Mediadecreet en zijn uitvoeringsbesluit kan dit niet. Ook in het productiehuis heeft niemand daarop gewezen.

Wat ik zeg over de letter, zeg ik omdat het Mediafonds ooit is gecreëerd om ervoor te zorgen dat de providers die de snelweg leveren voor de zenders om hun producties te tonen, mee zouden investeren in de Vlaamse content. Dat is heel belangrijk. De geest was dat die content, die mee gerealiseerd is door de investering van de providers, ter beschikking zou worden gesteld om die producties voor alle Vlamingen open te stellen, lineair en op een open platform, zodat ze niet achter een betaalmuur zou verdwijnen. Meer specifiek met betrekking tot Telenet kan ik alleen maar vaststellen – en daar moeten we het echt eens over hebben – dat Telenet in 2017 investeert vanuit zijn verplichting in een productie voor de VRT, maar dat Telenet die productie de facto vandaag voor zichzelf heeft gemaakt. Dat kun je niet anders stellen, want het ondernemingsnummer van Streamz toont dat Streamz niet als Streamz is geregistreerd, maar als Red Carpet Telenet, een dochteraanneming van Telenet, met twee bestuurders die allebei werknemer zijn van Telenet.

Minister, opnieuw: ik was onthutst toen ik dieper begon te graven en begon te kijken hoe het nu zit. Waarvoor hebben we dan nog een Mediadecreet? Waarvoor hebben we een Mediadecreet als we koste wat het kost voor de succesvolle lancering van Streamz – en ik wens absoluut dat het een groot succes wordt – dat Mediadecreet absoluut met de voeten treden. Daar kan mijn verstand niet bij.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, in uw eerste stukje spreekt u over samenwerking en digitalisering. Inderdaad, het is niet de allereerste keer dat er licentieovereenkomsten worden gemaakt. In het verleden gebeurde dat ook. Ik ben zelf ooit deel geweest van de allereerste licentieovereenkomst die ooit werd gemaakt, tussen Telenet en de VRT. Dat was met Windkracht 10. Dat is ondertussen zeer veel jaren geleden. Ik moet er toch op wijzen dat er in het verleden nooit uitspraken werden gedaan door, in dit geval, de heer Vervaet, over de vrijheden van de VRT. Dat was toen totaal niet aan de orde. Ik heb u die vraag pertinent gesteld. U hebt mij niet geantwoord wat u van die uitspraken van toch een heel belangrijk persoon in deze deal vindt.

Ik blijf veel bezorgdheden hebben over het VRT NU-platform. U zegt terecht dat het VRT NU-platform niet alleen fictie aanbiedt. Ik zou toch graag willen weten wat

het percentage is dat op het VRT NU-platform niet-fictiegerelateerd geconsulteerd wordt.

Ik ga ervan uit dat het fictiepercentage het hoogste percentage is waarop de niet-lineaire kijker momenteel afstemt, buiten misschien het nieuws. Wat zijn de cijfers? U zegt dat er niet zoveel verandert, maar dat is toch wel het geval. De reeksen die nu aan Streamz worden gegeven, die 1.500 titels waarvan sprake is: voor de mensen die niet lineair kijken, verandert er toch enorm veel. Ze zullen die reeksen nu toch niet meer kunnen zien. Ik ga ervan uit dat al die 1.500 titels niet meer op VRT NU te zien zullen zijn, want die gaan naar Streamz achter het betaalplatform.

Mevrouw Brouwers, u zegt dat de VRT met de deal nu niet in haar eigen voet zal schieten. Nee, dat zal ze niet. Maar laat ons vooral niet vergeten dat dit een opgedrongen deal is aan de VRT, dat ze daar in eerste instantie niet vrijwillig voor gekozen heeft. Men heeft de CEO vervangen om dit erdoor te drukken. (*Opmerkingen*)

Voor mij dus wel. Excuseer, voor mij wel.

Zoals mevrouw Segers al aanhaalt, blijven er dus heel veel vragen over. Ik hoop dat we alsnog inzage in het contract kunnen krijgen, te meer ook omdat we hier niets te weten komen over hoe het gaat met de rechten voor de artiesten, hoe het met de rechten zal zijn voor de productiehuisen, welke percentages er zijn afgesproken en hoe het financieringssysteem zal werken. U spreekt wel over cofinanciering, maar zal er een prefinanciering zijn of zal dat alleen maar gebaseerd zijn op rechten? Dat maakt een enorm verschil in de capaciteit die de VRT zal kunnen halen om daar meer fictie of content van te maken.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, het is geen geheim dat we ons altijd een koele minnaar hebben getoond van de deelname van VRT aan Streamz, om de redenen die inderdaad al zijn aangegeven: het gegeven dat men dubbelop zou moeten betalen. Naast de bemerkingen van mevrouw Segers, in het kader van het Mediadecreet zal het natuurlijk ook zo zijn dat men op die manier de dotatie waaraan de kijker toch al bijdraagt, 275 miljoen euro, gaat ondergraven. Ik begrijp trouwens dat ook de socialistische vakbond – toch geen onbelangrijke factor in dezen – en ook leden van de raad van bestuur – want daar is nog niets over gezegd – zowel van de meerderheid als van de oppositie die mening zijn toegedaan, namelijk dat er dubbelop zou moeten worden betaald, zoals mevrouw Van den Brande daarnet ook al heeft aangegeven.

U stelt bij hoog en bij laag dat dat niet het geval zal zijn, maar het gaat over beweringen. Ik hoor daarover geen garanties. Zeker wat VRT NU betreft, treed ik mevrouw Van den Brande bij. Daar is een existentieel probleem. Ik hoor dat mevrouw Brouwers zegt: 'We zijn daar nogal gerust in, het gaat over vertrouwen.' Dat lijkt me toch een heel naïeve houding. De uitlatingen van de CEO van DPG Media spreken boekdelen. Ik citeer daarover een stukje uit de krant De Standaard van 5 september, wat daarjuist niet aan bod kwam: "We hebben onze gratis streamingdienst VTM GO voor een stuk afgebouwd in de aanloop naar Streamz en we vragen van VRT hetzelfde." Duidelijker wordt het mijns inziens niet. VRT NU moet op de schop of moet worden herleid tot een catch-upplatform om dan wat televisieel te gaan bijbenen. Daar stopt het dan.

Zonder in herhaling te vallen had ik graag het antwoord op de volgende vragen. Minister, welke spijkerharde formele garanties hebt u dat er inderdaad niet dubbelop zal moeten worden betaald voor producties die al gefinancierd zijn door de kijker en dat die dus effectief achteraf nog zullen worden bekeken op VRT NU? Hoe reageert u op de uitlatingen van de CEO van DPG Media dat de content op VRT

NU moet worden afgebouwd en herleid tot een catch-upplatform? Inderdaad, zoals hier daarnet werd gesteld. Deelt u die analyse?

Tot slot, misschien wel het belangrijkste, dat nog niet aan bod is gekomen: de rol van de raad van bestuur van de VRT of beter de totale afwezigheid daarvan. Hoe komt het in godsnaam dat de beslissing om de VRT te laten participeren in Streamz met een licentieovereenkomst niet ter goedkeuring aan de raad van bestuur werd voorgelegd? Dat gaat toch lijnrecht in tegen de decretale bepalingen daarover. U zegt dat de beslissing is genomen door de VRT en door de Vlaamse Regering. De VRT is niet alleen de directie, maar uiteraard en in eerste instantie de raad van bestuur, zeker over deze beslissingen.

We lezen daarover trouwens concreet in artikel 13 van het Mediadecreet dat de raad van bestuur beslissingsmacht heeft over aangelegenheden met een strategisch karakter. Verder stelt het Mediadecreet dat de raad van bestuur eveneens beslissingsmacht heeft over – en ik citeer: “deelneming van de VRT aan vennootschappen, verenigingen en samenwerkingsverbanden”. Dat is hier toch ontegensprekelijk het geval. Het heeft er dus alle schijn van dat het directiecollege samen met u een totaal onwettelijke, illegale soloslim heeft gespeeld, die flagrant ingaat tegen de regels en de bepalingen in het Mediadecreet daarover. Daarom heel graag een verklaring waarom ten eerste de raad van bestuur niet werd geraadpleegd – die heeft het in de pers moeten vernemen – en ten tweede daarin geen beslissingsmacht heeft gekregen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Als N-VA staan we erachter dat de openbare omroep een rol opneemt in de Vlaamse Netflix, om het nog maar een keer zo te noemen. We denken dat deelnemen aan Streamz inderdaad past in de opdracht van de openbare omroep, wat ook in de beheersovereenkomst staat, om het mediaveld te versterken. Die doelstelling klopt perfect. Het is natuurlijk logisch dat Streamz, dat op fictie gericht is, de VRT in elk geval alle mogelijkheden geeft om in alle onafhankelijkheid initiatieven te nemen en dingen te doen. We denken dan aan VRT NU, dat niet alleen fictie maar ook non-fictie aanbiedt. In die zin deed de uitspraak van de heer Vervaeke van DPG Media toch wel een aantal wenkbrauwen fronsen. Ik denk dat, als we verwachten van de VRT dat ze de sector versterkt, dat dan het best gebeurt met respect voor ieders rol, respect dan ook in dit geval vanuit DPG Media. Ik denk dat de VRT niet inboet aan autonomie of aan mogelijkheden. De VRT wordt ook betaald voor de previews. Dus voor sommigen is het leuk dat er extra inkomsten komen.

We weten allemaal dat de jongeren afhaken wat lineair kijken betreft. Alles wat we kunnen doen om de jongeren te bedienen, moeten we aangrijpen. Het zou een gemis zijn als de openbare omroep deze boot van Streamz gemist zou hebben of zou missen. Voor ons is het een overwegend een positief verhaal, collega's. Mocht natuurlijk blijken – het is al hier en daar de voorbije dagen geopperd – dat er een verfijning moet aangebracht worden aan het regelgevend kader, dan denk ik dat we als parlement bereid moeten zijn om dat ook te doen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u voor de bijkomende opmerkingen en vragen. Collega Van den Brande heeft een aantal vragen gesteld en ik zal trachten ze gedetailleerd te beantwoorden. Ook collega Slootmans heeft er een aantal gesteld.

Ten eerste: de uitspraken van Kris Vervaeke, CEO van DPG Media, in een dubbel-interview met de heer Porter van Telenet, waar gesteld werd dat zij zouden verkiezen dat er geen gratis previews worden gegeven via een platform als VRT NU. Iedereen heeft uiteraard recht op zijn of haar mening en ik begrijp het

standpunt vanuit de belangen van DPG Media en Telenet, maar wat VRT NU wel of niet mag doen, wordt bepaald in de beheersovereenkomst die wij sluiten tussen de Vlaamse overheid, de aandeelhouder, en de VRT. Ik ben het ten gronde niet eens met de idee dat gratis previews via VRT NU a priori uitgesloten zouden moeten zijn. Ik heb ernaar verwezen dat digitalisering een van de krachtlijnen is van onze toekomstige beheersovereenkomst, gelet op het wijzigend mediagebruik, gelet ook op de internationale concurrentie. In dat verband moeten we ook alle mogelijkheden geven aan de VRT om een verstandige digitale strategie uit te werken waarbij VRT NU een centrale rol speelt, en dat natuurlijk in een sterk werkend mediavereenkomst. Met die parameters gaan we aan de slag. Maar voor de duidelijkheid: de heer Vervaeke heeft recht op zijn mening, maar wij zullen uiteraard samen met de Vlaamse Regering en de VRT daarover beslissen.

Er was ook de vraag wat de verhouding is tussen fictiereeksen en andere content. Dat is natuurlijk iets, collega Van den Brande, dat constant evolueert. Dat wordt ook constant aangevuld. Mijn aanvoelen – ik heb hier geen cijfers bij de hand – is dat het aandeel van nieuws, duiding en actualiteit zeer aanzienlijk is, ook omdat het dagelijks wordt aangevuld en het in die zin de meerderheid is ten aanzien van fictie.

U hebt ook gepeild naar de situatie van die 1500 titels die in de library zitten van Streamz. Dit was natuurlijk ook al het geval bij Telenet Play en Play More. In die zin is er op dat vlak niets veranderd en zijn die rechten overgedragen van Play naar Streamz.

Collega Van den Brande, u hebt wel iets gezegd waar ik het een beetje moeilijk mee heb. U hebt de indruk gewekt dat de VRT eigenlijk in het begin geen voorstander geweest zou zijn van dit systeem, een Vlaamse Netflix, de nieuwe Streamz, en dat we hen vanuit de Vlaamse Regering als het ware gedwongen hebben om hierin mee te gaan. Ik denk dat dit een zeer foute lezing is van de realiteit. Het staat in elk geval volledig los van de beslissing die de Vlaamse Regering sinds mijn aantreden heeft genomen, enerzijds over het ontslag van de heer Lembrechts, de aanstelling van Leo Hellemaans en uiteindelijk van Frederik Delaplace. Ik wil misschien gewoon verwijzen naar een bericht op vrtnws.be van 23 augustus 2018, waarin staat: "Ook Paul Lembrechts, CEO van de VRT, liet eerder al verstaan dat hij een Vlaams fictieplatform een prima idee vindt." Verder in het artikel staat er ook, en het is gebaseerd op een gesprek van de toenmalige VRT-CEO op Radio 1: "Opvallend is dat Paul Lembrechts er vaart achter wil zetten." En dan komt er een citaat van de heer Lembrechts: "We moeten er ambitie in steken. Laten we hopen dat we naar een of ander plan kunnen gaan in 2019". "Er zijn al eerste aftastende gesprekken geweest; binnenkort volgt nog meer overleg tussen VRT en Mediahuis", besloot het artikel op vrtnws.be. Om maar te zeggen dat die strategische lijn eigenlijk vanaf het begin een evidentie is geweest voor de VRT, en dat dit ook door de Vlaamse Regering zo is bevestigd als een belangrijke optie.

Collega Slootmans, u hebt gevraagd welke spijkerharde garanties er zijn dat uiteindelijk de VRT-kijker de zaken waarover contracten bestaan met Streamz en waarover contracten gesloten zullen worden met Streamz, ook gratis zal kunnen zien. Ik kan u zeggen dat die garanties bestaan, die worden namelijk opgenomen in commerciële overeenkomsten die dienaangaande worden gesloten. Dat is ook het geval voor de drie reeksen waarover vandaag gecontracteerd werd tussen de VRT en Streamz. Uiteindelijk zal de VRT-kijker dit ook gratis kunnen zien.

U hebt ook gepeild naar de rol van de raad van bestuur, collega Slootmans. U weet dat volgens het Mediadecreet de raad van bestuur de verantwoordelijkheid is van de bestuurders van de VRT. Ik vind het belangrijk om dat op te merken. Ik heb hier nog discussies gehad waarin men mij vraagt wat ik vind van deze of gene beslissing van een lid van de raad van bestuur, van de raad van bestuur als geheel of van de voorzitter van de raad van bestuur. Het is aan de leden van de raad van

bestuur om dit debat te voeren. Het is niet aan mij om dat vast te stellen, maar ik ben het niet eens met uw stelling dat commerciële overeenkomsten die de directie zou sluiten steeds ter goedkeuring voorgelegd moeten worden aan de raad van bestuur. Dit is conform het Mediadecreet geen juiste stelling. Ik heb u beluisterd en u zegt dat er een illegale praktijk is. Ik kan dat in elk geval niet bevestigen. U verwijst naar een bepaling die het heeft over participaties en samenwerkingsverbanden. Ik moet er u op wijzen dat dit de termen zijn die in het vennootschapsrecht ook hun plaats hebben en dat die geen betrekking hebben op licentieovereenkomsten zoals die vandaag voorliggen. Op dat vlak denk ik dat uw analyse niet klopt.

Ik kom dan tot de argumentatie van collega Segers. Collega Slootmans sprak over illegale praktijken; ik stel vast, collega Segers, dat u ook volhardt in de boosheid en de sfeerschepping ten aanzien van Streamz. Ik wil misschien toch nog even ingaan op de juridische problematiek. Zoals gezegd, is uw stelling onjuist. Ik herhaal ze nog eens, en over sfeerschepping gesproken: u hebt gezegd dat de samenwerking van de VRT en Streamz niet transparant is en de letter en de geest van ons Mediadecreet overtreedt. Het gaat natuurlijk over artikel 6, 6° van het uitvoeringsbesluit – het gaat niet over het Mediadecreet, zoals u verkeerdelijk beweerde in uw berichtgeving en in uw tweet vanmorgen en in de kranten – en dat voorziet een rechtsregeling met betrekking tot het coproductieproject waarin deze participeert. Het artikel stelt: "Om in aanmerking te komen als vorm van bijdrage tot de productie van audiovisuele werken via een coproductie, moeten de coproductieprojecten aan de volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden voldoen: (...) 6° de rechten van de participerende dienstenverdelers op de audiovisuele productie worden als volgt geregeld: a) bde gerealiseerde coproductieprojecten kunnen alleen lineair en alleen door een televisieomroeporganisatie in open net worden uitgezonden; b) elke voorafgaande uitzending door de dienstenverdelers van het coproductieproject aan de uitzending in open net is verboden; (...)". Collega Segers, ik heb u toegelicht dat volgens de omroepen deze regelgeving bepaalt dat alleen de televisieomroeporganisatie deze coproducties lineair en in open net mag aanbieden, en niet de dienstenverdelers, en dat de dienstenverdelers de coproductie niet in preview mag aanbieden. Het is effectief zo dat volgens de VRM hier echter in staat dat een productie die mee tot stand is gekomen op basis van een investeringsverrichting nooit, door geen enkele speler, in preview mag worden aangeboden, maar hierover is momenteel een contentieux lopende voor de Raad van State.

Ik stel ook vast, collega Segers, dat u doelbewust verwarring creëert tussen enerzijds Streamz en de participatie van de VRT hierin en anderzijds het contentieux dat hierover bestaat, een contentieux dat niet nieuw is en een contentieux dat al in het verleden is gevoerd. De VRT is al door de VRM veroordeeld voor inbreuken op dit artikel door Over water, jaargang 1 aan te bieden op VRT NU, collega Segers, en VTM voor het aanbieden van Gina & Chantal op VTM GO.

Collega's, er moet mij toch iets van het hart. Ik stel de discussies in deze commissie erg op prijs, ik denk dat het zeer verhelderend is, ik denk dat het goed is dat er in detail vragen komen, en dat daar door mij ook transparant informatie over wordt gegeven. Ik houd ook heel vaak rekening met jullie standpunten en overtuigingen, dat zult u gemerkt hebben. Een voorbeeld daarvan is de aanpassing van het Mediadecreet rond de televisiereclame, waar vanuit het parlement een initiatief is gekomen. Ik waardeer dus absoluut de discussies in deze commissie, ik denk dat dat heel erg belangrijk is. Maar, collega Segers, ik ga ervan uit dat u oppositie voert tegen mezelf, dat u oppositie voert tegen de Vlaamse Regering, maar wat u doet is oppositie voeren tegen de Vlaamse mediaspelers. U voert oppositie tegen Streamz, u voert oppositie tegen Telenet, u voert oppositie tegen SBS, u voert oppositie tegen DPG Media, u voert vooral ook oppositie tegen de VRT, collega Segers.

En ik moet zeggen: dat apprecieer ik echt niet. Het is vandaag alle hens aan dek. Onze mediasector staat enorm onder druk. De internationale concurrentie is

gigantisch. Dat kijkgedrag is aan het wijzigen. We moeten op dit moment echt inzetten op samenwerking tussen de mediaspelers die ertoe leidt dat onze Vlaamse kijkers een nóg beter aanbod hebben, en dat in een sterk medialandschap. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik dank u voor de bijkomende informatie. Artikel 6, ten zesde, van het uitvoeringsbesluit kan aanleiding geven tot enige verwarring. Maar nu u nog eens heel goed hebt uitgelegd dat het daar eigenlijk over de distributeurs gaat, in casu over Telenet, denk ik dat uw interpretatie zeker de juiste is.

Maar goed, hoe dan ook komt er binnenkort een aanpassing van het Mediadecreet. We moeten dat aanpassen aan de Europese richtlijn. Indien nodig kunnen we dat nog altijd finetunen. Hetzelfde geldt voor de beheersovereenkomst met de VRT. U hebt heel duidelijk gezegd dat digitalisering 'key' is in die nieuwe beheersovereenkomst die we afsluiten en daarin heeft VRT NU uiteraard een heel belangrijke plaats. Wij gaan ervan uit dat daarrond in de beheersovereenkomst dan ook goede afspraken zullen worden gemaakt.

Ik wilde verder nog zeggen dat we allemaal misschien eens goed moeten luisteren wanneer de minister uitleg geeft. Er is helemaal in het begin heel duidelijk gezegd dat het gaat over een joint venture tussen DPG en Telenet, niet met de VRT. De VRT participeert niet echt, maar sluit licentieovereenkomsten. En dergelijke overeenkomsten, mijnheer Slootmans, komen normaal niet op die raad van bestuur – die met Netflix is daar wellicht ook niet op gekomen –, participaties wel. We kunnen het nakijken, maar ik denk dat daar het verschil zit.

Er is vandaag heel fel gereageerd op mevrouw Segers als oppositielid. Maar, mevrouw Van den Brande, dat de vorige CEO zou zijn vervangen vanwege dit hele project, vind ik gewoon hilarisch, het spijt mij. Het is eigenlijk gewoon niet te geloven dat dat hier gewoon wordt gezegd.

En dan is er het andere verhaal, waarover de heer Slootmans het had, dat de CEO van DPG even zou gaan zeggen wat de strategie van de VRT moet zijn. Ook daar: ik denk niet dat de CEO van DPG zal bepalen hoe de VRT in de toekomst moet werken. Dat zal wel gebeuren via de beheersovereenkomst, door de Vlaamse Regering en uiteraard ook door de raad van bestuur.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega's, ik heb een aantal opmerkingen. Ten eerste, de minister verwijst naar de uitspraken van de CEO van DPG Media. Hij houdt het nogal beleefd – 'always a gentleman'. Maar ik zal het minder beleefd houden: 'Kris Vervaeke, da gade gij nie bepalen'. Dat heeft niets, maar dan ook niets te maken met de manier waarop de VRT omgaat met haar platform en met VRT NU. Ik denk dat dit heel duidelijk naar voren mag komen in deze Mediacommissie.

Ten tweede, een klein beetje vertrouwen, hé mensen: vertrouwen in de VRT-directie, in de nieuwe CEO van de VRT, over wie we, toen hij net was aangeduid, allemaal lovend waren. Mevrouw Van den Brande, uiteraard is zijn voorganger niet weggezet, al wilde hij niet meedoen. Ik vraag mij echt af waar zulke broodje-aapverhalen vandaan komen. Iedereen was pro de nieuwe CEO. Wel, geef hem dan alsjeblieft wat vertrouwen om die deal goed te kunnen afsluiten. Ik denk dat we dat verplicht zijn, als mediacommissie.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Voorzitter, ik probeer het kort te houden.

Minister, u beschuldigt mij ervan oppositie te voeren, niet tegen de regering of tegen de minister, maar tegen de media. Neen, allerminst. Ik ben zowel mijn vraag als mijn eerste interventie begonnen met te zeggen dat ik absoluut, met u, met ons, allen hoop en verwacht dat Streamz een succes kan worden.

Want de vijand zit niet in de Vlaamse mediabedrijven, de vijand is de buitenlandse concurrentie. We moeten daar zo sterk mogelijk tegenover staan.

U weet ook dat ik algemeen bekend sta als de grootste fan van de VRT. Ik geloof ook heel hard in de nieuwe CEO, de heer Delaplace, over wie ik alleen maar positieve geruchten hoor. Maar dit kan ik echt niet begrijpen.

Minister, u bent zelf een legalist. Heel vaak op antwoorden, op vragen van parlementsleden zegt u: 'Ik ben een legalist'. U geeft dat zelf altijd aan. Wel, dan snap ik niet dat dit is kunnen gebeuren. Ook u wilt absoluut dat dit project slaagt, want dat is ook voor u, als minister van Media, heel belangrijk. Wel, als u wilt dat dit slaagt, dan had deze deal sluitend moeten zijn, maar dat is hij niet. Ook collega Brouwers gaf aan dat er wel wat problemen zijn. En dan maakt u het verschil tussen uitvoeringsbesluit en decreet, komaan. Dit is het voorwerp van discussie. Ik wil zelfs constructief meewerken om te bekijken hoe we ons Mediadecreet en ons uitvoeringsbesluit moeten aanpassen, om ons medialandschap futureproof te maken.

Ik krijg geen antwoord van u op de vraag hoe dat is kunnen gebeuren. Het enige wat ik kan bedenken – en dat stond ook in mijn persbericht – is dat de VRT zich, in aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst, onder druk gezet voelde, door u, door Telenet, door DPG, ik weet het niet, waardoor het zoveel goodwill toonde dat die zelfs de wettelijkheid overschreed.

We hebben een heel sterke VRT nodig. We zijn er allemaal in deze commissie van overtuigd dat deze sterke VRT de enige goede weg is om een sterk medialandschap te garanderen, met sterke zenders en nu ook een sterke streamingsdienst die werkt, een eigen lokale dienst. We willen daar allemaal samen aan meewerken, maar wel binnen wettelijke contouren. Dat is heel, heel belangrijk voor mij.

Deze discussie toont eigenlijk hoe dat medialandschap constant wijzigt, razend-snel. Een wetgevend kader loopt per definitie altijd achterop. Ik wil de hand reiken aan de minister, aan de collega's, om de komende tijd te werken aan een aantal zaken die mee dat succes van Streamz zouden kunnen garanderen. Eén, er moet een garantie komen dat dat lineaire aanbod van de VRT en VRT NU absoluut niet wordt uitgehold. Het zal inderdaad niet de heer Vervaet zijn die dat zal bepalen. Zo kunnen alle Vlamingen maximaal en zonder een tweede keer te moeten betalen, genieten van het aanbod van de openbare omroep. Twee, er moet maximale transparantie komen over de deals die de VRT sluit met andere partners, ook binnen de raad van bestuur. Want het klopt wat de heer Slootmans zegt: de raad van bestuur had op voorhand minstens geïnformeerd en zelfs betrokken moeten worden bij de besluitvorming. Drie, er moet maximaal overleg zijn tussen de VRT en de productiehuisen, want zij staan nu echt met de rug tegen de muur, zodat ze kunnen rekenen op een faire vergoeding voor de exploitatie van hun productie op alle platformen. Vier, voor mij is het heel belangrijk dat er duidelijke regels zijn inzake een faire vergoeding, onder andere voor de artiesten, voor elke exploitatie op alle platformen. Daarom doe ik nogmaals een oproep aan het federale niveau: zorg ervoor dat acteurs ook worden vergoed wanneer producties op digitale platformen worden gespeeld. Want zij hebben momenteel 0 eurocent wanneer dit gebeurt. Ik hoor schrijnende verhalen van acteurs, van wie succesvolle series constant worden getoond, maar die daar zelf geen cent van ontvangen. Ten slotte pleit ik voor een echt debat over de rol van Telenet. Want bij de overname van SBS door Telenet

was dat al een issue, nu wordt dat des te belangrijk. Nogmaals: het ondernemingsnummer van Streamz staat op naam van Telenet Red Carpet. Ik ga ervan uit dat het een dochteronderneming is, maar zeer duidelijk gelinkt aan Telenet. We moeten dus echt een debat voeren over de rol van Telenet, die niet alleen distributeur-eigenaar van zenders is, maar nu ook de facto de enige speler die previews kan opkopen. Ik nodig iedereen van onze commissie uit om snel werk te maken van die pijnpunten, om de gezondheid van dat medialandschap te kunnen garanderen en het niet te ontwrichten.

De voorzitter: Mevrouw Segers, dank om toch de intentie te hebben gehad bondig te blijven.

Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik wil nog iets zeggen over mijn uitspraak over de ex-CEO. Die ging over mijn angst dat de VRT in een hoek wordt geduwd. Dat was een uitspraak die ging over mijn angst over de afbouw van het VRT NU-platform. Ik heb die uitspraak in die context gedaan en ik wil dan ook dat ze in die context wordt geciteerd. Ik moet zeggen dat ik daarin nog altijd niet gerustgesteld ben, maar de toekomst zal het natuurlijk uitwijzen.

Verder moet ik natuurlijk zeggen dat ik zeker fan ben van een extra streaming-platform. Op zich zou het maar heel raar zijn, ook gezien mijn verleden en mijn beroep in het verleden, dat ik er niet voor zou zijn als er op een of andere manier meer middelen naar cultuur en naar Vlaamse fictie zouden kunnen gaan en dat artiesten, maar ook productiehuisen, alle mensen die daarbij betrokken zijn, beter en meer aan bod zullen komen.

Ik ben blij, minister, met uw uitspraken over de heer Vervaeke en iedereen die zich daarbij heeft aangesloten. Ik wil er toch ook nog eens opnieuw op wijzen dat u er heel strikt blijft op toezien dat onze openbare omroep niet wordt mismeesterd door deze regering. Streamz is voor mij daarin helaas opnieuw een klein schakeltje. We doen besparingen, lage dotaties, restricties op reclameplafonds en nu dit, waarbij ik nog altijd het gevoel blijf hebben dat – en ik hoop dat het positief zal uitdraaien – de VRT gedwongen wordt in een verplicht nummertje waarbij de commerciële de VRT in dit geval gewoon kunnen kortwieken en dat u dat gewoon toestaat. Over de toekomst van het VRT NU-platform – ik zei het daarnet al – heb ik niet echt veel geruststelling. Ik hoop dat het goedkomt, maar ik heb het gevoel dat we dat hier op een of andere manier op het spel zetten en daarbij dus ook de toekomst, het draagvlak en de vindbaarheid van de VRT op termijn. Ik kan alleen maar hopen, minister – al heb ik daar natuurlijk ook wel vertrouwen in – dat u over een goede beheersovereenkomst zult onderhandelen waarin de autonomie en ook de vrijheid van de VRT gegarandeerd blijven en waarin politieke inmenging ten stelligste wordt geweerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verdeling van middelen van het coronanoodfonds voor radio – 3227 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): In uw aankondiging over de verdeling van de middelen uit het coronanoodfonds voor de mediasector gaf u aan dat voor onder andere de lokale radio's een half miljoen euro aan steun werd vrijgemaakt. Die

steun kon de geleden verliezen van lokale radio's deels compenseren, bijvoorbeeld voor teruggevallen advertentie-inkomsten.

De afgelopen maand augustus konden de lokale radiozenders in Vlaanderen een aanvraag indienen voor een bedrag uit het noodfonds van 1.250 euro per lokale radiozender. Daarnaast konden de vier netwerkradio's ook middelen krijgen uit dat noodfonds. Als we die middelen samentellen, komen we echter uit op een bedrag dat lager is dan de belofde 500.000 euro: de totale som aan steunmiddelen is beperkt tot 186.250 euro. Ik vraag me af waar het verschil in de rekensom zit.

Waar werd de rest van de belofde 500.000 euro of 313.750 euro aan gespendeerd? Is het uitgekeerde bedrag in lijn met de vraag vanuit de radiosector en hoe verliepen de gesprekken met vertegenwoordigers uit die sector? Plant u nog andere acties om lokale of netwerkradiozenders te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De belofde middelen voor de radiosector vallen niet lager uit dan wat van in het begin werd voorzien. Ik heb bij aanvang duidelijk gemaakt dat in de verdeling van de 10 miljoen euro uit het noodfonds, de 500.000 euro bedoeld was voor kleinere mediaspelers en freelancers die nagenoeg geen buffer hebben waarop ze een beroep kunnen doen. Meer bepaald heb ik aangegeven dat de Vlaamse Regering 500.000 euro voorziet "voor de ondersteuning van de lokale en netwerkradio-omroepen die door de Vlaamse overheid erkend zijn en voor de ondersteuning van geschreven pers & journalistiek." Op dat moment was dat zo. We hebben dan nadien nadere beslissingen genomen over de precieze verdeling van die 500.000 euro.

Er is 313.750 euro niet gespendeerd aan de lokale en netwerkradio's. De helft van deze 313.750 euro, met name 156.875 euro, komt toe aan het Fonds Pascal Decroos en de andere helft aan de spelers van Media.21. Op 28 augustus ondertekende ik twee ministeriële besluiten om deze subsidies toe te kennen.

In samenspraak met het Fonds Pascal Decroos is ervoor gekozen om dit bedrag te besteden aan werkbeurzen voor lokaal journalistiek werk van en door freelance journalisten. De toegekende werkbeurzen zullen betrekking hebben op lokale onderzoeksjournalistieke projecten die een kwaliteitsvolle berichtgeving en duiding beogen.

De leden van Media.21 kunnen een beroep doen op deze middelen met het oog op de aankoop en publicatie van journalistiek materiaal van freelance journalisten, het inschakelen van freelance journalisten voor het begeleiden van jongeren bij het maken van journalistieke producten en het inschakelen van freelance journalisten voor voorbereidend onderzoek.

U vraagt of de radiosector tevreden is met wat zij hebben gekregen. Ik ga ervan uit dat men altijd hoopt op meer. Ik wil er wel op wijzen dat het de eerste keer is, dat ik mij kan herinneren in elk geval, dat er middelen zijn toegekend aan de lokale radio-omroepen. Het is ook de eerste keer geweest dat er een overleg is geweest met alle lokale radio's en netwerkradio's. Ik heb dat gedaan via Zoom, dat is het handige aan deze periode. Ik had toch het gevoel dat de meeste reacties positief waren. Het zijn er heel wat en ze zeggen ook niet allemaal precies hetzelfde, dat zult u nog weten uit uw vorige job.

Momenteel zijn er geen andere acties gepland voor ondersteuning van deze actoren in de vorm van subsidies. Ik blijf natuurlijk wel in overleg over de noden en vragen van de sector om de leefbaarheid via andere wegen te verhogen als dit haalbaar is en past binnen de beleidsdoelstellingen. Ik zal in de toekomst dus zeker in overleg blijven met de lokale radiosector, want ik vind dat die een boeiende nabije en

verbindende rol speelt in onze samenleving. Dat is trouwens ook een belangrijk thema in het kader van de digitalisering van het radiolandschap.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, het is heel helder hoe die verdeling is gegaan van de 313.000 euro. Ik kan me ook wel inbeelden dat in het kader van de relance en begroting waarover de regering momenteel waarschijnlijk aan het discussiëren is, we blijvend aandacht zullen moeten hebben voor de sector die momenteel heel zwaar geïmpacteerd is. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, dank u wel voor de toelichting. Wanneer voorziet u dat de bedragen zullen worden uitgekeerd? ... *(Onverstaanbaar)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik heb geen bijkomende opmerkingen. Ik heb de vraag van collega Segers niet begrepen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik denk dat mevrouw Segers vroeg wanneer de uitbetaling zou gebeuren. Maar u had gezegd dat het ministerieel besluit ondertekend is, dus ga ik ervan uit dat dat wel snel zal gebeuren.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: We zullen inderdaad zo snel mogelijk die uitbetalingen doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uiting van de VRT-regeringscommissaris over de dotatie aan de VRT en het onafhankelijke journalistieke werk van de VRT NWS-redactie – 3249 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): De afgelopen weken waren we allemaal ontzet over de zaak Chovanec, waarbij een Slowaakse man na hardhandig optreden van de politie stierf in een cel. Dat zette ons land in rep en roer. Daarbij kwam minister-president Jan Jambon onder de vuur te liggen voor zijn rol in de zaak als toenmalig federaal minister van Binnenlandse Zaken. Het onderzoek kwam aan het licht na onderzoeksjournalistiek van Het Laatste Nieuws en onder andere de VRT NWS-redactie. Op Twitter werd door verschillende politici van de partij van de minister-president en andere partijen zwaar uitgehaald naar de journalisten van de VRT NWS-redactie.

Op Twitter zag ik dat huidig regeringscommissaris van de VRT, Rudi De Kerpel, een tweet likete met daarin de idee dat de dotatie van de VRT maar moet herbekeken worden, lees 'gereduceerd', naar aanleiding van de berichtgeving van de VRT in de zaak Chovanec. Hij vond dat 'leuk'. Ik zag dat passeren en stelde mij daar toch

heel wat vragen bij. Ik vroeg me af of dit wel de rol van de regeringscommissaris van de VRT is.

Minister, wat is uw reactie op de uiting van de regeringscommissaris over de herziening van de dotatie aan de VRT, ook al is het maar in een tweet? Bent u al in gesprek gegaan met de regeringscommissaris over dit incident? Zo ja, wat was de uitkomst? Zo neen, plant u een gesprek? Er zijn toch wel wat deontologische regels en codes van public governance. Vindt u dat de regeringscommissaris zijn boekje te buiten gaat en die overtreedt? Zo ja, welke consequenties koppelt u hieraan?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Het is niet de eerste keer dat we het hebben over een tweet, maar wel de eerste keer over een like van een tweet. Desalniettemin zal ik antwoorden op de gestelde vraag.

Ik geloof uiteraard zeer sterk in de vrijheid van meningsuiting. We leven in een democratische rechtsstaat. Dat betekent dat iedereen het recht heeft en de ruimte moet krijgen om zijn of haar mening te uiten. Ook de VRT-regeringscommissaris beschikt over dit recht. Maar als regeringscommissaris neemt hij als toezichtsorgaan een neutrale, onpartijdige positie in. Hij stelt met andere woorden geen daden die zijn goed- of afkeuring van de organisatie waarover hij toezicht uitoefent, doet uitschijnen, en/of daden die de belangen van de organisatie waarover hij toezicht uitoefent, zou schaden.

Ik ben met de VRT-regeringscommissaris hierover in gesprek gegaan. Tijdens dit gesprek heeft hij benadrukt dat het 'liken', het 'leuk vinden' van dit specifieke bericht een actie was in persoonlijke naam. Hij heeft zich geëxcuseerd voor de eventuele schade die hij door deze actie zou berokkend hebben. Daarmee is dan ook voor mij deze zaak gesloten.

De bepalingen over de regeringscommissaris of de gemeenschapsafgevaardigde van de VRT zijn vervat in het Mediadecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 betreffende de uitoefening van de opdracht van de gemeenschapsafgevaardigde bij de VRT. Ook het Bestuursdecreet van 7 december 2018 bevat een afdeling die de rechtspositie van de regeringscommissaris/gemeenschapsafgevaardigde regelt.

De decretale taak van de gemeenschapsafgevaardigde bestaat er in om er op toe te zien dat de VRT haar activiteiten uitoefent conform de wetten, decreten, besluiten en de beheersovereenkomst. Ik verwacht dat hij die taak uitoefent in alle objectiviteit en met respect voor de organisatie voor wie hij dit werk doet. De VRT-regeringscommissaris heeft tijdens ons gesprek aangegeven dat hij zijn taak op deze manier zal uitoefenen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, dank u voor uw korte maar toch heldere antwoord. Ik ben er tevreden mee. De link tussen de publieke omroep en de regering, die voor een groot stuk de publieke omroep financiert, is altijd een moeilijk en precair evenwicht. We kennen elkaar in dezen: u en ikzelf zijn er absoluut van overtuigd dat er toch wel een strikte scheiding moet zijn tussen wat een openbare omroep doet vanuit zijn informerende rol, zijn duidingsrol en wat wij als politici daarvan denken. Ik ben blij dat u zo snel mogelijk het initiatief hebt genomen om de regeringscommissaris bij u te roepen om over dit incident te spreken. Ook al is het maar een klein incident, het werkt heel intimiderend op de werkvloer wanneer een regeringscommissaris zegt: 'Als jullie te kritisch zijn tegenover minister-president Jambon, dan zullen we wel eens kijken naar jullie dotatie.' De intimidatie die daarin

vervat zit, is niet oké en zelfs gevaarlijk. Ik ben zeer verheugd dat u onmiddellijk actie hebt ondernomen, en ook dat de regeringscommissaris zich onmiddellijk heeft geëxcuseerd. De onpartijdigheid, de neutrale positie is absoluut nodig. Ik hoop dan ook dat het bij dit eenmalige feit blijft.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Mevrouw Segers, u noemt dit een incident. Ik vind dat totaal niet. Het gaat hier over een like van een tweet. We moeten dit toch een beetje in perspectief zien. Het is niet zo dat mijnheer De Kerpel in een interview heeft gezegd dat hij vindt dat we de dotatie van de VRT moeten herbekijken. U weet ook hoe snel het gaat op de sociale media. U weet ook hoe rap je daardoorheen scrolt en af en toe eens een 'like' geeft. We moeten het in dit perspectief zien.

Daarenboven tweet de heer De Kerpel in eigen naam. Dat is toch ook heel belangrijk. Ik vind dat hij vooral moet worden 'afgerekend', tussen aanhalingstekens, op zijn job als regeringscommissaris. Dat doet hij goed.

Ik begrijp uw bezorgdheid, maar we moeten er niet veel meer van maken dan wat het is.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik heb hier niets aan toe te voegen, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): 'Het was maar een like van een tweet.' Je zou kunnen zeggen: 'Is het dat maar?' Een scrol, enzovoort. Dat kan allemaal zijn. Maar het is niet zomaar een like. Die like heeft breed gecirculeerd, en voor het personeel van de VRT werkt dat intimiderend. Het personeel van de VRT wil er zeker van zijn dat die regeringscommissaris, die waakt over de uitvoering van de opdracht van de VRT en de verantwoordelijkheid ten opzichte van de Vlaamse Regering, in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn taak uitvoert. We gaan er met zijn allen van uit dat dat vanaf vandaag ook zo verder zal gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het ontvangen van ongewenste video's op TikTok
– 3294 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Minister, we hebben het in deze commissie al vaker gehad over TikTok en sociale media en wat we daarmee kunnen doen en niet doen.

Sinds de laatste commissievergadering waarin we TikTok bespraken, zijn er op TikTok een aantal filmpjes gepasseerd die eerder onwenselijk zijn. Het ging over filmpjes met mensen die zich voordeden als slachtoffer van huiselijk geweld, of als mensen die de Holocaust zouden overleefd hebben. Er werd zelfs een video verspreid van een Amerikaanse man die live in beeld zichzelf door het hoofd schoot. Het meest verontrustende hieraan is – en ik denk dat mijn collega's het hiermee eens zullen zijn – dat die filmpjes zo, zonder context, bij kinderen, jongeren en iedereen terechtkomen.

We hebben het hier al vaak gehad over de rol van ouders en school in het organiseren van het aanleren van mediawijsheid. We hebben de afgelopen week grote sprongen gemaakt als het gaat over sexting, catfishing en dergelijke meer. Qua sensibilisering is daar wel een verschil gemaakt in vergelijking met twee weken geleden.

Maar het gaat hier natuurlijk wel om het algoritme van TikTok. Zonder dat je het zelf wilt – gewoon omdat TikTok analyseert dat het ofwel lijkt op iets wat je eerder leuk vond, ofwel omdat TikTok aangeeft dat het snel wordt bekeken door veel verschillende mensen en dat het daarom wel iets populairs zal zijn – geraken filmpjes verspreid, hoewel zeker dat soort filmpjes heel erg indruisen tegen de afspraken die we hier maken over de berichtgeving over dat soort situaties.

Minister, welke mogelijkheden ziet u om dit aan te kaarten? Ik weet dat we het hier eerder al over hadden: vanuit Vlaanderen kunnen we dit moeilijk gestroomlijnd krijgen. Maar ik denk dat het toch wel belangrijk genoeg is om daar werk van te maken, desnoods bovenlokaal en zelfs bovenlandelijk. Op welk beleidsniveau wilt u dat doen? Welke concrete actie plant u daarrond?

Welke mogelijkheden biedt de Europese Mediarichtlijn van 2018 om videoplatformdiensten te reglementeren in functie van mediawijsheid en het beschermen van jongeren? Zullen deze mogelijkheden worden geïmplementeerd in het Vlaamse Mediadecreet?

Ziet u ook voor andere socialemediakanalen nog bepaalde nodige acties? Zo ja, welke dan?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Het toepassingsgebied van de richtlijn Audiovisuele Mediadiensten (AVMD) wordt uitgebreid naar aanbieders van videoplatformdiensten, waaronder sociale media kunnen vallen. Deze aanbieders zullen dan ook passende maatregelen moeten nemen om de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen te beschermen. Hierbij gaat ook bijzondere aandacht naar het belang van mediawijsheid.

Deze bepalingen worden momenteel omgezet in het ontwerp van Mediadecreet, dat een eerste maal principieel goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering op 26 juni 2020 en ondertussen het verder traject van advisering doorloopt. Na definitieve goedkeuring door de regering zal ik het ontwerp van decreet voorleggen aan het Vlaams Parlement en zullen we dit ook uitgebreid kunnen bespreken in deze commissie.

Zoals aangegeven, wordt het toepassingsgebied van de AVMD-richtlijn uitgebreid naar aanbieders van videoplatformdiensten, zoals TikTok. Het toepassingsgebied van deze richtlijn is echter beperkt tot aanbieders van videoplatformdiensten die gevestigd zijn in lidstaten van de EU. Dat is natuurlijk een probleem voor wat betreft TikTok. TikTok is niet gevestigd in een EU-lidstaat, waardoor het niet onder het territoriale toepassingsgebied van de AVMD-richtlijn valt en bijgevolg ook niet onder het Mediadecreet.

Dat betekent echter niet dat we er niet voor moeten ijveren dat TikTok alle rechtsregels van de EU moet naleven aangezien TikTok actief is op Europese bodem. Een aantal stappen zijn in dat kader al gezet. Zo maakt het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid deel uit van het Europese InSafe-netwerk, dat over dergelijke onderwerpen contact heeft met TikTok. Daarnaast werd begin september aangekondigd dat TikTok zich zal aansluiten bij de EU Code of Conduct on countering illegal hate speech online van mei 2016. Deze code werd al onderschreven door groepen en sociale netwerken als Facebook, Twitter, YouTube, Microsoft,

Instagram, Google+, Snapchat, Dailymotion, enzovoort. TikTok heeft zich eveneens aangesloten bij de EU-praktijkcode voor desinformatie.

Vanuit Vlaanderen kunnen we de meeste impact hebben op mediawijsheid. We moeten inzetten op informatie, digitale vaardigheden en de juiste begeleiding, zowel van kinderen en jongeren, als van ouders, begeleiders, leerkrachten, enzovoort. Dat is ook de reden dat ik als minister van Jeugd de prioriteit mediawijsheid heb opgenomen in het nieuwe Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan.

U vraagt of er ook voor andere socialemediakanalen nog bepaalde acties nodig zijn. De wereld van sociale media en aanverwante apps of platformen is in permanente beweging, dat weten we hier in onze commissie zeer goed. Zolang er technologische verandering is, zullen we nooit klaar zijn met dit beleid, we moeten het altijd laten evolueren. Maar regels lopen meestal achter op de technologische realiteit, vandaar dat ik nogmaals benadruk dat mediawijsheid stimuleren bij de gebruikers en burgers zeer belangrijk is.

Ik heb ook naar aanleiding van de zogenaamde YouTube-rel tussen Acid en CeMi influencers opgeroepen om na te denken over een gedragscode, met aandacht voor specifieke thematieken, zoals het verheerlijken van zelfmoord, zelfverminking, promotie van alcoholgebruik, druggebruik, gokken, promotie van slechte voeding, enzovoort. Ik vind dat YouTubers en andere influencers, ook op TikTok, zich bewust moeten zijn van hun verantwoordelijkheid tegenover hun volgers. Het doel van deze gedragscode is om de influencers te stimuleren om op een ethische manier te communiceren met hun volgers. Dit is in het belang van de sociale cohesie in de samenleving en het individuele welzijn van de volgers. Ik maak hier verder werk van en zet het gesprek hierover verder, want we zijn er al een tijdje mee bezig en het wordt ook een uitdaging gedurende heel de legislatuur.

Ik wil daarover nog iets verduidelijken. Ik heb op sociale media gelezen dat een van onze collega's kritiek had op het initiatief om aan een gedragscode te werken, omdat dit geen kerntaak zou zijn van de Vlaamse overheid en omdat dit zou wijzen op overregulering en op een decretale regeling van iets dat niet decretaal geregeld moet worden. Ik wil daar heel duidelijk in zijn: het is niet mijn bedoeling om een decreet op te stellen, het is niet mijn bedoeling om een besluit op te stellen, het is de bedoeling om samen met degenen die daarin actief zijn in Vlaanderen, op de verschillende platformen als influencers, na te denken over gedragsregels die ook voor hen aanvaardbaar zijn en die een handvat kunnen zijn voor de wijze waarop zij actief zijn op YouTube, Instagram, TikTok en andere kanalen. Dit moet dus bottom-up groeien, maar ik heb wel het engagement op mij genomen om daar ook het initiatief voor te nemen.

Freya Perdaens (N-VA): Ik ben ongelooflijk blij om te horen dat het niet alleen een drukke jeugdwerkzomer was, maar dat er ook op gebied van die sociale media en wat er daar internationaal en nationaal in beweegt, al heel wat vorderingen zijn. Het kan ons alleen maar ten goede komen, en zeker de vele gebruikers van die platformen.

Wat de influencers betreft: het is makkelijk te linken, maar het staat toch net nog iets los naast de manier waarop deze sociale media omgaan met hun content, al ben ik ervan overtuigd dat de influencers zeker ook aangesproken mogen worden op wat ze zelf publiceren en de manier waarop zij kunnen sensibiliseren. De mensen die nu eenmaal een boodschap makkelijker kunnen overbrengen, zijn mensen waar anderen naar opkijken en dat zijn niet alleen influencers, maar dat zijn mensen met enige naam.

U gaf het al meermaals aan, we hebben het eerder ook al besproken: die sensibilisering is de sleutel. U zet daar binnen het jeugdbeleid heel erg op in: scholenbegeleiders en dergelijke meer. Maar ik merk de afgelopen paar weken toch

ook dat gewone volwassenen in onze maatschappij wel wat sensibilisering kunnen gebruiken over sociale media, over de grootheid daarvan en de uitrol van bijvoorbeeld het verspreiden van die foto's. Mensen staan er niet bij stil wat een impact dat kan hebben. Ik denk dat dit gewoon een goed moment is om met dergelijke sensibilisering aan de slag te gaan, om daarmee voort te gaan. De bal is aan het rollen. Ik zou u willen vragen, in het kader van Media, om misschien verder te gaan dan alleen naar het jeugdbeleid toe, maar om ook richting volwassenen, niet enkel ouders of begeleiders, maar alle volwassenen in onze maatschappij, toch enige extra tand bij te steken voor die sensibilisering. Is dat iets dat er zit aan te komen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is een zeer relevante vraag van de collega. U hebt zelf van de gelegenheid gebruikgemaakt om de link te leggen met de gedragscode. Het is inderdaad een ietwat afzonderlijke problematiek, maar het is wel terecht dat we die ook hier aankaarten. Daarom wilde ik ook nog een informatieve vraag stellen.

U zegt dat u daar nu mee voortgaat. Voor onze fractie is het een goede stap om daarmee aan de slag te gaan. Ik ga er ook van uit dat dat in nauw overleg met de betrokken influencers is. Ik heb het dan niet over de drie waarmee de zogenaamde oorlog is ontstaan, maar ook de bredere groep van influencers. Ik ga ervan uit dat dat geen gestructureerde groep is. Op welke manier verloopt dat overleg en op welk moment wilt u proberen daarmee te landen? Ik had alvast goed begrepen dat het een handvat is en geen wetgevend initiatief, het zou mij ook absurd lijken om dat in wetgeving of regelgeving te gieten. Maar ik ben wel benieuwd naar het proces en de timing daarvan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil mij graag bij de vraagsteller aansluiten. Het is een zeer pertinent thema, waar we elke dag oog voor moeten hebben gezien de impact van sociale media op zowel jongeren maar ook op volwassenen. Eigenlijk is het een stukje een nieuwe wereld waar heel wat mensen nog niet helemaal in thuis zijn, en die ook snel evolueert en dus permanent aandacht zal vragen naar sensibilisering toe.

Minister, ik weet dat u er ook een punt van maakt om toch ook te kijken met de platformen op welke manier we eventueel misbruik of ongewenst gedrag maximaal kunnen inperken, en dat ook zij hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Ik kan u daarvoor alleen maar aanmoedigen en ondersteunen om dat ook effectief te doen. Ik denk dat we daar vanuit Vlaanderen echt het voortouw in mogen nemen om daar een punt te maken.

Wat het gedrag van mensen en influencers betreft, maakte u de sprong naar de gedragscode en ik ben heel blij dat u daar volop op inzet. Ik begrijp ook dat dat een gedragscode en dus eigenlijk een afsprakenkader is met de mensen, maar ik hoop wel dat er met hen ook nagekeken wordt op welke manier men aan elkaar voor een stukje een sociale verplichting zal opleggen om zich daar ook effectief aan te houden, en als mensen zich daar niet aan houden, hoe daar dan mee omgegaan wordt. Het is natuurlijk een vrijwillig kader, maar het is zo belangrijk. Dus ik hoop dat ook daar over nagedacht wordt. En iets dat een stukje buiten onze Vlaamse handvatten ligt: wat als er effectief misgedrag is, gedrag dat echt niet wenselijk is, dat het psychisch welzijn van jongeren, van kinderen, maar ook van volwassenen onder druk zet? We moeten in het hele debat ook blijven kijken wanneer er eventueel strafrechtelijk zaken bijgestuurd zouden moeten worden, dat we dan ook de link leggen met het federale om dat debat zeker aan te gaan. We hebben daar al heel wat handvatten, die zijn de afgelopen week ook heel duidelijk

door u in de kijker gezet, maar als daar nog hiaten zijn, hoop ik ook dat we dat gesprek aangaan met onze federale collega's om daarin bij te sturen. Het is onze plicht om iedereen maximaal de nodige bescherming te geven.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De afgelopen weken is gebleken dat mediawijsheid een job is die nooit af is, voor alle generaties, voor alle leeftijden, in alle situaties. Media veranderen constant, de situaties veranderen constant. Die job is dus nooit af en blijft ongelooflijk substantieel. Wat niet betekent dat we de mediabedrijven moeten ontslaan van hun verantwoordelijkheid. Wanneer ik gisteren de discussie volgde over de gefotoshopte hoogspanningskabels in Huizenjagers, zie ik dat we ook de mediabedrijven zeker hun verantwoordelijkheid moeten vragen.

Toen u uw initiatief aankondigde, minister, vond ik het een zeer goed initiatief om gebruik te maken van influencers. Ik denk dat dat de weg te gaan is. Dat is trouwens ook de weg die momenteel gebruikt wordt door groepen zoals antivaxxers en die ander fake news verspreiden. Zo worden bijvoorbeeld de hele mythes die verspreid worden over corona ook via influencers verspreid. Het gebruik van influencers kan dus ten goede en ten kwade. Ik wil gewoon aangeven dat ik het initiatief dat u neemt, ongelooflijk ondersteun en dat er dan ook een kader voor uitgewerkt kan worden waar ze zich aan houden.

Maar tegelijkertijd moeten we nu echt werk maken – ik denk dat we daar volgende week zeker opnieuw over gaan discussiëren of van gedachten wisselen – van een integraal en transversaal beleid, niet alleen rond mediawijsheid, maar vooral ook met betrekking tot cyberpesten, waarvan sexting een onderdeel is. Daar zult u volop kunnen rekenen op onze steun.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de bijkomende bedenkingen. Ik ben heel tevreden dat er hier ook heel veel eensgezindheid is over de wijze waarop deze problematiek moet worden aangepakt, met natuurlijk een verantwoordelijkheid bij de socialemediabedrijven. Het feit dat die constant evolueren, dat die vaak ook zijn geïncorporeerd in Californië of China, maakt daarvan een grote uitdaging, maar het is een uitdaging die we absoluut aangaan. Vandaar ook het belang van een dialoog met hen, wat we dus proberen te doen. Dat is eerder vandaag ook al aan bod gekomen.

Een ander punt is de verantwoordelijkheid van influencers. Dat kan ook een positief iets zijn, bijvoorbeeld in het kader van promotiecampagnes van de Vlaamse overheid. We hebben het gehad over het coronanoodfonds voor de media van 10 miljoen euro, maar we hebben ook 3 miljoen euro ingezet om via de Vlaamse media een aantal boodschappen te verspreiden in het kader van die coronacrisis. Denk aan de 'check-check-check'-campagne voor coronapreventie. Denk aan de 'Zorg voor elkaar'-campagne. Denk ook aan de campagnes samen met collega Beke over contacttracing. We hebben heel doelbewust ook influencers ingeschakeld om die boodschap kracht bij te zetten. Dat kan dus ook positief werken. Zij hebben inderdaad zelf ook een grote verantwoordelijkheid.

Er zijn heel wat influencers actief in Vlaanderen, maar we hebben ook op tal van domeinen de grootste expertise in handen. Dat is een voordeel. Het klinkt een beetje pretentief, maar ik denk dat we in Vlaanderen veel meer dan elders in de wereld de mogelijkheid hebben om zo'n gedragscode uit te werken. Er zijn maar 6,5 miljoen Vlamingen, maar we hebben wel op tal van domeinen de beste expertise, bijvoorbeeld bij het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) inzake zelfdoding, maar er zijn ook tal van andere welzijnsinstanties die advies kunnen geven over belangrijke thema's die leven op de sociale media. Ik denk aan

problematieken zoals eetstoornissen, zelfverminking, mentaal welbevinden bij onze jongeren en in het algemeen. Dat zijn zaken die hier goed aanwezig zijn.

Het zal dus zaak zijn om samen met die influencers te bekijken welke heel concrete aanbevelingen voor hen haalbaar zijn. Collega Vaneeckhout, we zijn eigenlijk al van bij de start aan het bekijken hoe we dat kunnen aanpakken. Dat is niet evident. Je moet de relevante influencers vinden. Je moet de relevante instellingen betrekken die daar expertise over hebben. Je moet er ook voor zorgen dat een aantal partners daarbij betrokken zijn, partners zoals Google, Facebook, YouTube. Die moeten hier natuurlijk ook een rol in spelen. We gaan dat de komende maanden verder uitbouwen, maar ik verwacht dat dit een werk voor de totale legislatuur zal zijn. Ik wil me dan ook nog niet vastpinnen op een timing. We zullen moeten zien hoe we dat moeten aanpakken, misschien in verschillende stappen. We zullen ook bekijken of dat een Europese relevantie kan hebben. Dat zou eigenlijk ook de bedoeling moeten zijn. Collega Rombouts wees erop dat ze zich sociaal verplicht voelen om zo'n gedragscode na te leven. Dat zal lukken, denk ik, in de mate dat die aanbevelingen haalbaar, goed en echt praktisch zijn. Immers, 95, misschien zelfs 99 procent van die influencers heeft goede intenties en zoekt ook handvatten om dat op een goede manier aan te pakken.

Diverse collega's hebben ook verwezen naar het belang van correcte informatie en mediawijsheid. Dat is ook de reden waarom we van in het begin van de coronalockdown in maart en april van dit jaar bijvoorbeeld extra hebben ingezet op het communicatieplatform WAT WAT, op de jongerentelefoon en -chat Awel en ook op het Kenniscentrum Mediawijsheid. Daarvoor kwamen er extra middelen, 150.000 euro. Er is ook de maatschappelijke relance die eraan komt. We hebben de economische relance, maar in Vlaanderen hebben we van in het begin gezegd dat we ook voor een maatschappelijke relance gaan. In die maatschappelijke relance zullen we daar zeker ook de nodige aandacht aan besteden. Mediawijsheid is een kernpunt van ons mediabeleid, en ook van ons jeugdbeleid.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, dank u wel. Ik heb het hier al wel eens aangehaald toen het ging over sociale media: 'With great power comes great responsibility.' Dat blijft terugkomen telkens wanneer het over het grote web gaat. Er ligt heel veel werk op de plank, dat is wel duidelijk. Het is een heel breed gegeven met heel veel facetten. Het is ook klaarblijkelijk niet altijd voor iedereen even duidelijk welke taken nu juist op ons afkomen. Ik denk dat het inderdaad heel belangrijk is om de verantwoordelijkheid van de diverse actoren aan te stippen, van de beheerders van die sociale media, van de mensen die content maken, van degenen die het plaatsen. Wat wordt er geplaatst, wat wordt er gemodereerd en hoe? Hoe gaan we dat misbruik tegen en zorgen we voor cyberveiligheid? Er is nog heel wat ruimte om van alles gedaan te krijgen, maar ik merk ook binnen onze hele commissie de zin om dat te doen. Dat is fantastisch om te zien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over een koepel voor gemeentelijke jeugdraden – 3136 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, we zoeken allemaal naar manieren om de participatie van jongeren aan het beleid te versterken en kwalitatief te verbeteren. Het is geen geheim dat daar lokaal naar wordt gezocht en dat het niet altijd gemakkelijk is om dat te bewerkstelligen. De jeugdraad is de enig

overgebleven decretaal verplichte adviesraad op lokaal niveau. Daarvan bestaan heel veel goede voorbeelden, en jammer genoeg ook wel wat minder goede voorbeelden. In een rapport van Bataljong lezen we dat die jeugdleden in heel wat gemeentes toch steeds meer onder druk komen te staan. Dat heeft voor een stuk te maken met de interesse of de aanloop naar zo'n jeugdraad. Soms is dat ook – we moeten daar eerlijk in zijn – omdat een lokaal bestuur daar iets minder aandacht voor heeft.

Recent waren we in de Koepelzaal aanwezig toen kinderen en jongeren er getuigden over hoe zij de coronacrisis hebben ervaren. Iedereen herinnert zich dat nog. Ook in het Grote Buitenspeelonderzoek hebben we gelezen dat inspraak voor kinderen en jongeren van immens belang is. Het is zeer belangrijk dat naar hun stem wordt geluisterd.

Minister, ik heb dus enkele vragen. Hebt u enig zicht op het aantal gemeentelijke jeugdleden waar er moeilijkheden zijn? Kan dat specifiek worden gemaakt, zodat er dus ook specifiek beleid voor kan worden gevoerd? Zijn er in het algemeen signalen dat de participatie van jongeren verslechtert? Op welke manier kan een lokaal bestuur die gemeentelijke jeugdraad dan beter ondersteunen? Wat zijn de best practices? Is er een gouden tip wat dat betreft? Is er reeds overleg gepleegd met Bataljong inzake regionale uitwisseling, campagnes, vormingsdagen? Ik neem aan van wel. Hoe verliepen die momenten? Zult u lokale besturen verder inspireren om gemeentelijke jeugdleden ook innovatiever in te zetten in het beleid? Hoe staat u tegenover de vraag vanuit Bataljong naar een koepelwerking voor jeugdleden? Plant u nog andere initiatieven met betrekking tot de werking van de jeugdleden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Coenegrachts, dank u wel voor de vragen. Ik zal uw eerste twee vragen samen nemen. Het klopt dat de lokale jeugdleden vandaag worden uitgedaagd om zich aan te passen aan een vernieuwde beleidscontext. Dat lukt in de ene gemeente al vlotter dan in de andere. Afgelopen zomer, nog maar enkele weken terug, ging ik samen met Bataljong op bezoek bij enkele lokale besturen om er in dialoog te gaan met de lokale ambtenaren en leden van de jeugdraad. Ik kon er wel vaststellen dat steden en gemeenten ervoor openstaan om beleidsparticipatie van kinderen en jongeren op een zo goed mogelijke manier vorm te geven. Ik heb het al vaak gezegd: het is lokaal dat de jeugdsector zich ontwikkelt. Het is ook lokaal dat er zo goed mogelijk vorm wordt gegeven aan participatie van kinderen en jongeren.

Collega's, de lokale jeugdraad is en blijft een belangrijke actor in het vorm geven aan beleidsparticipatie van kinderen en jongeren. Die kan de motor zijn om in nauwe samenwerking met het bestuur op zoek te gaan naar vernieuwde methodieken die de participatie van kinderen en jongeren stimuleren. Ik roep lokale besturen dan ook op om hier blijvend op in te zetten en lokale jeugdleden te erkennen in hun rol.

De komende maanden zullen we dat ook verder bekijken. We zullen een soort 'foto' maken van de werking van de jeugdleden. Ik kan daarvoor een beroep doen op twee belangrijke instrumenten. Het eerste is de tweemeting inzake het lokaal jeugdbeleid. We hebben het daarover al diverse keren gehad hier. Ik herinner me diverse vragen van collega Rombouts ter zake. Dat onderzoek werd reeds opgestart. Het is een vervolg op de nulmeting uit 2014 en de eenmeting uit 2016.

Bedoeling van het onderzoek is na te gaan op welke wijze de lokale besturen hun jeugdwerkbeleid vormgeven en wie de relevante actoren zijn. Er wordt hierbij ook expliciet ingegaan op de participatie-instrumenten voor kinderen en jongeren.

Daarnaast wordt in 2021 een nieuwe bevraging van de vrijetijdsmonitor opgestart, waarbij gevraagd wordt naar de bestaande beleidsinstrumenten voor het voeren van een lokaal jeugdbeleid.

Dan was er de vraag over het overleg met Bataljong. Vanuit hun bijzondere opdracht zoals opgenomen in het decreet Vernieuwd Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, is Bataljong uiteraard een belangrijke partner in het vormgeven van lokaal en breed jeugdbeleid. Een goede samenwerking zowel met mijn kabinet als met mijn administratie, is daarbij zeer belangrijk. De zaken waarnaar u concreet verwijst, vinden momenteel plaats in de huidige beheersovereenkomst van Bataljong en betreft dus hun regulier beleid. Via de voortgangsrapportage blijf ik op de hoogte van de uitvoering hiervan. Zoals u weet, sluit ik binnenkort een nieuwe beleidsnota af met alle bovenbouworganisaties. Dit zal opnieuw aanleiding geven tot een gesprek met hen.

De afgelopen weken en maanden vond het contact dat ik met hen had voornamelijk plaats in het kader van de COVID-19-crisis. Ze waren een actieve partner in het sectoroverleg dat ik organiseer met het oog op de zomerkampen en nu ook het volledige werkjaar. De coronacontext heeft ook impact gehad op een aantal vooropgestelde initiatieven. Zo kon onder meer Jongtourage, de vormingsdag van Bataljong voor jeugdraders en jeugdschepenen, niet plaatsvinden. In plaats daarvan wordt een digitaal festival van de jeugdparticipatie georganiseerd, verspreid over vier dagen.

Dan de vraag over de lokale besturen. Zoals u weet, zal ik voor 1 januari 2021 een beslissing nemen over het toekennen van structurele werkingsmiddelen aan de bovenbouworganisaties voor de periode 2021-2025. Net zoals met de vier andere spelers zal ik na mijn beslissing in dialoog gaan met de organisaties. De rol die Bataljong kan invullen ten aanzien van lokale jeugdraden, zal ook daar een plaats krijgen, daar kunt u op rekenen.

Aangezien de procedure voor toekenning voor structurele werkingsmiddelen voor de komende vijf jaar momenteel nog loopt, zal ik nog geen uitspraak doen over de vraag van Bataljong naar een koepelwerking voor jeugdraden.

U peilt nog naar bijkomende initiatieven. Ik verwijs hierbij naar mijn antwoord op de eerste vraag, waarbij ik uitkijk naar de resultaten van de tweemeting.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Jeugdraden zijn heel belangrijk en het is goed dat we die blijven verankeren en ondersteunen, maar we moeten er natuurlijk wel voor zorgen dat de jeugdraden op zich geen doel worden. Het is de participatie van jongeren aan het beleid dat het doel is. Wij kunnen daarin nog veel innoveren, lokale besturen kunnen daarin nog veel innoveren. Je hoeft niet altijd met acht jongeren rond de tafel in de kelder van het gemeentehuis te vergaderen om jezelf 'jeugdraad' te noemen. Misschien zijn er ook digitale innovaties waarover we moeten nadenken. Misschien kunnen we ze meer en directer betrekken bij bepaalde beslissingen via een digitaal platform dat wij aanbieden, maar waarin elke gemeente zijn eigen accenten kan leggen. We moeten daar in de toekomst over nadenken om gemakkelijker in hun leefwereld binnen te komen.

Voorts vond ik uw antwoord zeer volledig, waarvoor dank.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, alles komt terug, blijkbaar. Ik was tien jaar geleden zelf nog voorzitter van onze plaatselijke jeugdraad en toen bestond

een dergelijke koepelorganisatie. Ik weet niet of sommige collega's zich nog Karuur herinneren. Die organisatie is in 2014 gefusioneerd met de toenmalige Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ) en draagt vandaag intussen de naam Bataljong, een organisatie waarover we allemaal tevreden zijn. Het is natuurlijk opvallend dat we zes jaar later hetzelfde debat voeren en ons de vraag stellen of er geen koepelorganisatie moet komen voor de jeugdleden.

Het is goed dat we dat debat voeren, omdat de rol van de jeugdleden een belangrijke rol is. Ik ben het eens met de heer Coenegrachts in de zin dat het natuurlijk niet alleen jeugdleden zijn die garant staan voor participatie en meer betrokkenheid van kinderen en jongeren bij het beleid, maar vaak hangt het ene wel met het andere samen. In mijn ervaring is een zeer actieve en hedendaagse jeugdraad ook een garantie om ervoor te zorgen dat er bredere betrokkenheid is van kinderen en jongeren. Ik heb zelf in mijn periode als schepen van Jeugd twee jaar geleden nog een speelbegroting gemaakt, een participatieve burgerbegroting met enkel kinderen en jongeren. Dit werd niet getrokken door de jeugddienst of de schepen van Jeugd, maar door de jeugdraad zelf. Het ene kan dus wel degelijk het andere versterken. We moeten ervoor zorgen dat die innovatieve vormen ook een plaats krijgen. Als je een goedwerkende, slagkrachtige jeugdraad hebt, dan bouwt het ene verder op het andere.

Minister, alles komt terug. Ik wil ook de link leggen – u verwijst er zelf ook naar, maar ik wil het niet op de spits drijven vandaag – naar de budgettaire uitdaging bij Bataljong. Eind vorig jaar was er ontgoocheling toen de meerjarenbegroting aangekondigd werd en bleek dat Bataljong, net als vele andere bovenbouworganisaties, door de keuzes van de Vlaamse Regering een beetje moest inbinden, niet voor het eerst maar verder bouwend op een aantal eerdere besparingen. Ik dring er dan ook nog eens op aan dat u in de komende maanden met open oren luistert naar de vragen van Bataljong. Als zij die rol van een koepelorganisatie voor jeugdleden in de toekomst beter waar willen maken, dan zullen zij daar de middelen en voorzieningen voor moeten krijgen. Als Vlaamse overheid moeten we daarin onze verantwoordelijkheid nemen. Zij en ook wij rekenen op u.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik wil me aansluiten bij de heer Vaneekhout. Ik zou het ook een beetje vreemd vinden om nu voor een nieuwe koepel van jeugdleden te gaan omdat dit oorspronkelijk mee in het takenpakket van Bataljong zit. Ik sluit me uiteraard aan bij de oproep om Bataljong daar dan ook voldoende middelen voor te geven om het op een goede manier te kunnen blijven doen. Ze hebben veel taken en daar moet de juiste financiering tegenover staan.

Minister, u zei op een bepaald moment dat de lokale besturen openstaan voor beleidsparticipatie van jongeren. Ik heb zelf ook heel wat vertrouwen in onze lokale besturen, maar we moeten ook eerlijk zijn: er zijn plaatsen waar het beter loopt en plaatsen waar het minder goed loopt. Er zijn plaatsen in Vlaanderen waar men niet zo hard staat te springen voor participatie. Dat gaat trouwens breder dan enkel de jeugdsector. Dat is iets dat we in de gaten moeten blijven houden, ook vanuit het Vlaamse niveau.

Het onderzoek waarnaar u verwijst, zal zeer interessant worden. Je merkt dat heel wat lokale besturen nog steeds zoekende zijn als gevolg van de veranderde context. Vroeger was er het jeugdbeleidsplan. Voortaan werken ze met een beleids- en beheerscyclus. Dat is nu wel al de tweede legislatuur, maar ik merk dat heel wat lokale besturen – niet alleen in de jeugdsector – zoekende zijn hoe ze de participatie op een goede manier kunnen blijven vervullen. Ze hebben niet meer de kapstok van dat jeugdbeleidsplan of het sportbeleidsplan. Het is een andere situatie geworden.

Ik wil me aansluiten bij de heer Coenegrachts dat er heel grote uitdagingen met betrekking tot de jeugdraden zijn. Die zullen zich op heel veel plaatsen moeten heruitvinden. Ik weet uit ervaring dat dit niet zo gemakkelijk is. Heel veel steden en gemeenten zouden heel erg blij zijn als iemand met de gouden sleutel kwam om van de jeugdraad iets te maken dat breder gaat dan een verzameling van vertegenwoordigingen uit het jeugdwerk. We hebben daar in Turnhout in elk geval inspanningen voor geleverd, maar zien toch weer dat heel vaak vooral vertegenwoordigers vanuit het jeugdwerk daarnaartoe komen. Dat is op zich natuurlijk waardevol, maar voor een goede jeugdraad en participatie aan een breder jeugdbeleid moeten er ook andere jongeren betrokken worden. Dat is iets waar men op heel veel plaatsen in Vlaanderen zoekende naar is. Daarom is het belangrijk dat de Vlaamse overheid lokale besturen blijft ondersteunen in die zoektocht en dat er veel best practices worden gedeeld.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag aansluiten bij de vraag, omdat het een thema is dat mij al enkele jaren bezighoudt, ook hier in het Vlaams Parlement. In de vorige legislatuur heb ik de toenmalige minister, Sven Gatz, ondervraagd over de stand van zaken rond participatie, omdat wij met het afschaffen van de jeugdbeleidsplannen inderdaad reeds de bezorgdheid hebben geuit rond die aparte participatie voor kinderen en jongeren. Want het vereist toch een aparte expertise en aanpak om jongeren te betrekken bij het beleid.

Daarom zijn de jeugdraden ook als verplicht instrument opgenomen in decreten, als enige, niet met het doel dat ze als raad op zich moeten staan, maar om heel duidelijk te zeggen dat participatie van kinderen en jongeren belangrijk is. Ik vind het een beetje gek dat de jeugdraad an sich aanzien wordt als een doel. Niemand zegt dat een jeugdraad moet bestaan uit acht jongeren in een kelder. Dat staat op geen enkele manier omschreven. De creativiteit om dat digitaal te doen, de creativiteit om niet-georganiseerde kinderen en jongeren via verschillende scholen te betrekken, in samenwerking met het jeugdwerk ... het staat lokale besturen vrij om hun creativiteit te laten zegevieren wat betreft die organisatie, de manier waarop dat gebeurt. En ik moet vaststellen dat Bataljong daar toch een heel belangrijke rol in opneemt en creativiteit en good practices mee verspreidt.

Maar het is natuurlijk wel een uitdaging. We moeten vaststellen – en dat heb ik in de laatste vraag die ik aan minister Gatz gesteld heb en ook in de eerste vraag die ik u gesteld heb, minister, mee aangegeven – dat die participatie inderdaad wel naar beneden gaat. Het is dus wel een permanent aandachtspunt en ik ben blij, minister, dat u duidelijk aangeeft dat u de tweemeting ook gaat opnemen. Dat kunnen we alleen maar als heel positief ervaren. Ik ben uiteraard heel benieuwd naar de resultaten. Ik hoop ook wel, ik ben er zeker van, dat de vergelijkbaarheid van de tweede meting ten aanzien van de eerste meting meegenomen wordt. Zo niet, wordt het moeilijk om evoluties vaststellen. Ik hoop dus dat dat zeker meegenomen wordt en ik ga ervan uit dat het debat zal worden voortgezet. Maar ik voel eensgezindheid binnen deze commissie om van participatie binnen steden en gemeenten een zaak te maken.

Freya Perdaens (N-VA): Tot slot zou ik ook nog heel even willen aansluiten.

Minister, ik bevroeg eerder al het probleem van het vinden van geëngageerde jongeren voor jeugdraden. U gaf toen aan dat dat wegens het gebrek aan cijfers mee opgenomen zou worden in de tweemeting. Ik wilde nu net voorstellen om ook deze vragen die collega Coenegrachts aanhaalt, op te nemen in de tweemeting, maar, als ik het goed begrepen heb, is die ondertussen al gelanceerd. Ze zou dit najaar gestart worden, maar dat is dus al gebeurd. Ik wilde heel even navragen of ik dat wel juist begrepen had. Is die al onderweg?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Perdaens en andere collega's, bedankt voor de bijkomende vragen hieromtrent.

Collega Perdaens, wat u zegt klopt. Dat werk is aangevat.

Collega Vaneeckhout, u weet dat ik zeer gevoelig ben voor uw constructieve opmerkingen, maar wat het budgettaire betreft, moet ik wel altijd de puntjes op de i zetten en ook hier wil ik dat toch even doen. We hebben in het begin een beperkte besparing doorgevoerd op de middelen van Bataljong, een besparing ten belope van 30.000 euro, van 589.000 naar 559.000 euro, maar we hebben ook projectsubsidies toegekend aan Bataljong, ten belope van 42.000 euro dit jaar, specifiek trouwens – en vandaar is het relevant om dat op te merken op dit moment – in het kader van participatie en innovatieve wijzen om participatie tot stand te brengen. Er is meer bepaald aan Bataljong gevraagd om systemen van hackathons te ontwikkelen, samen met de lokale besturen. Bataljong heeft daarvoor dit jaar een bedrag van 42.000 euro gekregen. Met andere woorden, dit jaar, mijn eerste werkjaar als minister, heeft Bataljong 12.000 euro extra gekregen: in plaats van 589.000 euro kreeg het dus 601.000 euro. Ik merk het maar even op.

Collega's, ik denk dat het debat hier aantoont dat we allemaal heel veel belang hechten aan participatie van jongeren en kinderen, bij ons in het Vlaams Parlement, binnen de Vlaamse overheid, maar vooral ook daar waar kinderen en jongeren actief zijn: op het lokale niveau. Het belang daarvan kan moeilijk overschat worden en dat is ook de reden waarom ik de afgelopen maanden verschillende keren rechtstreeks contact heb gehad met onze schepenen van Jeugd. Ik doe ook redelijk veel bezoeken om ze persoonlijk te ontmoeten en te kijken wat er leeft in de gemeenten. Participatie van jongeren is daarbij altijd een belangrijk aandachtspunt.

Het is goed om vast te stellen dat er hier een grote consensus is over twee elementen. Ten eerste hebben de jeugdleden nog altijd een belangrijke centrale rol te spelen om vorm te geven aan die participatie op het lokale niveau. Ten tweede moeten we, zeker op momenten waarop we steeds meer digitaal werken – en dat komt ook vaak ter sprake binnen deze commissie wanneer we het hebben over Media –, nadenken over nieuwe methodieken om kinderen en jongeren te bereiken en te betrekken bij het beleid. Jeugdleden kunnen ook daar een zeer progressieve en zeer vooruitstrevende rol spelen. Ze zijn een klassiek instrument, maar ze kunnen ook aan de voorgrond staan van nieuwe methodieken. Ik kijk ook uit naar de wijze waarop onze driehonderd Vlaamse gemeenten en onze negentien Brusselse gemeenten dat de komende jaren verder zullen ontwikkelen. In het kader van de tweemeting zullen we dat ook nog eens opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de relatie tussen de intelligentieontwikkeling bij kinderen en een groene leefomgeving – 3224 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het geestelijk welbevinden van de Belgische kinderen – 3231 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het algemeen welzijn van kinderen en jongeren bij de mondmaskerplicht vanaf 12 jaar – 3317 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de structurele verankering van kinderrechten in het coronabeleid – 3319 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik denk dat onze vragen allemaal een andere insteek hebben, maar de koppeling zal te maken hebben met het gemeenschappelijke onderwerp: het welzijn van kinderen.

Mijn vraag was geïnspireerd door een onderzoek van de Universiteit Hasselt, waarin voor het eerst een link werd aangetoond tussen intelligentie en een groene leefomgeving. We weten uit andere onderzoeken wel dat de leefomgeving van kinderen een grote impact heeft op hun ontwikkeling, maar dit onderzoek toonde voor de eerste keer aan dat de leefomgeving ook een invloed heeft op het IQ. Zelfs de leefomgeving van een zwangere vrouw is bepalend voor het IQ van de baby. Daarmee wil ik maar zeggen dat we dus terecht, zoals we hebben gedaan naar aanleiding van het buitenspeelonderzoek, blijvend aandacht moeten hebben voor groene elementen, wat zeker in stedelijke contexten niet gemakkelijk is. Professor Nawrot van de Universiteit Hasselt stelde dat deze bevindingen relevant zijn voor beleidsmakers – dat zijn wij – om een optimale omgeving te creëren waarin kinderen de kans krijgen om hun volledig potentieel te ontwikkelen.

Was u op de hoogte van het onderzoek en de bijhorende resultaten?

Plant u op basis van de resultaten nieuwe initiatieven om de lokale besturen – daar zijn ze weer – extra te informeren en inspireren over het belang van een groene omgeving?

Zult u hierover overleg plegen met uw collega bevoegd voor de natuur, het leefmilieu en de ruimtelijke ordening, met het oog op mogelijke initiatieven om lokale besturen en misschien zelfs provinciale besturen deze informatie mee te geven, in eerste instantie in het kader van hun stadsplanning?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Collega's, uit een internationaal vergelijkend onderzoek, dat niets met corona te maken heeft, van kinderrechtenorganisatie UNICEF blijkt dat België van plaats 8 naar plaats 17 zakt op het vlak van de gezondheid van kinderen en vooral op het vlak van hun geestelijk welbevinden. Er wordt gesproken over zorgwekkende resultaten, en ik stel mijn vragen aan u,

minister, omdat u als minister van Jeugd toch wel verantwoordelijk bent voor de bekommernis voor deze groep, over alle domeinen heen.

Wat is uw interpretatie van deze cijfers, wat het gedeelte Vlaanderen betreft? Hoe reageert u op die cijfers en plant u eventueel concrete initiatieven, zeker rond het gegeven van de geestelijke gezondheid van jongeren?

In welke mate en bij welke initiatieven zult u het Kinderrechtencommissariaat betrekken bij de analyse van deze resultaten voor Vlaanderen, specifiek voor initiatieven die u samen met uw collega-ministers zult nemen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, wat onze vragen ook bindt, het gaat om het welzijn van kinderen. En ik maak even de sprong naar het welbevinden van kinderen en jongeren tijdens deze coronacrisis. Ik stel me de vraag op welke manier we echt rekening houden met de stem van kinderen en jongeren bij de maatregelen die we nog steeds nemen. Als er één les is die we hebben getrokken uit de eerste periode, dan is het dat we moeten bekijken hoe we maatregelen het beste op hun maat kunnen afstemmen. Daar maak ik me nog wat zorgen over, en vandaar ook mijn vraag.

Mijn vraag is geïnspireerd door de open brief van meer dan zeventig artsen over de mondkemperplicht op school. De mondkemperplicht voor kinderen vanaf 12 jaar baart de artsen zorgen, omdat zij in hun praktijk meer en meer geconfronteerd worden met kinderen en jongeren die klachten hebben over de opgelegde regels. Dat gaat van angst- en slaapproblemen tot hechtingsproblemen en verslavingsproblematiek.

Gezondheid en ontwikkeling zijn nauw met elkaar verweven, zoals ook in andere vragen duidelijk aan bod komt, en het welbevinden van kinderen en jongeren is in hoge mate afhankelijk van de emotionele verbondenheid met anderen. Een mondkemper zorgt niet alleen voor hoofdpijn, oorpijn en concentratieverlies, maar maakt ook non-verbale communicatie moeilijk. De artsen stellen dan ook duidelijk dat het algemeen welzijn van onze kinderen en jongeren onder druk staat.

Uiteraard mogen we de waakzaamheid rond de verspreiding van het virus niet vergeten en blijven ook de afstands- en quarantaineregels en een goede contacttracing belangrijk in het terugdringen van het virus. Ik denk dat dat ook belangrijke conclusies waren uit de eerste golf. Vanuit het oogpunt van onze kinderen en jongeren bekeken, is de bezorgdheid van de artsen er eentje die we echter niet zomaar naast ons mogen neerleggen. Het vraagt met andere woorden een sereen en evenwichtig debat.

Minister, in de dagen en weken die volgden op de open brief verbaasde het me dan ook wel een beetje dat het debat wat werd afgehouden: 'De regels zijn er nog maar net, we moeten niet permanent regels gaan veranderen.' Ook ik heb daar begrip voor. We kunnen de regels inderdaad niet van dag tot dag veranderen. Dat is zeker een argument. Maar ik heb er wel een probleem mee dat het debat niet gevoerd wordt. Ik besef ook dat de cijfers niet positief evolueren, maar ook dat mag niet zomaar een argument zijn om een sereen debat uit de weg te gaan over de impact en de negatieve neveneffecten van bepaalde maatregelen. Dat is niet terecht, denk ik. Ik vraag heel duidelijk om een sereen debat en om een evenwichtig verhaal. Ik vraag ook zeker niet om alles zomaar overboord te gooien, want de verspreiding van het virus blijft belangrijk, maar ik stoor me wel aan het feit dat er heel wat uit de hoek gehaald wordt om het debat niet te hoeven voeren, waardoor de negatieve effecten die er wel degelijk zijn, eigenlijk geen antwoord krijgen. Ik ben er wel van overtuigd dat we met alle kennis die we vandaag hebben, meer op maat moeten kunnen werken.

Hoe staat u tegenover de open brief van de artsen en hun roep om de algemene mondkemperplicht voor kinderen ouder dan 12 jaar in de klas opnieuw in vraag te stellen? Hoe valt deze algemene regel te rijmen met de lessen die we getrokken hebben uit de coronamaatregelen de eerste maanden van de pandemie, toen kinderen en jongeren gesmeekt hebben om hun stem meer te horen, en met het feit dat we vandaag meer kennis hebben en we reguliere maatregelen dus wat meer verfijnd en op maat kunnen maken?

Bent u ertoe bereid om, als minister van Jeugd, deze problematiek opnieuw bespreekbaar te maken met uw collega's binnen de Vlaamse Regering enerzijds en met de virologen anderzijds?

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Collega's, minister, wij blijven inderdaad een beetje op dezelfde nagel kloppen, dezelfde kwestie die we ook voor de zomer regelmatig besproken hebben binnen deze commissie en waar we het binnen deze commissie ook over eens zijn. Onze gekoppelde vragen hebben inderdaad een andere insteek, maar ik bouw toch vooral verder op de vraag van collega Rombouts, die toch ook een aantal terechte opmerkingen meegeeft.

Een van de belangrijkste lessen uit deel 1 van de crisis was dat we kinder- en jongerenrechten meer centraal moeten stellen. Dat was een les voor ons, ook al was deze commissie daar al van bij het begin van doordrongen, maar vooral ook voor andere sectoren die een gigantische impact hebben op het leven en welzijn van jongeren. Ik stel de vraag aan u, omdat u als coördinerend minister de leiding moet nemen.

Op 9 september 2020 riepen zeventig artsen in een open brief op om de mondkemperplicht in scholen te herbekijken en hierover een maatschappelijk debat te voeren, zoals collega Rombouts daarnet al zei. Ook Sciensano gaf nogal opvallend een signaal dat dit onderzocht moet worden.

Ik zoom even uit, want deze problematiek staat niet op zichzelf. Door de betrokkenheid van de jeugdsector en het beleid, alsook uw kabinet en uzelf, kon het jeugdwerk de voorbije maanden grote groepen kinderen en jongeren alsnog een fijne zomer bezorgen. Niettemin is de impact op onze kinderen en jongeren van deze voortdurende gezondheids crisis gigantisch en ze dreigt nog groter te worden.

Het jeugd welzijnswerk drukt stelselmatig op de alarmknop. Structurele problemen worden door de coronacrisis extra op scherp gesteld. De voorbije maanden kwam het algemene welzijn van kinderen en jongeren sterk onder druk te staan. Ik quote een aantal elementen uit de open brief. "We zien in onze praktijken een toenemend aantal kinderen en jongeren met klachten te wijten aan de gedragsregels die hen zijn opgedrongen. We diagnosticeren angst- en slaapproblemen, gedragsstoornissen en smetvrees. We zien een toename van huiselijk geweld, isolatie en deprivatie. Velen missen fysiek en emotioneel contact; hechtingsproblemen en verslaving liggen voor de hand."

Deze vaststellingen – ik denk dat we die conclusie delen – zijn niet onschuldig. De gevolgen van de coronacrisis zullen structureel en deels blijvend zijn. Een diepgaandere aanpak over de plaats van kinder- en jongerenrechten dringt zich op, met in het vooruitzicht een situatie die zeker nog tot het voorjaar 2021 precair zal zijn. Ik sluit me ook aan bij de oproep van collega Rombouts om dit debat inderdaad genuanceerd en evenwichtig te voeren. Ook de betrokkenheid van kinderen en jongeren in de totstandkoming van dit beleid zal cruciaal zijn. Ik heb al een aantal keer gezegd dat het onze kinderen en ouderen zijn die op dit moment het minst eigenaar zijn van de vormgeving van hun eigen leven. Er wordt heel veel gepraat over kinderen en jongeren, over beslissingen die een impact hebben op

hun leven en welzijn, maar er wordt veel te weinig gepraat mét kinderen en jongeren.

Ook vandaag, als we de actualiteit bekijken, zien we een aantal links die me toch wel wat zorgen baren. Er zijn grote discussies over de vraag of kotstudenten in het weekend al dan niet naar huis mogen. Er zijn de afgelopen weken onaanvaardbare situaties opgedoken in het busvervoer en die zijn, zoals ik gisteren van minister Peeters heb vernomen, nog niet opgelost. Kinderen in het buitengewoon onderwijs zitten tot vijf uur per dag op een bus met een mondmasker aan en daarna moeten ze de rest van de dag ook nog een mondmasker opzetten. Wanneer ze eindelijk aankomen op school, hebben ze al in hun broek geplast. Dat zijn toch een aantal zaken waar we grote vragen over moeten stellen en die meer aandacht verdienen. Als minister van kinder- en jongerenrechten zult u dat ongetwijfeld helemaal naar u toe trekken.

Hoe evalueert u de jeugdwerkzomer? Hoeveel jongeren werden bereikt? Hoeveel corona-annuleringen van jeugdwerkactiviteiten gebeurden er in totaal? Ik weet dat het niet evident is om daar exacte cijfers over te hebben.

Hoe ontvangt u de oproep om rond de impact van mondmaskers een breder debat te voeren? Neemt u dit op met uw collega's in de Vlaamse Regering?

Deelt u de analyse dat de kinderrechten in deze crisis structureel onder druk komen?

Hoe zult u blijvende gevolgen van de maatregelen zo maximaal mogelijk vermijden? Moet er een extra inspanning gebeuren in het jeugdwelzijnswerk? Ik heb het dan ook over een eventuele financiële inspanning. Ik weet dat er al zaken werden aangekondigd en kijk dan ook vooral naar de toekomst.

Op welke manier kan er specifiek aandacht gaan naar de relationele ontwikkeling van kinderen en jongeren?

Hoe wilt u het eigenaarschap van kinderen en jongeren over hun eigen leven in coronatijd de komende maanden vergroten?

Op welke manier kunnen we de participatie van kinderen en jongeren bij het maatschappelijk debat over het coronabeleid versterken?

– Elisabeth Meuleman treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank u voor de vragen, die aantonen dat we die zaken vanuit deze commissie op de voet volgen. Vooraleer ik dieper inga op de verschillende vragen – want het zijn er heel wat – start ik graag met wat duiding over het globale kader.

Reeds van bij de aanvang van mijn beleidsperiode, en al zeker in het kader van de COVID-19-crisis, streefde ik ernaar het kind- en jongerenperspectief centraal te stellen. De uitwerking van mijn beleid in de beleidsnota is hierop integraal geënt. We hebben het tijdens de afgelopen periode, tijdens de coronacrisis, allemaal moeilijk gehad, maar voor kinderen en jongeren was het misschien nog het moeilijkst van al. We hebben dat ook heel snel vastgesteld bij bijvoorbeeld Awel, aan de hand van de oproepen die daar toekomen. Een cijfer dat ik altijd citeer, is de verdrievoudiging van het aantal oproepen in verband met huiselijk geweld. Die lockdown in het begin heeft bijzonder veel schade met zich meegebracht. Ook de periode nadien was verre van evident. Het is belangrijk dat we op zo'n moment

het kinderen- en jongerenperspectief centraal stellen. We hebben de afgelopen maanden daarin geleerd, we hebben geleerd om te gaan met het virus.

Met een aantal partners op het terrein streef ik een zo nauw mogelijk overlegmodel na om de vinger aan de pols te houden en zo goed mogelijk te kunnen inspelen op vastgestelde noden en ontwikkelingen. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan de Vlaamse Jeugdraad en De Ambrassade, het Kinderrechtencommissariaat, het jeugdwerk en hun bovenbouwstructuren, zoals De Ambrassade.

De uitbraak van de coronapandemie heeft alles op scherp gesteld en de uitdagingen die er al waren, nog acuter gemaakt. We hebben moeten vaststellen dat de impact van de coronamaatregelen enorm was. We hebben heel wat geleerd in die periode. Dat is ook normaal. Het is een pandemie van een ongeziene omvang, het is de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog. Het is normaal dat we daar bijleren.

Maar we hebben in volle lockdown ook meteen beslissingen genomen, om dat kind- en jongerenperspectief centraal te stellen. Ik denk bijvoorbeeld aan de versterking van Awel en WAT WAT en aan het aanbod dat de VRT uitwerkte voor kinderen en jongeren. Ik denk ook aan de erkenning in een federale tekst van het jeugdwerk als een essentieel beroep. Ik denk verder aan de uitwerking, samen met de actoren van het terrein, van het actieplan Generatie Veerkracht, met extra financiële impulsen gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Dat plan is op korte termijn en in breed overleg tot stand gekomen en wordt vandaag effectief uitgerold en uitgevoerd. Ik heb de afgelopen maanden heel wat van die projecten kunnen bezoeken en vastgesteld dat die middelen zeer doelmatig werden ingezet voor de meest kwetsbaren. Tot slot, collega's, denk ik aan de publieke ruimte voor kinderen en jongeren: de heropening van speelpleinen, spelen en skateparken werd verkregen om kinderen en jongeren adem- en speelruimte te geven.

Vrij snel in het proces heb ik een sectoraal overleg opgestart met virologen, de jeugdsector en beleidsmakers, zowel in de Vlaamse Gemeenschap, als in de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap. Dat overleg mondde uit in de beslissing dat de zomerkampen en -activiteiten konden doorgaan. Gedetailleerde regels werden uitgewerkt en sterk en kordaat opgevolgd. Ik mag trots zeggen dat het een geslaagde zomervakantie was, door de immense inzet van de vele vrijwilligers, de leiding en de kinderen.

Met blijvend respect voor de maatregelen en mits enige aanpassingen zijn vanaf september ook de scholen heropend en kan het jeugdwerk zijn reguliere werking hervatten. Dat zijn allemaal zeer belangrijke maatregelen voor kinderen en jongeren.

Jullie vragen betreffen de coronacrisis, maar gaan ook breder dan dat en verwijzen ook naar het reguliere beleidswerk. Een van de belangrijkste dossiers, dat momenteel in een laatste rechte lijn zit, is de opmaak van een Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan dat, zoals jullie weten, inzet op vijf prioriteiten: het welbevinden, de ruimte om jong te zijn, het vrijwillig engagement, vrijetijdsbesteding voor allen en tot slot mediawijsheid. De komende jaren zal dit plan worden uitgevoerd in overleg met mijn collega-ministers en de sector.

Ik heb ook vastgesteld dat die vijf prioriteiten die we hebben vastgelegd voor corona, ook tijdens corona hun relevantie hebben behouden en zelfs nog acuter geworden zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan de eerste prioriteit, rond het mentaal welbevinden.

Ook vele van mijn collega-ministers coördineren op dit moment de opmaak en aanpak van transversale plannen. Vanuit mijn bevoegdheden breng ik actief acties

binnen vanuit een kinder- en jongerenperspectief. Ik denk bijvoorbeeld aan het plan van collega Beke rond armoede, het zogenaamde Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), waarin uiteraard ook het kind- en jongerenperspectief centraal zal staan.

Tot slot wil ik ook wijzen op de relance. Vandaag is de Vlaamse Regering bezig met de ontwikkeling van een economisch én maatschappelijk relanceplan. U herinnert zich dat er net voor de zomer twee indrukwekkende rapporten werden afgeleverd door een economisch en maatschappelijk relancecomité. Een van de experts in dat maatschappelijk relancecomité was de voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad, Alexandra Smarandescu.

Na deze inleiding ga ik heel graag in op jullie meer punctuele vragen. Collega Vaneeckhout, u peilde naar de cijfers rond de jeugdwerkzomer. Zoals ik aangaf, vind ik het een geslaagde jeugdzomer. Ik heb dan ook fier en met volle overtuiging de hashtag #TrotsopJeugdwerk, die het jeugdwerk lanceerde, gedeeld.

Ik geef u graag enkele bijzondere cijfers mee. Op ongeveer 23.600 jeugdactiviteiten waren er slechts 58 coronagevallen. Bij slechts 46 van die 58 jeugdactiviteiten werden effectief coronabesmettingen vastgesteld. Bij 25 activiteiten gebeurde dit tijdens de activiteit, bij 21 was dat na afloop. 12 jeugdactiviteiten werden preventief geannuleerd, maar achteraf bleken er geen besmettingen te zijn. Van alle jeugdactiviteiten die deze zomer plaatsvonden, werd dan ook minder dan 0,2 procent getroffen door het coronavirus. Bij de overgrote meerderheid van de gevallen was er slechts sprake van 1 besmetting en werd alleen de bubbel opgedoekt. Dat succes is te danken aan het jeugdwerk en aan het engagement van meer dan honderdduizend jonge vrijwilligers om de regels na te leven. Heel veel dank namens heel de commissie voor die inspanning.

Verder is er het debat over de mondmaskerplicht, onder meer in scholen, en de open brief van artsen. Die brief is natuurlijk heel belangrijk. Als coördinerend minister van jeugd- en kinderrechten kan ik alleen maar bevestigen dat we de basisrechten van onze opgroeiende jeugd moeten respecteren en daar absoluut rekening mee moeten houden. Dit debat moet zeker worden gevoerd. Ik ben blij dat u oproept tot een sereen en evenwichtig debat, want we moeten zeker tijdens deze onvoorspelbare periode als samenleving blijven samenwerken.

Uiteraard moeten er verschillende elementen in rekening worden gebracht, heel specifiek het kind- en jongerenperspectief en de problemen die de mondmaskerdraacht daar veroorzaken. Maar uiteraard – dat komt uiteraard eerst – is er ook het virologische aspect, de adviezen van onze virologen en de evolutie van het virus.

Ik ben me er absoluut van bewust dat wat we van iedere burger, en dus ook van de jeugd, vragen, niet evident is. Maar het is wel belangrijk dat we in deze uitzonderlijke tijden de uitdrukkelijke adviezen van de virologen respecteren en volgen. Zodra er enige ruimte is vanuit dat virologisch advies om het dragen van de mondmaskers in de klas te versoepelen, zal ik daarvan de eerste supporter zijn. Ik ben er ook van overtuigd dat collega Weyts daar heel veel oren naar zal hebben.

Dat kinderen en jongeren onder druk staan, is evident in deze periode. Het structureel binnenbrengen en waken over het respecteren van het kind- en jongerenperspectief op allerlei domeinen is een impactsvolle implementatie van kinderrechten. Het is op dit niveau dat de actie moet worden ondernomen.

Er zijn een aantal beleidslijnen relevant. Er zijn er die ik al geciteerd heb. Aanvullend geef ik graag mee dat op het vlak van beleidsparticipatie ik aan het bekijken ben welke lessen kunnen worden getrokken uit het project Reflector. Dit project werd uitgewerkt door het Kenniscentrum Kinderrechten. Het focuste zich

op het ontwikkelen van concrete en toepasbare ondersteuning met het oog op het versterken van participatie van kinderen en jongeren aan het Vlaamse beleid.

Specifiek gerelateerd aan de coronacrisis steunen we daarnaast met Vlaanderen op interfederaal vlak via de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind het zogenaamde JOY-platform, opgericht binnen de Pediatric COVID 19 Task Force. Deze groep van Nederlandstalige en Franstalige pediaters, kinderpsychiaters en kinderverpleegkundigen streeft vanuit de aandacht voor kinderrechten het welzijn en de ontwikkeling na van alle kinderen en jongeren in België, tijdens en na corona. Dit project JOY sluit dan ook mooi aan bij mijn beleid om de kinderrechten te waarborgen in samenwerking met experts uit de academische wereld en het middenveld.

Het UNICEF-rapport gaat over Belgische cijfers, waarbij eventuele regionale verschillen niet werden opgenomen. Dat is de beperktheid daarvan. Ik heb goed overlegd met mijn collega's van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap en ik kan zeggen dat in het beleid soms aanzienlijke accentverschillen worden opgenomen. De aangekaarte problemen zijn pertinent, je kunt alleen geen onderscheid maken voor de verschillende gemeenschappen. Die problemen zijn jammer genoeg ook niet nieuw, wat ze uiteraard niet minder relevant maakt, integendeel.

Zoals ik aangaf bij de inleiding, schenk ik binnen mijn bevoegdheden bijzondere aandacht aan het versterken van het welbevinden van kinderen en jongeren. Het belang van het jeugdwerk is nauwelijks te overschatten. Het is immers de plek waar ieder kind of iedere jongere nabijheid ervaart en ademruimte krijgt om zichzelf te mogen en kunnen zijn, samen met anderen. Het rapport van UNICEF draagt zeker bij tot een verscherpte aandacht.

Zoals terecht werd aangegeven, verdienen dergelijke problematieken een bredere en meer transversale, horizontale aanpak. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan, maar ook het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld en het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan besteden uitdrukkelijk aandacht aan het mentaal welbevinden. Ik zal daar vanuit het kinderspectief en als coördinerend minister een actieve rol in opnemen.

Het onderzoek over de relatie tussen de intelligentieontwikkeling bij kinderen en een groene leefomgeving wekt zeker belangstelling en bevestigt het belang van een groene omgeving voor kinderen en jongeren. Dat kan op vele plaatsen aan bod komen, op vlak van stadsontwikkeling bijvoorbeeld. Ook in het JKP wordt er aandacht aan besteed in de tweede prioriteit rond de duurzame stadsontwikkeling en duurzame buurten. Het is ook wat ik zeer vaak ervaar. Vorige week nog heb ik een bezoek gebracht aan Hanenbos, een Vlaams jeugdverblijf waar er een nieuw traject is, een buitentraject, een bostraject waar kinderen en jongeren kunnen spelen. Dergelijke projecten willen we natuurlijk verder ondersteunen. Het werd trouwens ook uitdrukkelijk aangekaart in het reeds geciteerde UNICEF-rapport en het in juni gepubliceerde grote buitenspeelonderzoek van Kind & Samenleving, wat aanleiding gaf tot een actuele vraag in het Vlaams Parlement van collega Tinne Rombouts.

Prioriteit 2, Gezonde en leefbare buurten, in het nieuwe JKP wil hierop inspelen. Minister Demir, bevoegd voor de natuur en het leefmilieu, wordt hier uiteraard bij betrokken.

Collega's, het antwoord was lang, maar er waren ook veel vragen. Ik wil benadrukken dat ik het heel erg op prijs stel dat vanuit deze commissie het maximaal druk zetten op het kind- en jongerenperspectief aan bod wordt gebracht in alle aspecten van deze coronacrisis. Het is samen met jongeren dat we deze crisis zullen doorkomen. Het is ook samen met kinderen en jongeren dat we werk zullen

kunnen maken van een sterke economische en vooral ook maatschappelijke relance.

De voorzitter: De heer Vandenhove moest ons onverwacht en om dringende redenen verlaten. Hij zal niet kunnen repliceren.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel voor het heel uitgebreid en divers antwoord. Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om even tussen te komen op de vraag van collega Rombouts. Wij moeten natuurlijk luisteren naar virologen en zeer omzichtig omspringen met alle maatregelen. Maar dan spreken we over maatregelen die genomen worden op nationaal niveau. Ik denk dat we soms onderschatten hoeveel beslissingen op lokaal niveau door lokale veiligheids-cellen worden genomen en die ook impact hebben op de leefwereld van jongeren en kinderen. De kindreflex ontbreekt vaak in de veiligheidscel. De schepen van Jeugd zit daar meestal niet in en een jeugdwerker ook niet.

Ik heb een kleine anekdote uit mijn eigen gemeente. Hier was het verplicht om vanaf 2,5 jaar een mondk masker te dragen op de schoolbus. Ondertussen is dan 6 jaar geworden, wat nog altijd veel strenger is dan wat de Nationale Veiligheidsraad heeft opgelegd voor het openbaar vervoer. Daar zouden we vanuit de Vlaamse overheid het best sensibiliseren via de burgemeesters die daar in eerste lijn zitten, om die kindreflex toch mee te nemen. We snappen allemaal dat iedereen vanuit zijn bevoegdheid wil werken aan zo weinig mogelijk coronabesmettingen, maar daar zou af en toe toch een kindreflex bij moeten zijn. Ik doe de suggestie om niet alleen met de schepen van Jeugd te overleggen, maar ook met de burgemeesters om daarvoor te sensibiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor het antwoord. Wat mij positief stemt, is dat u heel duidelijk aangeeft dat het debat inderdaad moet worden gevoerd en dat we dat verplicht zijn aan de kinderen en jongeren. In het hele verhaal is het belangrijk dat we perspectief kunnen bieden. De virologen steunen nu heel sterk op het verhaal dat de cijfers zeer belangrijk zijn, maar we moeten natuurlijk opletten dat het psychisch welzijn niet slechter af is dan wat het virus ons kan aandoen. Dit zeker als we bijvoorbeeld kijken naar de cijfers die vandaag kenbaar worden gemaakt, namelijk dat eigenlijk maar 0,05 procent van de leerlingen of de leerkrachten besmet is. Dat is een signaal dat het verspreiden in de scholen op zich duidelijk niet het punt is. We hebben deze zomer trouwens vastgesteld dat in de zomerkampen, wanneer er besmettingen zijn, het heel belangrijk is om voorzorgsmaatregelen te nemen, en dat snelle en goede tracing belangrijke maatregelen waren. Dat zijn andere maatregelen die er echt wel mee voor kunnen zorgen dat het virus wordt ingeperkt. Daarom het pleidooi om meer op maat te kunnen werken en de vraag welk perspectief er kan worden geboden om meer op maat te kunnen werken.

Minister, u hebt deze zomer zeer positieve ervaringen gehad met de samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad en de Ambassade om te zien hoe we op een goede manier de zomer konden organiseren. Ik heb ook heel wat positieve signalen gekregen van de virologen over de manier waarop zij ervaren dat jongeren en het jeugdwerk mee klaarstonden en creatief waren om ervoor te zorgen dat het virus kon worden ingeperkt.

Als we dan kijken naar de maatregelen die nu worden genomen, stel ik mij de vraag op welke manier we het jeugdwerkveld meer kunnen betrekken bij ... (*onverstaanbaar*) ... Ik stel me de vraag of zij er niet ergens een rol in kunnen spelen om die klik meer automatisch te maken.

Collega Coenegrachts verwees daarnet naar het lokale niveau. Ik begrijp, zeker als ik de maatregelen hoor die de collega aangeeft, dat daar zeker ook nood aan is. Maar het zal al een heel grote en belangrijke stap zijn mochten we vanuit het bovenlokale niveau ook daar een signaalfunctie opnemen en zorgen dat ook kinderen en jongeren een stem hebben, of dat daar een reflectie gebeurt naar de maatregelen toe. Ik stel mij de vraag of, op het moment dat er onderwijsmaatregelen genomen worden – ik weet dat dat in heel nauw overleg gebeurt met het onderwijsveld – daar ook kinderen en jongeren mee betrokken worden. Daar gaat het immers vaak ook over kinderen en jongeren. In het hele schoolgebeuren hebben we de leerlingenraden waar ze nauw betrokken zijn, maar specifiek rond bijvoorbeeld coronamaatregelen op Vlaams niveau stel ik mij de vraag of die reflex interessant zou kunnen zijn of hoe we dat zouden kunnen organiseren. Misschien toch iets om over na te denken.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dat was een ruim antwoord op een zeer diverse vraag. Ik wil toch een beetje voortbouwen op een aantal opmerkingen van de collega's Rombouts en Coenegrachts. De vaststelling voor mij is vandaag dat niet de goede wil en het engagement of daden bij u ontbreken, of bij uw diensten, of bij de jeugdsector zelf. Ik denk dat er daar een grote betrokkenheid is, dat iedereen het belang van de kinder- en jongerenrechten iedere dag aanvoelt en dat ook in de praktijk probeert om te zetten. Wat ik wel mis, zijn een aantal structurele instrumenten om dat ook in andere sectoren te garanderen. Ik verwijs opnieuw naar de voorbeelden van de collega's, maar we kunnen bijvoorbeeld ook wijzen op het busvervoer, het leerlingenvervoer, waar ik daarnet al even over sprak. Het is eigenlijk onwaarschijnlijk dat de voorbereiding zo gebrekkig was dat dat op 1 september zulke problemen opleverde, die blijkbaar vandaag nog altijd niet opgelost zijn, dat dat ook in het buitengewoon onderwijs tot extra problemen leidt voor een doelgroep die het al niet makkelijk heeft. Ik denk echt dat we daar met een grove schending van kinder- en jongerenrechten zitten, die een gigantische impact heeft op directe termijn, maar ook op langere termijn. Als men ervan uitgaat dat we hier minstens nog een jaar in zitten, is dat echt problematisch.

In die zin stel ik ook de vraag: welke structurele mechanismen kunnen we inbrengen om te zorgen dat er ook in die andere sectoren een permanente herinnering is aan beslissingen? Het zou misschien een idee kunnen zijn dat er bij alle coronagerelateerde beslissingen een soort van kinder- en jongerenparagraaf zou komen die duidelijk maakt wat de impact is op het gebied van kinder- en jongerenrechten, en dat dat bij beslissingen die langs de Vlaamse Regering passeren, telkens het moment kan zijn waarop u een aantal dingen in perspectief kunt plaatsen en er eventueel ook de nodige impact op kunt hebben. Ik maak me toch wel zorgen over een aantal dingen. Ik hoop dat het JKP een soort aanleiding kan zijn om dat in een aantal sectoren waar het nog niet voldoende doorgedrongen is, wat meer te gaan doen. We zullen dat ook met blijde verwachting op 1 oktober gadeslaan, of dat ook gelukt is. Dat is immers de deadline voor het indienen van het JKP. Zit u daar op schema en zult u dat op het juiste moment kunnen indienen? Ik hoop alvast van wel.

Ik kijk ook uit naar de Septemberverklaring om toch wat zicht te krijgen op dat relanceplan, maatschappelijk en economisch. Maar ik hoop dat ook in de Septemberverklaring en in het relanceplan de nodige aandacht naar die kinderen en jongeren gaat.

Ik maak mij wel zorgen over de integratie bij de andere sectoren. Je voelt dat dat geen automatisch mechanisme is. Je voelt dat inderdaad, collega Coenegrachts, op lokaal niveau, maar je voelt dat helaas ook op Vlaams niveau. We zullen daar toch echt de leiding in moeten nemen.

Ik wil nog één link maken, en dat is een link met het project van De Touristen van de Vlaamse Jeugdraad, die momenteel bezig zijn met hun hele traject rond de samenstelling van de Vlaamse Jeugdraad en hun prioritaire thema's voor de komende jaren.

Ze hebben begin deze week een vijftal thema's naar voren geschoven die uit bevraging van de Vlaamse kinderen en jongeren de thema's zijn waar ze zelf het meest mee bezig zijn. Dat gaat over fit in je hoofd, mobiliteit, klimaat, armoede en gelijke kansen. Ik denk dat ook hier sterke links zijn met een aantal dingen die in coronatijd zeer relevant zijn. Ik zou dus ook de vraag stellen om in het JKP die handvatten ook aan te grijpen om dat daarin te versterken en vooral benadrukken dat we toch meer geïntegreerd een structurele opvolging van die kinder- en jongerenrechten in het bredere beleid nodig hebben.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): De heer Vandenhove moest wegens dringende persoonlijke redenen even weg. Hij vond het heel jammer dat hij zijn vraag niet verder kon bespreken.

Ik wou nog twee kleine punten aanhalen. Ten eerste is het heel belangrijk dat we blijvend aandacht hebben voor het mentaal welzijn van alle kinderen en jongeren in deze crisis, maar zeker ook na deze crisis. Ik denk dat er veel mensen in deze commissie zijn die daarbij bijzondere aandacht willen hebben voor kwetsbare kinderen en jongeren. We hebben gezien wat een gigantisch succes de projectoproep van Generatie Veerkracht was, hoeveel aanvragen er daarvoor geweest zijn. Minister, ik zou u willen vragen of er al opties zijn om die oproep te herhalen of om daar extra budget voor te voorzien, zodat er toch nog meer projecten kunnen worden toegekend in de nabije toekomst.

Ten tweede neem ik aan dat jullie weten dat ik ook actief ben in de coronacommissie en de commissie Welzijn. Ik ben toch heel erg bezorgd – en dat is geen populaire boodschap die ik nu ga brengen –: als je kijkt naar de cijfers die de laatste dagen aan het evolueren zijn, vrees ik dat we nog voor een veel grotere uitdaging staan dan de zogenaamde tweede golf; dan was dat maar klein bier, vrees ik. Ik hoor de laatste weken heel veel discussies van allerlei opiniemakers, politici ook, over versoepelingen, hoe we nog verder de maatregelen kunnen versoepelen. Een aantal debatten, onder andere het debat over de mondkmaskers, collega Rombouts, zijn terechte debatten, die absoluut gevoerd moeten kunnen worden. Alleen vrees ik dat, als ik de cijfers zie evolueren, het er niet goed uitziet en dat er binnenkort een aantal van de vrijheden die we teruggekregen hebben, opnieuw ingeperkt zullen moeten worden. Er zullen opnieuw extra maatregelen genomen moeten worden, bijna onvermijdelijk, denk ik, om ervoor te zorgen dat we het opnieuw onder controle krijgen. In de eerste golf waren we totaal niet voorbereid en dan zie je dat er een aantal zaken gebeurd zijn rond kinderen en jongeren waar we achteraf allemaal van zeggen dat we dat niet meer mogen doen. In de coronacommissie is dat ook nog niet echt aan bod kunnen komen, omdat we ons eerst gefocust hebben op de woonzorgcentra. Dat zal nog wel aan bod komen, maar ik vrees een beetje dat we door de realiteit ingehaald zullen worden. Dingen zoals bijvoorbeeld het jeugdwerk, allerlei andere activiteiten, bijvoorbeeld in de vakantie die komt, maar ook sportactiviteiten voor kinderen en jongeren, zullen wellicht dingen zijn die eerst in het vizier gaan komen; het onderwijs laat ik nog even buiten beschouwing. Ik vraag mij af of er binnen de schoot van de regering al nagedacht is over dit: als er opnieuw maatregelen moeten gebeuren, dat er dan toch zeker en vast goed aan die kinderen en jongeren wordt gedacht. In de exitstrategie heeft het wat te lang geduurd voor we echt die kinderen en jongeren weer centraal konden stellen, ik denk dat we daar allemaal inspanningen voor gedaan hebben, en zeker ook u, minister, maar we moeten er nu goed over

nadenken: als er echt een grote tweede golf aankomt – of noem het desnoods een derde golf – moeten we daar goed op voorbereid zijn.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik zou willen starten met toch nog een bijvraagje te stellen op de vraag van de heer Vandenhove – ik hoop trouwens dat alles oké is.

Minister, u haalde al aan dat de cijfers enige nuance verdienen omdat we weten dat er qua beleid en qua evolutie gewoon een verschil zit tussen de verschillende aanpakken in België. Ik vroeg mij af of het dan niet interessant zou zijn om, misschien zelfs samen met minister Beke, overleg te plegen en om te onderzoeken hoe we het mentale welzijn van de Vlaamse jongeren verder in kaart kunnen brengen, om doelmatige acties te kunnen ondernemen.

We kunnen ons dan minder toespitsen op die Belgische cijfers, waarvan er dan nog een deel ontbrak, maar eerder op de Vlaamse situatie van het mentale welzijn van de jongeren.

Het andere grote luik in deze heel brede vraagstelling is de aanpak van de mondmaskers. De elementen zijn heel duidelijk: die kindreflex centraal stellen, mét en niet alleen óver de jongeren praten en dat mentale welzijn zeker meenemen in de relance en alles wat daarna komt – zeker en vast. Het debat kan breed worden gevoerd in, zoals aangehaald, onderwijs en welzijn. Collega Coenegrachts haalde het zeer terecht aan: het is best wel imposant wanneer een burgemeester beslist om al vanaf 2,5 jaar mondmaskers te verplichten. Ik denk dat de discussie ook met de burgemeesters kan en mag worden aangegaan.

De cijfers in het onderwijs zijn momenteel nog oké, in vergelijking met de rest van de cijfers. En hoe komt dat? Omdat we heel erg voorzichtig zijn. Er is iets dat we absoluut moeten vermijden – en daar ben ik absoluut van overtuigd –, namelijk dat de cijfers daar evolueren zoals de rest van de cijfers. Collega Anaf is terecht ongelooflijk bezorgd over wat er nu op ons afkomt. We hebben in de eerste golf gezien wat de impact is op onze kinderen en jongeren van niet naar school te kunnen, van die sociale contacten niet te hebben. Ik ben mij ervan bewust dat er een impact is van die mondmaskers en de maatregelen die nu gelden, voor scholen en organisaties allerhande. Maar ik ben mij er ook heel erg van bewust dat de impact van het opnieuw thuiszitten en compleet afgesloten zijn van die sociale contacten nóg erger zou zijn.

Ik hoorde deze week de virologen spreken, niet alleen over de cijfers die eigenlijk onrustwekkend zijn, maar ook over het synchroniseren en op elkaar afstemmen van de verschillende maatregelen. Ik denk dat iedereen die maatregelen met de beste wil van de wereld zo voorzichtig mogelijk wil houden, maar dat die duidelijkheid, het op elkaar afstemmen, inderdaad nodig is. Ik leg mijn vertrouwen dan in de experts, de virologen. Ik mag hopen dat zij toch het best van al weten hoe de verspreiding van dit virus verder kan worden voorkomen. Ik kijk daarvoor dus vooral naar hen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank jullie voor de bijkomende vragen en opmerkingen. Ik begin met de laatste vragen van collega Perdaens, over het onderzoek, samen met collega Beke, om het mentale welzijn van onze jongeren – de diversiteit van onze jongeren, want dé jongere bestaat natuurlijk niet – te monitoren. Op dat vlak denk ik dat er vandaag bijzonder veel initiatieven zijn en dat we op diverse wijzen de vinger aan de pols houden. Wat mijn beleidsdomein betreft, gaat het bijvoorbeeld over de jongerentelefoon Awel, waarvan we regelmatig resultaten krijgen die een vrij goed beeld geven van de problemen die worden

doorgestuurd via de verschillende kanalen die Awel hanteert. U herinnert zich vast dat er ook een onderzoek is geweest van Uit De Marge. Verder is er de klachtenlijn van de Kinderrechtencommissaris en het rapport dat zij heeft gerealiseerd samen met Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) en de Kinderrechtencoalitie. Ook in het beleidsdomein Welzijn zijn er tal van initiatieven. We hebben dus heel wat instrumenten die ons toelaten om de vinger aan de pols te houden. Maar ik ben het wel met u eens dat het goed is om die samen te brengen en coördinerend aan te pakken.

Collega Anaf verwees al – en het lijkt mij nuttig om die insteek hier binnen te brengen – naar de gezondheidsaspecten en de vraag hoe we vanuit de Vlaamse Regering hiernaar kijken, in het licht van een mogelijke – en zelfs waarschijnlijke – moeilijkere situatie in het najaar. U weet dat we in de verschillende sectoren kleuren codes hebben uitgewerkt, bijvoorbeeld in de onderwijssector en ook in de jeugdsector. We volgen dat zeer nauwgezet op, samen met het overleg dat ook de jeugdwerkzomer heeft voorbereid. Het gaat om een overleg met de jeugdsector, de drie gemeenschappen en de virologen. Ik heb hen gisteren nog gezien. We blijven samenzitten. Begin september hebben we afgesproken dat de jeugdwerkregels van de zomer kunnen blijven worden toegepast, maar dat, als we naar code oranje zouden gaan, de regels strenger zullen moeten zijn voor binnensituaties en voor plus-12-jarigen. Op dat moment zullen we binnen effectief naar kleinere groepen van twintig moeten gaan.

Vandaar de aanbeveling om zoveel mogelijk activiteiten buiten te doen, en om dat zoveel mogelijk door te trekken tot in de wintermaanden. Onze jeugdorganisaties kunnen dat: door weer en wind, met regenweer en zelfs met sneeuw kunnen zij buiten werken. Als zij toch opteren voor binnenactiviteiten, zullen wij strenger moeten zijn wanneer de situatie verslechtert. Het spreekt voor zich dat we dit afstemmen met de andere sectoren, zoals onderwijs maar ook sport. Ook het lokale niveau kan daarin een rol spelen. Burgemeesters kunnen op het lokale vlak voorstellen doen en beslissingen nemen, bijvoorbeeld om richting code oranje te gaan.

Dit is zeker iets wat we moeten blijven opvolgen. Daarom heb ik het overleg dat de jeugdwerksector heeft voorbereid, de afgelopen week voortgezet. Ik zal dat ook de komende weken en maanden blijven doen.

Mijnheer Vaneekhout, het waren inderdaad schrijnende verhalen die we hoorden over de kinderen uit het buitengewoon onderwijs op de bussen. We hebben met de Vlaamse Regering, op initiatief van collega Lydia Peeters, daarover vrij snel beslissingen genomen. Lydia Peeters stelde voor aan de Vlaamse Regering om daarvoor 12,5 miljoen euro extra uit te trekken. Dat is ook zo beslist. Met De Lijn en in samenwerking met private busmaatschappijen. Er wordt opgetreden en wij zullen dat opvolgen.

Collega Vaneekhout, ik zal mij inderdaad houden aan de decretaal voorziene timing om tegen 2 oktober 2020 klaar te zijn met het JKP. Op 2 oktober is het een jaar geleden dat de Vlaamse Regering de eed heeft afgelegd. Dit moet nog passeren via de Vlaamse Regering. Ik heb daar goede hoop op. Maar dit is nog maar een start. Dan zullen wij met de jeugdsector en met jullie daarmee de komende jaren aan de slag kunnen gaan.

Dan is er de transversaliteit van het beleid. We moeten niet alleen binnen de jeugdsector aandacht hebben voor de jongeren. Er is het JKP. We zullen ook de Jokertest evalueren, conform de beleidsnota. Al die zaken liggen de komende maanden op de plank, zowel in de Vlaamse Regering als in de gemeenten. Het zijn niet alleen de schepenen van Jeugd die met jeugd moeten bezig zijn. Ik heb onlangs, bij een bezoek aan een gemeente, gezegd dat elke schepen eigenlijk een schepen van Jeugd moet zijn. Dat geldt ook voor de Vlaamse Regering: elke Vlaamse minister is ook een minister van de toekomst en dus ook van kinderen en jongeren.

Tot slot, collega Rombouts, u verwees naar het belang van de betrokkenheid van kinderen en jongeren. We hebben het al gehad over de Jeugdraad. In de jeugdsector is dat relevant, maar ook in het onderwijs. Ik ben het er absoluut mee eens dat in onderwijs niet alleen het advies moet gevraagd worden van de koepels en de vakbonden, en van de ouders, maar zeker ook van de kinderen en de jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

Het is natuurlijk uiterst belangrijk om de virologische toestand in het oog te houden. We moeten de negatieve effecten indijken. Anderzijds starten in september veel meer activiteiten. We zullen te maken krijgen met stijgende cijfers. De vraag is natuurlijk hoe dit zal evolueren. Maar als we er schrik voor hebben dat het de verkeerde kant opgaat, is het des te belangrijker dat we perspectief bieden, opdat de mensen gemotiveerd blijven om de maatregelen te blijven opvolgen. Daarom betreur ik dat men het debat niet zou willen voeren. Ik vind het belangrijk dat men over elke maatregel een sereen debat kan voeren. Een debat voeren over een maatregel wil niet altijd zeggen dat we elke maatregel zomaar tout court willen versoepelen en op een andere manier iets willen oplossen. Het virus op een betere manier indijken kan ook een oplossing zijn en is niet zomaar een versoepeling. Het is niet omdat je het debat voert dat je maar in één richting kijkt. Dat is een belangrijke nuance.

Nu, minister, ik ben blij dat u duidelijk aangeeft dat het interessant is om ook naar andere beleidsdomeinen te kijken, om te zien hoe kinderen en jongeren een stem kunnen krijgen in dat debat bij de genomen maatregelen. Op welke manier dat het beste kan worden georganiseerd, valt misschien nog nader te bekijken. Ik vertrouw er alleszins op dat u dat ook met uw collega's bespreekt. Alvast hartelijk dank daarvoor.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, bedankt voor het ruime antwoord. Ik denk dat we elkaar op heel wat zaken vinden. Ik deel de bezorgdheid van collega Anaf – die hij heel treffend naar voren schuift – over wat de komende jaren nog zullen brengen. Ik vrees dat we in maart inderdaad in een zeer acuut crisisbeleid zijn terechtgekomen, maar dat het nu de uitdaging is om te schakelen naar een gelijkaardig crisisbeleid dat wel houdbaar is op lange termijn. En dan moeten we inderdaad, zoals mevrouw Rombouts zegt, alle debatten durven te voeren zonder daar al een eindbeslissing aan te koppelen.

Ik zou willen eindigen met een voorbeeld van zo'n langeretermijnimpact, en dat is iets wat ik in mijn eigen omgeving ook merk. Ik ben deze zomer ook op kamp getrokken en er was een leider van een jeugdbeweging die zei: 'Drie maanden niet aan een nieuw lief kunnen denken, daar kan ik mee leven. Maar vanwege de voorschriften een jaar en een half daar niet aan kunnen denken, dat is wel een zeer hard vooruitzicht.' Het klinkt een beetje plat, en het is misschien niet onze eerste bezorgdheid op dit moment, maar op je 16, 17 of 18 kan dat echt een gigantische impact hebben. Dat is iets om ook aandacht voor te hebben.

Ik roep daarom op om onze vorm van commissievergadering van enkele maanden geleden te herhalen, waarbij we de stem aan een aantal mensen geven. Ik weet dat we toen gezocht hebben naar de juiste vorm. Ik denk dat we een evaluatie kunnen doen van wat het toen was. Het is zeker interessant om een aantal van die mensen die we toen hebben gehoord, binnen een tweetal maanden opnieuw het woord te geven. Dat was toen onder andere met de kinderrechtencommissaris. Dan kunnen we kijken waar we nu staan, en op welke manier we eventueel moeten bijsturen. Ik zou dat niet meteen doen, want ik denk dat u ook nog altijd met een

aantal zaken bezig bent. Maar het is als commissie misschien interessant om binnen een tweetal maanden eens te bekijken op welke manier we daar een opvolging van kunnen doen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de niet-gesubsidieerde hostels – 3318 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik denk dat ik niet de enige ben die de afgelopen tijd in mijn mailbox en op andere manieren aangesproken ben door de sector van de niet-gesubsidieerde hostels. Het zal een korte vraag zijn, want iedereen kent de problematiek, denk ik. Collega's hebben er in het verleden ook al over gesproken, maar we hebben recent toch weer grote noodkreten gehoord van de erkende hostels die niet gesubsidieerd zijn en op die manier het gebrek aan ondersteuning aanklagen in coronatijden.

We moeten ons er toch van bewust zijn dat zij, in tegenstelling tot hun structureel gesubsidieerde collega's, zich niet kunnen beroepen op gerichte coronasteun. Ze hebben natuurlijk recht op een aantal algemene economische ondersteuningsmechanismen, maar ze komen in een concurrentienadeel terecht ten aanzien van hun collega's. Ze klagen dat ook aan, en ze dreigen structureel in de problemen te komen. Daarom stellen zij zich toch de vraag of het relevant is dat zij geen structurele subsidies hadden. Op dit moment kunnen zij toch in de problemen komen, en verdienen ze de nodige steun.

Het belangrijkste aandachtspunt lijkt mij de vraag waar we met de hostelsector terecht komen in deze crisis. Het verdwijnen van een aantal belangrijke actoren in de sector van hostels en jeugdherbergen zou tot een groot verlies leiden in de hele jeugdsector: vakantiewerking, weekendactiviteiten en toerismemogelijkheden. Het is de combinatie van een aantal factoren dat maakt dat ik deze vraag toch opnieuw wil stellen.

Blijft u erachter staan dat niet-gesubsidieerde hostels geen beroep kunnen doen op de specifieke financiële ondersteuning? Hebt u hierover al overleg gehad met de sector, dus ook met de niet-gesubsidieerde hostels? Hebt u zicht op de impact voor deze sector? Hoeveel hostels zijn er in acute problemen? Plant u eventueel extra ondersteuningsinitiatieven voor de groep van niet-gesubsidieerde hostels?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Samen met minister Demir beslisten we om in het kader van het noodfonds middelen vrij te maken voor de erkende jeugdverblijven, dus jeugdverblijfcentra en jeugdhostels. Met deze jeugdverblijven is er een decreetale band op basis waarvan subsidies worden toegekend. Binnen het noodfonds, luik Jeugd, werd 2,1 miljoen euro vrijgemaakt voor de jeugdhostels die gesubsidieerd worden op basis van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme.

Het noodfonds richtte zich voornamelijk op gesubsidieerde organisaties en beoogde een steun in het waarborgen van de continuïteit en het voortbestaan. Ik kan niet de illusie koesteren dat het noodfonds en de andere steunmaatregelen alle noden lenigen en de globale economische impact compenseren. Er zijn natuurlijk nog

diverse andere bedrijven en organisaties die getroffen worden door deze crisis. Ik denk bijvoorbeeld aan de bredere horecasector. Ook de verblijven en hotels zijn tot op vandaag zeer zwaar getroffen. Ik hoor in de toeristische steden, zoals Brugge en Brussel, dat de bezettingsgraad bijzonder beperkt is, zelfs minder dan 20 procent. Dat is ook problematisch. Daar zijn er algemene economische maatregelen die ondersteuning bieden. Ik denk aan de verschillende initiatieven van de ministers Crevits en Demir, die die ondersteuning zeer ernstig nemen, maar de volledige schade dekken, is niet mogelijk.

Het overleg hierover werd gevoerd door mijn administratie in nauw contact met de vzw Vlaamse Jeugdherbergen (VJH), de decretaal erkende ondersteuningsstructuur voor hostels. VJH bezorgde gedurende de eerste coronagolf drie keer een rapport inzake de gevolgen van de coronacrisis op de hostelsector in Vlaanderen en Brussel. Deze rapporten toonden duidelijk het omzetverlies en de financieringsbehoefte voor de uitbating en de bijhorende tewerkstelling aan.

Ik heb al verwezen naar de impact voor deze sector. Het noodfonds hostels komt tegemoet aan de meest acute financiële problemen, maar is beperkt tot de 22 hostels die gesubsidieerd worden binnen het decreet van 6 juli 2012.

Voor niet-gesubsidieerde hostels plan ik geen initiatieven en minister Demir evenmin. Er is in het kader van het noodfonds uitdrukkelijk gekozen voor de ondersteuning van de erkende gesubsidieerde hostels. Dit neemt niet weg dat de impact voor de erkende maar niet-gesubsidieerde hostels reëel is. Dit zijn geen hostels waarmee ik vanuit het departement Jeugd een band heb. Er zijn verschillende andere organisaties die ook zwaar verlies hebben geleden, zoals ik al zei. We volgen dit natuurlijk verder op en kijken uit naar het vervolg van het virus en de wijze waarop de organisaties zich zullen kunnen herpakken.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik snap de logica. Ik ben mij bewust van alle stappen die er de afgelopen maanden zijn gezet. Het is natuurlijk maar de vraag of je de sector van de niet-gesubsidieerde maar erkende hostels kunt bekijken als elke andere horeca-actor in het landschap. Het is een sector die exact dezelfde activiteit doet als de wel gesubsidieerde hostels, namelijk voorzien in betaalbare, goedkope overnachtingsmogelijkheden voor individuele personen of kleine of grote groepen, gericht op een specifiek publiek, dat vooral bestaat uit jongere mensen. Zij zien dat 22 collega's wel subsidies hebben omdat zij nu eenmaal een aantal jaren geleden een structurele subsidiëring hebben verkregen. Zij hebben hun model vroeger opgebouwd op basis van geen nood aan subsidies en zijn niet ingestapt in het decreet van een aantal jaren geleden. Zij zien nu dat zij daar dubbel voor gestraft worden. Zo wordt er al automatisch van uitgegaan dat zij in crisistijd geen extra ondersteuning nodig hebben.

Ik vind het zeer lovenswaardig wat u hebt gedaan met het noodfonds voor de 22 gesubsidieerde jeugdherbergen, maar er zijn er ook 35 die tot op heden proberen te werken, sommige met steun voor de bouw van gebouwen maar niet voor de exploitatie en andere totaal zonder steun. Die 35 kijken naar de 22 anderen die wel extra gecompenseerd worden. Dat roept natuurlijk vragen op. Ik begrijp dat het voor u niet helemaal is afgerond. Ik hoor weinig opening om er momenteel iets aan te doen, maar u blijft het wel opvolgen.

Ik wil toch vragen om met hen in overleg te treden, en ook om te kijken of er geen legitieme economische redenen zijn om die sector te ondersteunen, zodat wij voor hen een extra inspanning kunnen doen. Dat is uiteraard niet alleen uw verantwoordelijkheid. Ik heb minister Demir daar op dinsdag 15 september tijdens de gedachtewisseling over corona en toerisme ook al over aangesproken. Zij gaf hetzelfde antwoord als het uwe. In die zin is er wel eenduidigheid binnen de Vlaamse

Regering. Ik heb ook daar opgeroepen om dit toch nog eens te herbekijken, want ik hoor grote noodkreten en ik maak me zorgen over hoe die sector er over een jaar zal uitzien.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dit is een terechte vraag. Het is een punt dat ook al vaker werd aangehaald. Het is ook helemaal geen makkelijk gegeven. We weten dat de middelen uit het noodfonds niet oneindig zijn. We moeten erop letten dat ze secuur worden ingezet. Ik ben ervan overtuigd dat de minister en zijn collega's dat in eer en geweten zo goed mogelijk hebben gedaan. We mogen ook niet vergeten dat de lokale besturen in totaal 87 miljoen euro hebben gekregen om in noodsteun voor cultuur, jeugd en sport te voorzien. De niet-erkende jeugdverblijven kunnen bij hun lokaal bestuur aankloppen met hun vragen en ik mag ook hopen dat ze daar gehoor krijgen. De lokale besturen mogen hen daar zeker wel in ondersteunen, dat was nu eenmaal de bedoeling.

Dit is niet het enige probleem. Het verschil tussen de erkende en niet-erkende jeugdverblijven duikt wel vaker op, en ik vrees dat we dat niet hier en nu meteen opgelost krijgen. Ik beseft natuurlijk wel dat de toestand dringend is voor die verblijven.

Naast steun voor de niet-erkende jeugdverblijven is ook de gedeeltelijke recuperatie van de voorschotten belangrijk, die mogelijk al door jeugdorganisaties werden betaald.

Als antwoord op mijn schriftelijke vraag van 10 april gaf u, minister, aan dat de Vlaamse overheid onderzocht hoe ze de getroffen jeugdorganisaties die hun voorschot niet terugbetaald kregen door de annulering van hun kamp in het kader van de coronacrisis, kon bijstaan. Ik vroeg me af of dat onderzoek ondertussen al werd opgeleverd. Wat zijn de resultaten?

Ik denk dat het bij deze problematiek ook belangrijk is dat de jeugdinfrastructuur in Vlaanderen in kaart wordt gebracht. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media gaf al aan dat het aan de inventaris werkt. Hoe vordert deze oefening, minister?

Zoals ik echter al zei, is dit geen evident gegeven. Ik vrees dat we door deze pandemieramp voor alle sectoren middelen tekortkomen. Zo is helaas de situatie.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de laatste vragen.

Ik wil toch nog eerst even benadrukken dat dat onderscheid tussen gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde hostels een heel belangrijk onderscheid is. Dat is uiteraard zo omdat we met de gesubsidieerde hostels een decretale en beleidsmatige band hebben. De gesubsidieerde jeugdhostels die onder dat decreet vallen, moeten voldoen aan tal van inhoudelijke voorwaarden die gelinkt zijn aan mijn jeugdbeleid. In artikel 12 van het decreet staat bijvoorbeeld als voorwaarde dat 50 procent van de overnachtingen door jeugdgroepen moet zijn. Daarnaast is er de prijszetting die lager moet zijn dan in de niet-gesubsidieerde sector. Er gelden ook voorrangregels voor jeugdorganisaties. Het is dus zo dat die gesubsidieerde hostels moeten voldoen aan tal van decretale voorwaarden, wat hun subsidiëring verantwoordt en wat ook verantwoordt dat wij binnen het kader van het noodfonds voor hen de verantwoordelijkheid hebben opgenomen en dit onderscheid hebben gemaakt.

U hebt er beiden naar verwezen dat er breder ook nood is aan een evaluatie. We moeten ook verder kijken hoe we daarmee omgaan. Dat moet in het veel bredere traject kaderen waarin het decreet ter zake wordt geëvalueerd. Dat zit in de

pipeline. We zijn met een nieuwe decreetgeving bezig en dat zal niet te lang meer duren. We zullen dus ook in dat kader deze problematiek moeten bekijken.

We hadden nooit gedacht dat ons decreet deze impact zou hebben. Wie had immers gedacht dat we ooit een noodfonds nodig zouden hebben? Bij de evaluatie zullen we de impact ervan kennen.

Ik houd, samen met minister Demir, wel vast aan het onderscheid dat we gemaakt hebben. Dat is niet alleen vanuit onze beleidsdomeinen relevant, maar ook vanuit de verplichtingen die we decretaal opleggen aan de organisaties die we hebben ondersteund.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dit is een volledig antwoord. Ik kan niet veel extra vragen meer stellen. Ik kan alleen maar aangeven dat het mij ter ore is gekomen dat een aantal erkende, maar niet-gesubsidieerde hostels zich uit eigen beweging ook engageren om zich aan een aantal voorwaarden en mechanismen te houden. Daarover bestaat wat wrangheid.

Het is uiteraard zo, mevrouw Perdaens, dat de budgettaire middelen altijd beperkt zijn, zeker in een crisis als deze, maar door het spanningsveld met de rest van de sector voelen zij uiteraard extra wrevel.

Ik zal verder nog in overleg gaan met die sector, en ik hoop dat dit ook voor de betrokken ministers geldt.

We kunnen hier in de toekomst nog op terugkomen als we meer zicht hebben op de lengte en impact van de crisis. We kunnen later nog eens kijken of er nog impulsen nodig zijn om de sector van de jeugdlogiezen in zijn breedheid voldoende ondersteuning te geven.

Ik begrijp ook de logica en ik denk dat de regering op dit moment standvastig is om die aan te houden. Dank u wel voor die helderheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.